2008. gada pārskats

ISSN 1831-5119

Ar mērķi nodrošināt Eiropas pārtikas nekaitīgumu

efsa
European Food Safety Authority

SATURA RĀDĪTĀJS

Satura rādītājs

© *European Food Safety Authority,* 2009

ISBN: 978-92-9199-162-4

doi: 10.2805/23315

Pavairošana ir atļauta ar nosacījumu, ka tiek norādīts avots, izņemot gadījumus, kad norādīts citādi. Šajā publikācijā izteiktie uzskati vai nostājas nav Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes oficiālās nostājas juridisks atspoguļojums. Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde neuzņemas nekādu atbildību vai saistības par jebkādām potenciālām kļūdām vai neprecizitātēm.

Miroslav Ouzký 2
Androulla Vassiliou 3
Diána Bánáti 4
Catherine Geslain-Lanéelle 5

I. *EFSA* UN TĀS VIETA EIROPAS PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA SISTĒMĀ 6

II. NOZĪMĪGĀKIE NOTIKUMI UN SASNIEGUMI 2008. GADĀ 8

1. Pārtikas nekaitīgums un *EFSA* — pagrieziena punkts 9
EFSA stratēģija nākamajiem pieciem gadiem 9
ES veselības komisāre apmeklē *EFSA* 10
Jauni *EFSA* administratīvās valdes biedri 11
Kopīga virzība dalībvalstīs un ārpus tām 12

2. Riska novērtēšanas un zinātnisko konsultāciju apjoms ir dubultojies 14
EFSA zinātniskie darbi 15
2.1. *EFSA* zinātnes ekspertu grupas un nodaļas: ražīgs 2008. gads 16
Zinātniskā komiteja: plašs uzdevumu klāsts — no novērtēšanas līdz nanotehnoloģijām 16
AFC: aromatizētāju, pārtikai pievienoto uzturvielu, pārtikas piedevu un iepakojuma nekaitīgums 17
ANS: pārtikas piedevu un pārtikai pievienoto uzturvielu avotu nekaitīgums 18
CEF: aromatizētāju nekaitīguma novērtēšana 19
AHAW: saimniecībā audzētu zivju labturība 20
BIOHAZ: pārtikas loma antibakteriālās rezistences nodošanā cilvēkiem 21
CONTAM: nitrātu radīto risku un ieguvumu izvērtēšana ar dārzeņiem bagātā uzturā 22
FEEDAP: pamatnostādnes par iesniegumiem attiecībā uz barības piedevām 23
GMO: atjauninātas pamatnostādnes par ģenētiski modificētiem augiem 24
NDA: veselīga uztura veicināšana 25
PLH: pamatnostādnes par zinātniskām konsultācijām attiecībā uz augu kaitēkļu radīto risku 26
PPR: pesticīdu ietekme uz putniem un zīdītājiem 27
AMU: Eiropas bišu saimju izzušanas sindroms 28
DATEX: izpratne par to, ko kurš ēd Eiropā 29
EMRISK: potenciālu pārtikas risku identificēšana 30
PRAPeR: pesticīdos esošo aktīvo vielu nekaitīguma novērtēšana 31
SCO: ekspertu datu bāze *EFSA* kopējās zinātniskās pieredzes palielināšanai 32
Zoonozes: jaunākās tendences patogēnos, kuri izraisa ar pārtikas starpniecību pārnēsātas slimības 33
2.2. Svarīgākais zinātnē 34
Dzīvnieku klonēšana: sarežģīts jautājums attīstībā 34
Norādes par veselīgumu: informētas un jēgpilnas patērētāja izvēles nodrošināšana 35
Ātra reakcija uz sabiedrības veselības riskiem 36
Jauna pārbaužu sistēma uzlabos kvalitātes nodrošināšanu 38

3. Sadarbības nostiprināšana ar dalībvalstīm 39
Konsultatīvā padome: Eiropas mēroga sadarbības stiprināšana 39
Koordinācijas punkti visās dalībvalstīs 40
Valstu zinātības izmantošana: *ESCO* darba grupas 41
Zinātniskās palīdzības palielināšana 43

4. Riska komunikācija — *EFSA* ietekmes paplašināšana 44
Saskaņota riska komunikācija: skaidra valoda visā Eiropā 44
Vienkāršība: ceļā uz labāku izpratni 46
Atpazīstamība: aizvien vairāk informācijas 47

III. FINANŠU PĀRSKATS 50

IV. *EFSA* PROAKTĪVAIS SKATS NĀKOTNĒ 54

V. PIELIKUMI
I pielikums Pašreizējā organizācijas struktūra 56
II pielikums Akronīmu saraksts 58
III pielikums 2008. gadā publicēto atzinumu un zinātnisko dokumentu saraksts 60

MIROSLAV OUZKÝ

EIROPAS PARLAMENTA VIDES, SABIEDRĪBAS VESELĪBAS UN PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA KOMITEJAS PRIEKŠSĒDĒTĀJA *MIROSLAV OUZKÝ* PRIEKŠVĀRDS

Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei (*EFSA*) ir būtiska loma gādāšanā par pārtikas nekaitīgumu Eiropā. Tā sniedz neatkarīgas zinātniskās konsultācijas un augstas kvalitātes vērtējumus, kas Eiropas Parlamenta biedriem kā riska pārvaldītājiem ir nepieciešami, lai aizsargātu patērētājus Eiropā.

2008. gadā *EFSA* turpināja veidot sadarbību ar Eiropas Parlamentu, informējot tā biedrus par svaigākajiem jaunumiem viņu atbildības nozarēs un apmeklējot attiecīgo Eiropas Parlamenta komiteju sanāksmes. Šīs sanāksmes sniedza lielisku iespēju sīki apspriest Komiteju interesējošos jautājumus un labāk iepazīties ar vērtīgo darbu, ko veic *EFSA*.

EFSA pārstāvji — gan zinātnes eksperti, gan darbinieki — piedalījās Eiropas Parlamenta Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas (*ENVI*) sanāksmēs, lai uzmanīgi novērotu to, kā Eiropas Parlamentā tiek virzīta dokumentācija, piemēram, tiesību aktu kopums par pārtikas uzlabotājvielām, tiesību aktu kopums par pesticīdiem, kā arī dokumentācija par dzīvnieku klonēšanu, veselības prasībām un ĢMO. Tas savukārt palīdzēja *EFSA* virzīties uz tās uzdevumu — sniegt neatkarīgas konsultācijas, kas mums nepieciešamas, pieņemot lēmumus par riska pārvaldību.

2008. gada aprīlī Eiropas Parlamenta delegācija, ko vadīja *ENVI* komitejas biedri, apmeklēja *EFSA* Parmā. Delegācijas dalībnieki tikās ar *EFSA* administratīvo valdi, izpilddirektoru un *EFSA* darbiniekiem. Tikšanās laikā tika apspriestas *EFSA* prioritātes 2008. gadā, ekspertu atlase, neatkarība un interešu deklarācijas, kvalitātes pārbaudes un riska novērtēšana *EFSA* iestādē, kā arī zinātniskā sadarbība un riska komunikācija.

Šis gada pārskats apliecina *EFSA* ievērojamo izaugsmi 2008. gadā — ir palielinājusies darba slodze, darbinieku skaits un to paveiktais darbs. Tagad, kad ir ieviests stratēģiskais plāns 2009.–2013. gadam, es ar prieku gaidu turpmāko sadarbību ar *EFSA* un citiem attiecīgajiem partneriem, jo mēs ieguldām lielas pūles, lai ES pilsoņi varētu uzticēties Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmai. Pateicoties šai ciešajai sadarbībai, patērētājiem Eiropā vajadzētu būt pārliecinātiem par savas pārtikas nekaitīgumu un to, ka mūsu politikas nostādnes parūpēsies par viņiem un aizsargās viņu veselību. ▮

Miroslav Ouzký,
Eiropas Parlamenta Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas priekšsēdētājs

ANDROULLA VASSILIOU

ES VESELĪBAS KOMISĀRES *ANDROULLA VASSILIOU* PRIEKŠVĀRDS

Eiropas veselības komisāres amatā viena no manām galvenajām prioritātēm ir uzturēt un uzlabot augsto pārtikas nekaitīguma līmeni Eiropas Savienībā, kā arī nodrošināt pienācīgu reakciju uz jebkādiem potenciālajiem riskiem. Šis panākums ir rezultāts visaptverošajam ieviesto ES tiesību aktu kopumam, taču pateicība pienākas arī Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei (*EFSA*) par pārliecinošo zinātnisko konsultāciju sniegšanu.

EFSA tika izveidota, lai paaugstinātu Kopienas spēju risināt sarežģītus zinātniskus jautājumus, kuriem ir centrāla loma pārtikas nekaitīguma jomā un kuri ir būtiski ikvienam ES pilsonim.

EFSA pastāv tikai sešus gadus, taču jau tagad tā ir vispāratzīta iestāde, kuras zinātniskais ieguldījums tiek augsti vērtēts. Tai ir visbūtiskākā zinātniskā loma Eiropas pārtikas nekaitīguma politikā. *EFSA* tika izveidota kā aģentūra, kas ir neatkarīga no Eiropas iestādēm, dalībvalstīm, kā arī komerciālām vai jebkādām citām iesaistīto pušu interesēm. Tās neatkarībai ir neatņemama loma Komisijas darbā ar politikas veidošanu un riska pārvaldīšanu, un tā stiprina patērētāju uzticību pārtikas nekaitīgumam Eiropā. Tādēļ es ļoti augstu vērtēju *EFSA* kā būtisku partneri, kas nodrošina pārtikas aprites nekaitīgumu Eiropas Savienībā.

Nenovērtējama loma ir atbildības sadalīšanai starp *EFSA* un politiskajām iestādēm, kas ir atbildīgas Eiropas sabiedrības priekšā. Vienlaikus ir nepieciešama arī cieša *EFSA* un Komisijas sadarbība, lai Kopienā nodrošinātu riska pārvaldīšanas procedūru konsekvenci un iedarbību. Komisija arī paļaujas uz *EFSA* vispārējo ieguldījumu sabiedrības veselības aizsardzībā. Šī iemesla dēļ sava mandāta laikā par prioritāti esmu izvirzījusi ciešu sadarbību ar *EFSA* un tās izpilddirektori, lai izpētītu veidus, kā mēs varam sniegt laicīgas zinātniskās konsultācijas, kas atbilst noteiktu lēmumu pieņemšanas steidzamībai, Komisijas prioritātēm un iesaistīto pušu gaidītajiem rezultātiem.

Turklāt *EFSA* un par riska novērtēšanu atbildīgo valstu iestāžu sadarbībai ir ārkārtīgi būtiska loma zinātnisko vērtējumu konsekvences nodrošināšanā Eiropas Savienībā.

EFSA nav tikai līdzeklis zinātnisko konsultāciju saņemšanai. Neatsverama loma ir arī tās profilaktiskajai funkcijai, tai skaitā agrīnai potenciālo risku identificēšanai. Ievācot un analizējot zinātniskos datus, *EFSA* mums var sniegt labāku ieskatu tajā, cik lielā mērā cilvēki ir pakļauti ar pārtikas patēriņu saistītiem riskiem, un izvērtēt ilgtermiņa jautājumus, ņemot vērā zinātnisko progresu un tehnoloģiju attīstību.

Mēs visi cenšamies sasniegt vienu mērķi: nodrošināt pārtikas aprites nekaitīgumu. Šo centienu ietvaros mums vajadzētu tiekties arī uz labākās iespējamās sinerģijas panākšanu. Es redzu *EFSA* kā īpaši svarīgu iestādi, kurai ir stratēģiska loma Komisijas politikas mērķu sasniegšanā un mūsu pilsoņu cerību piepildīšanā. Pēdējo sešu gadu laikā *EFSA* šo lomu ir pildījusi veiksmīgi, un es esmu pārliecināta, ka tā būs arī turpmāk.

Androulla Vassiliou,
ES veselības komisāre

DIÁNA BÁNÁTI

ADMINISTRATĪVĀS VALDES PRIEKŠSĒDĒTĀJAS ZIŅOJUMS

"Ik dienu ir iespējams progress. Ik solis var nest augļus. Taču būs krietni jāpapūlas, lai jūsu ceļš nemaldīgi vītos uz priekšu, tiektos augšup un uzlabotos. Jūs zināt, ka šis ceļojums nekad nebeigsies. Taču šīs zināšanas nelaupa drosmi, vien vairo ceļa radīto prieku un triumfu."

Sers Vinstons Čērčils

2008. gadā man bija tas gods tikt ievēlētai par Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes — Eiropas galvenās pārtikas nekaitīguma riska novērtēšanas organizācijas — administratīvās valdes priekšsēdētāju.

Pārtikas nekaitīguma sistēma ir piedzīvojusi grūtus laikus, taču joprojām esmu pārliecināta, ka pamati, uz kuriem balstās *EFSA*, un gadu gaitā ieviestās struktūras labi kalpos visiem Eiropas Savienības pilsoņiem. 2008. gadā mēs pieņēmām stratēģisko plānu 2009.–2013. gadam, kas turpmākajos gados būs mūsu ceļvedis. Tajā ir izklāstīts, kā *EFSA* visā Eiropā maksimāli izmantos tās rīcībā esošās zinātniskās pieredzes priekšrocības, vienlaikus stiprinot savu integrēto pieeju riska novērtēšanai, lai sniegtu Eiropas politikas veidotājiem visatbilstošākās un visaktuālākās zinātniskās konsultācijas, kas tiem ir nepieciešamas.

Stratēģiskā plāna seši galvenie mērķi palīdzēs mums virzīties pa pareizo ceļu. Tas sāksies ar 2009. gada pārvaldības plānu, kas tika pieņemts 2008. gada decembrī un kurā kā prioritāte ir noteikta biedru atjaunošana astoņās no desmit *EFSA* ekspertu grupām, kā arī tās Zinātniskajā komitejā. Šiem Zinātniskās komitejas un ekspertu grupu vadošajiem biedriem ir būtiska loma *EFSA* un mūsu nepārtraukti sniegtajās, rūpīgi izstrādātajās zinātniskajās konsultācijās.

Esmu lepna, ka stabilās *EFSA* vadības groži ir manās rokās. Tā ir iestāde, kurā nu jau strādā gandrīz 400 talantīgu darbinieku, kas sniedz spēcīgu atbalstu mūsu mērķtiecīgajām zinātnes ekspertu grupām un darba grupu ekspertiem; tā ir iestāde, kas līdz šim ir sniegusi vairāk nekā 1000 zinātnisku atzinumu un ziņojumu; tā ir iestāde, kas šobrīd var lepoties ar spēju veiksmīgi apmierināt stingrās prasības attiecībā uz pārtikas nekaitīgumu un ētisko sistēmu, kurai aizvien biežāk grūtības sagādā tehnoloģiju, vides, likumdošanas un tirgus radītas izmaiņas.

EFSA ir arī guvusi ievērojamus panākumus efektivitātes, produktivitātes un reaģētspējas uzlabošanā. Tas palīdz gādāt par to, lai riska pārvaldītāji Komisijā, dalībvalstīs un citur laicīgi saņemtu vislabākos zinātniskos atzinumus un konsultācijas.

Administratīvās valdes vārdā es vēlos pateikties izpilddirektorei *Catherine Geslain-Lanéelle* un visiem *EFSA* darbiniekiem par viņu ieguldīto smago darbu 2008. gadā, kā arī par neredzēti lielajām spējām nevainojami tikt galā ar palielinātu darba slodzi un gūt rezultātus. Visbeidzot es vēlētos pateikties savam priekšgājējam, profesoram *Patrick Wall* un saviem kolēģiem valdē — gan jaunajiem, gan senākiem valdes biedriem — par viņu darbu 2008. gadā. Es ar nepacietību gaidu šī kopdarba turpināšanu turpmākajos gados, lai palīdzētu virzīt *EFSA* un veicinātu tās atbilstību gaidītajam, lai to varētu atzīt par galveno pārtikas nekaitīguma organizāciju Eiropā. ∎

Profesore Diána Bánáti,
EFSA administratīvās valdes priekšsēdētāja

CATHERINE GESLAIN-LANÉELLE

IZPILDDIREKTORES ZIŅOJUMS

EFSA 2008. gadā pieredzēja ievērojamu organizācijas izaugsmi un nostiprināšanos. Pašlaik mēs esam stabila organizācija, kurai ir ciešas saites ar dalībvalstu nacionālajām pārtikas nekaitīguma aģentūrām, ES iestādēm un starptautiskajām iestādēm, kas darbojas mūsu darba uzdevumiem atbilstīgās jomās. Viens no mūsu galvenajiem uzdevumiem ir riska novērtēšana un komunikācija, un šo aktivitāšu apjoms ir dubultojies tikai gada laikā. Par spīti tikai 15 % pieaugumam darbinieku skaitā, 2008. gadā mēs izstrādājām 489 zinātniskos darbus — atzinumus, ziņojumus, paziņojumus u.c. Kā norādīts mūsu *Stratēģiskajā plānā 2009.–2013. gadam,* turpmākajos gados mēs plānojam stabilu produktivitātes pieaugumu.

Pēdējo gadu laikā vislielāko uzmanību esam pievērsuši mūsu iekšējās organizācijas stiprināšanai un izcilības tīklu veidošanai. Šiem ieguldījumiem ir acīmredzami rezultāti: ir palielinājusies mūsu darba kapacitāte un tās izmantošanas optimizācija, turklāt esam uzlabojuši savu procedūru piemērotību un stiprinājuši savu iekšējo struktūru. Šobrīd mūsu darbu atbalsta dalībvalstu un kaimiņvalstu nacionālās aģentūras, gandrīz 400 organizāciju, kas atbilst 36. pantam, un vairāk nekā 1200 ārēju zinātnes ekspertu. 2009. gadā mēs turpināsim paplašināt savus ekspertu un partneru tīklus; īpaši tas attiecas uz astoņām no *EFSA* ekspertu grupām un tās Zinātnisko komiteju, kuru sastāvs tiks atjaunots gada vidū.

EFSA palīdz riska pārvaldītājiem Eiropā, laicīgi sniedzot augstas kvalitātes riska novērtējumus. Mūsu darba kvalitāte ir pats svarīgākais: 2008. gadā sāka darboties mūsu kvalitātes pārbaudes programma, un mēs sākām īstenot pirmo tās posmu — tika veiktas mūsu zinātnisko darbu pašpārbaudes un iekšējās pārbaudes. Mēs drīz publiskosim mūsu kvalitātes pārvaldnieka ziņojumu par secinājumiem. Otrais posms — ārēja pārbaude — tiks īstenots 2009. gadā.

Reaģētspējai bija svarīga loma mūsu darbā 2008. gadā. Trijos gadījumos — ar melanīnu jauktajos pārtikas produktos no Ķīnas, piemaisījumiem saulespuķu eļļā no Ukrainas un dioksīniem cūkgaļā no Īrijas — mums tika lūgts reaģēt uz steidzamiem negadījumiem pārtikas nekaitīguma jomā, un ikreiz mēs izmantojām savas "ātri īstenojamās" procedūras, lai riska pārvaldītājiem sniegtu zinātnisku pamatojumu lēmumu pieņemšanai. Tādējādi mēs sniedzām nozīmīgu ieguldījumu patērētāju aizsardzībā Eiropā, un *EFSA* reakcijas ātrums un kvalitāte apliecina mūsu darbinieku un ekspertu spējas.

Mūsu sasniegumi 2008. gadā nebūtu bijuši iespējami bez ievērojamā ekspertu, partneru un darbinieku ieguldījuma. Vienlaikus *EFSA* ir cieši nostiprinājusi savas politikas nostādnes un procedūras attiecībā uz cilvēkresursiem un savu ekspertu atbalstu, lai sniegtu visu nepieciešamo palīdzību mūsu organizācijas visvērtīgākajiem dalībniekiem.

EFSA neapšaubāmi ir ievērojama loma pārtikas nekaitīguma un sabiedrības veselības aizsargāšanā. Mēs lepojamies ar rezultātiem, ko mūsu darbinieki un eksperti ir guvuši, kopīgām pūlēm realizējot šo lomu.

Catherine Geslain-Lanéelle,
EFSA izpilddirektore

I. *EFSA* UN TĀS VIETA EIROPAS PĀRTIKAS NEKAITĪGUMA SISTĒMĀ

Govju trakumsērga (*BSE*) un citas krīzes 20. gadsimta 90. gadu beigās apliecināja pārtikas apgādes sarežģītību un nepieciešamību pārtikas nekaitīgumu aplūkot integrētā veidā, izvērtējot riskus visā pārtikas apritē — no lauka līdz galdam. Tā, piemēram, govju trakumsērgas krīze pierādīja principu, ka dzīvnieku veselībai, dzīvnieku barībai un galvenajiem ražošanas paņēmieniem ir ārkārtīgi būtiska loma patērētājiem piegādātās pārtikas nekaitīgumā.

Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēma balstās uz priekšnoteikumu, ka nekaitīgums ir jānodrošina visā pārtikas apritē, lai varētu pasargāt patērētāju veselību. Tās galvenais mērķis ir nodrošināt Eiropas pilsoņu pieeju nekaitīgai pārtikai, kas ļautu viņiem izvēlēties veselīgu uzturu un aizsargāt savu veselību. Lielākā daļa pasākumu, kuru mērķis ir pārtikas nekaitīguma nodrošināšana, tai skaitā pasākumi, kuru mērķis ir dzīvnieku veselība un labturība, augu veselība, galvenie ražošanas aspekti, apstrāde, izplatīšana un pārdošana, tiek izstrādāti Eiropas līmenī, bet to ieviešana ir dalībvalstu ziņā. Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmas darbību nosaka Regula par vispārējiem pārtikas aprites tiesību aktiem*, kurā tika noteikti trīs savstarpēji atkarīgi riska analīzes principi: riska novērtēšana — riska zinātniska izvērtēšana, riska pārvaldība — lēmumu pieņemšanas process un riska komunikācija. Šīs sistēmas ietvaros neatkarīgajai Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādei (*EFSA*) ir uzticēta riska novērtēšana un komunikācija, bet par riska pārvaldības lēmumiem atbildīga ir Eiropas Komisija, Eiropas Parlaments un dalībvalstis. Tādēļ *EFSA* ir neatņemama ES pārtikas nekaitīguma sistēmas daļa, kas sniedz riska pārvaldītājiem zinātnisko pierādījumu kopumu, uz kuriem balstīt pasākumus ar mērķi nodrošināt augstu Kopienas izvēlētās veselības aizsardzības līmeni.

EFSA desmit zinātnes ekspertu grupas un tās Zinātniskā komiteja, ko veido neatkarīgi zinātnieki, nodrošina *EFSA* spēju izvērtēt riskus visā pārtikas apritē — sākot ar augu veselību, pesticīdu lietošanu un ĢMO, lauksaimniecības metodēm, dzīvnieku barību, veselību un labturību, beidzot ar pārtikas ražošanu, apstrādi un piegādi patērētājiem. 2008. gadā *EFSA* izsniedza gandrīz 500 atzinumus, pārskatus un citas zinātniskās konsultācijas, kas papildina Eiropas tiesību aktus. *EFSA* pieredze un zināšanas par visu pārtikas apriti no lauka līdz galdam ļauj iestādei visaptveroši izvērtēt riskus, sniegt informāciju, tādējādi ļaujot riska pārvaldītājiem saskatīt kopainu un palīdzot tiem izstrādāt pienācīgus pasākumus efektīvai riska situāciju risināšanai vispiemērotākajā veidā.

Ciešā sadarbība ar Eiropas Komisiju, Eiropas Parlamentu un dalībvalstu iestādēm Eiropā un ārpus tās robežām, kā arī ar iesaistītajām organizācijām ļauj *EFSA* apkopot, analizēt un sniegt datus, kā arī izstrādāt visaptverošas konsultācijas, lai tām sniegtu atbalstu riska izvērtēšanas aktivitātēs. Eiropas riska pārvaldītājiem jāspēj ātri reaģēt un pieņemt lēmumus, lai varētu ieviest piemērotus pasākumus gadījumos, kad pārtikas apritē rodas ārkārtas situācija, kas varētu tieši vai netieši ietekmēt veselību. Potenciālo risku identificēšana ir visbūtiskākā *EFSA* funkcija. 2008. gadā *EFSA* pilnveidoja savas ātri īstenojamās procedūras, lai sniegtu zinātniskās konsultācijas un lai riska pārvaldītāji varētu visīsākajā laikā atrisināt riska situāciju.

EFSA ir pienākums plaši izplatīt informāciju par saviem atklājumiem. *EFSA* sadarbojas ar Eiropas iestādēm un valstu nacionālajām pārtikas nekaitīguma iestādēm, un tās komunikācijas mērķis ir gādāt par to, lai būtu pieejama precīza, jēgpilna un laicīga informācija par iestādes veiktajiem riska novērtējumiem, tādējādi veicinot uzticību Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmai. ▮

** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu.*

II. NOZĪMĪGĀKIE NOTIKUMI UN SASNIEGUMI 2008. GADĀ

1. PĀRTIKAS NEKAITĪGUMS UN *EFSA* — PAGRIEZIENA PUNKTS

Šobrīd *EFSA* ir stabile iestāde ar paplašinātiem resursiem, gandrīz 400 darbiniekiem un pieeju tīklam, kurā ir vairāk nekā 1200 ārēju zinātnes ekspertu. *EFSA* ir jātiek galā ar aizvien lielākām prasībām un jauniem izaicinājumiem, lai nodrošinātu iestādes spēju garantēt patērētāju aizsardzības un veselības balstīšanos uz stingriem zinātniskiem pierādījumiem.

EFSA saskaras ar izaicinājumiem vairākās jomās. Globalizācija palielinās jaunu risku rašanās vai veco risku atkārtotas rašanās iespējamību Eiropas pārtikas apgādē. Inovatīvās tehnoloģijas un aizvien attīstītāki riska novērtēšanas paņēmieni izraisīs sarežģītu prasību attiecināšanu uz *EFSA* zinātniskajām un komunikācijas aktivitātēm. Ilgtspējas un klimata izmaiņas akcentēs integrētas riska novērtēšanas pieejas nozīmību *EFSA*. Sociāldemogrāfiskās struktūras un patērētāju uzvedības izmaiņas iespaidos *EFSA* aktivitātes, jo īpaši — uztura, diētas un veselības jomās, bet politikas nostādņu un tiesību aktu izmaiņas ietekmēs arī *EFSA* kopējo darba slodzi un prioritātes.

Cerības un prasības attiecībā uz *EFSA* aizvien pieaug, jo iestāde darbojas vidē, kas ātri attīstās un nemitīgi mainās. Tomēr, pēc stabilās izaugsmes un infrastruktūras nostiprināšanās iepriekšējos gados, 2008. gadā notika konsolidēšanās, kas uzlabos *EFSA* sagatavotību un reaģētspēju turpmākajos gados.

***EFSA* stratēģija nākamajiem pieciem gadiem**

2008. gada decembrī administratīvā valde pieņēma *EFSA stratēģisko plānu 2009.–2013. gadam*, lai tas kalpotu par iestādes ceļvedi turpmākajos gados.

Stratēģiskie mērķi nākamajiem pieciem gadiem

1. Integrēta pieeja zinātnisko konsultāciju sniegšanā saistībā ar pārtikas apriti no lauka līdz galdam.
2. Laikus un augstā kvalitātē veikta produktu, vielu un norāžu izvērtēšana, ievērojot regulatīvās atļaujas procedūru.
3. Ar *EFSA* darbības jomām saistīto visas Eiropas datu salīdzināšanas, izplatīšanas un analīzes koordinēšana.
4. Līderpozīciju ieņemšana riska novērtēšanas metodoloģijas un prakses jomā Eiropā un starptautiskā mērogā.
5. *EFSA* un ES pārtikas nekaitīguma sistēmas uzticamības stiprināšana, izmantojot efektīvu riska komunikāciju un dialogu ar partneriem un ieinteresētajām pusēm.
6. *EFSA* reaģētspējas, lietderības un iedarbīguma nodrošināšana.

Komisāre Vassiliou apmeklē EFSA 2008. gada jūlijā.

Šajā piecu gadu stratēģiskajā plānā ir aprakstīts un analizēts *EFSA* un pārtikas nekaitīguma jomas mainīgais konteksts. Plāns kalpos par *EFSA* ceļvedi, reaģējot uz šīm izmaiņām un visbeidzot — nodrošinot pilnīgu sabiedrības veselības aizsardzību un patērētāju uzticību Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmai.

Plānā ir izklāstīts, kā *EFSA* visā Eiropā maksimāli izmantos tās rīcībā esošās zinātniskās pieredzes priekšrocības un stiprinās savu integrēto pieeju riska novērtēšanai, lai sniegtu Eiropas politikas veidotājiem atbilstīgas un laicīgas zinātniskās konsultācijas, kas tiem ir nepieciešamas.

Tika noteikti seši stratēģiskie mērķi (sk. lodziņu 9. lpp.), lai ļautu *EFSA* tikt galā ar nākotnes izaicinājumiem un izmantot tās sniegtās iespējas. Plāns ļaus *EFSA* plānot savu darbu turpmākajos gados. Tas ir pamats *EFSA* ikgadējiem vadības plāniem. Tomēr, atzīstot, ka *EFSA* prioritātes šī perioda laikā turpinās attīstīties, plāns tiek uzskatīts par dinamisku documentu, kas regulāri tiks pārskatīts.

EFSA 2009. gada prioritātes paredz atjaunot sastāvu astoņās no tās desmit ekspertu grupām, kā arī Zinātniskajā komitejā. *EFSA* plāno arī pastiprināt savu *Sadarbības un kontaktu tīklu veidošanas stratēģiju,* piemēram, sadarbojoties ar dalībvalstīm, lai paplašinātu to 36. pantā noteikto organizāciju skaitu, kuras var palīdzēt iestādei veikt tādas funkcijas kā datu apkopošanu. 2008. gada decembrī administratīvajai valdei tika iesniegts pārskats par šo stratēģiju.

Stratēģiskajā plānā ir ņemti vērā komentāri no plaša avotu klāsta: Eiropas Komisijas, Eiropas Parlamenta, Ministru padomes, *EFSA* Zinātniskās komitejas un Konsultatīvās padomes, citām Eiropas aģentūrām, ieinteresēto pušu konsultatīvās platformas, kā arī komentāri, kas tika saņemti 2008. gada rudenī, kad notika *EFSA* sabiedriskā apspriešana tiešsaistē.

Lai pielāgotos mainīgajiem apstākļiem, stratēģiskais plāns būs regulāri jāuzrauga, jāizvērtē un jāpārskata.

ES veselības komisāre apmeklē *EFSA*

Jūlijā Eiropas veselības komisāre *Androulla Vassiliou* pirmoreiz apmeklēja *EFSA* kopš savas stāšanās komisāres amatā 2008. gada aprīlī. Viņas vizīte sniedza iespēju apspriest *EFSA* aktivitātes, darbu un tās lomu ES pārtikas nekaitīguma sistēmā. Īpaši tika uzsvērta *EFSA* ciešā sadarbība ar dalībvalstīm.

Komisāres apmeklējums bija ļoti nozīmīgs, jo tas stiprināja kopējo izpratni par attiecībām starp *EFSA* kā neatkarīgu riska novērtētāju un Eiropas Komisiju kā riska pārvaldītāju. Apmeklējuma laikā viņa tikās ar *EFSA* Zinātniskās komitejas dalībniekiem, *EFSA* administratīvās valdes biedriem un *EFSA* darbiniekiem.

Komisāre *Vassiliou* atzinīgi izteicās par prioritātēm, kas ir noteiktas kopīgā darbā ar Eiropas Komisijas Veselības un patērētāju ģenerāldirektorātu. Tika panākta vienošanās, ka lielāka uzmanība jāpievērš prioritāšu un darba programmu saskaņošanai, kā arī komunikācijas stiprināšanai

EFSA valde, 2008. gada decembris.

starp Veselības un patērētāju ģenerāldirektorātu un *EFSA*. Komisāre uzsvēra to, ka būtiska loma ir *EFSA* neatkarībai, jo iestāde iegulda milzīgas pūles, lai veicinātu patērētāju uzticēšanos Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmai.

Jauni *EFSA* administratīvās valdes biedri

2008. gada jūlijā Eiropas Savienība iecēla septiņus jaunus *EFSA* administratīvās valdes biedrus. Tie pievienojās septiņiem jau esošajiem, 2006. gada jūnijā ieceltajiem biedriem un tā brīža Komisijas pārstāvim. Visiem ir pierādīta un ilglaicīga pieredze dažādās, ar *EFSA* uzdevumiem saistītās jomās, ieskaitot attiecības ar iestādēm, ieinteresētajām pusēm un patērētāju organizācijām. Padomes lēmums, kurā tika ņemta vērā Eiropas Parlamenta nostāja, balstījās uz Eiropas Komisijas iesniegto kandidātu sarakstu.

Neatkarīgā valde nodrošina to, ka *EFSA* savas funkcijas veic saskaņā ar tās dibināšanas regulu, ka tā darbojas efektīvi un atbilst Eiropas un valstu iestāžu, iesaistīto pušu un sabiedrības prasībām.

Jaunie biedri, kas iecelti amatā uz četriem gadiem, aizstāj septiņus no 14 biedriem pirmajā *EFSA* administratīvās valdes sasaukumā, kas tika izveidots 2002. gadā un kura darba termiņš beidzās 2008. gada 30. jūnijā. Divi no biedriem tika iecelti amatā atkārtoti.

Jaunās valdes inaugurācijas sanāksme notika Parīzē, 2008. gada oktobrī. Sanāksmi vadīja jaunā valdes priekšsēdētāja *Diána Bánáti*, Ungārijas Centrālā pārtikas pētniecības institūta (*CFRI*) ģenerāldirektore. Jaunie priekšsēdētājas vietnieki ir *Marianne Elvander* un *Bart Sangster*.

Jaunie administratīvās valdes biedri

Sue Davies, Apvienotās Karalistes patērētāju organizācijas *Which?* galvenā politikas konsultante

Piergiuseppe Facelli, Itālijas Veselības ministrijas Starptautisko Pārtikas un veterinārijas lietu biroja direktors

Matthias Horst, Vācijas Pārtikas un dzērienu nozares federācijas (*BVE*) ģenerāldirektors

Milan Pogačnik, Slovēnijas Republikas Lauksaimniecības, mežsaimniecības un pārtikas ministrs

Jiri Ruprich, Čehijas Nacionālā sabiedriskās veselības institūta direktors

Sinikka Turunen, Somijas Patērētāju asociācijas ģenerāldirektore

Bernhard Url, Austrijas Veselības un pārtikas nekaitīguma aģentūras (*AGES*) izpilddirektors

EFSA paplašinātā zinātniskā kopiena

2008. gadā *EFSA* darbinieku skaits pieauga līdz 395. 63 no šiem darbiniekiem bija iesaistīti zinātniskās aktivitātēs. Tie sniedz atbalstu *EFSA* Zinātniskajai komitejai un ekspertu grupām, kuras veido eksperti ar augstu kvalifikāciju riska zinātniskā novērtēšanā savās attiecīgajās darba jomās. Iestādei piesaistītie zinātnieki arī piedalās *EFSA* riska novērtēšanas aktivitātēs, veicot datu apkopošanu un pārskatu veidošanu un analizējot tendences saistībā ar zoonozēm, salīdzinošo pārskatīšanu attiecībā uz pesticīdiem, zinātnisko sadarbību, potenciāliem riskiem un novērtēšanas metodoloģijām. Visi *EFSA* Zinātniskās komitejas un ekspertu grupu biedri tiek iecelti atklātā atlases procedūrā, balstoties uz pierādītu zinātnisku izcilību, tai skaitā pieredzi riska novērtēšanā, zinātniskā darba un publikāciju salīdzinošajā novērtēšanā, kā arī neatkarību. *EFSA* piesaista arī dalībvalstu ekspertus, lai tie palīdzētu veikt vērtēšanu. Tā ir piesaistījusi vairāk nekā 1200 zinātnes ekspertu, 30 nacionālās pārtikas nekaitīguma aģentūras un gandrīz 400 nacionālās zinātniskās organizācijas.

Kopīga virzība dalībvalstīs un ārpus tām

Šobrīd *EFSA* ir nozīmīgs partneris riska novērtēšanas kopienā dalībvalstīs un starptautiskā līmenī. Galvenās iestādes un iesaistītās puses atzīst *EFSA* par uzticamu autoritāti pārtikas nekaitīguma jautājumos.

2008. gadā *EFSA* turpināja veidot aizvien ciešākas saites ar dalībvalstīm, aktīvi ar tām sadarbojoties vairākās jomās, piemēram, *EFSA* Konsultatīvajā padomē, nacionālo koordinācijas punktu tīklā, *EFSA* zinātniskās sadarbības projektos, kā arī uzticot sagatavošanās zinātniskos darbus organizācijām visā Eiropā. Turklāt 2008. gadā *EFSA* izpilddirektore piedalījās divpusējās vizītēs vairākās dalībvalstīs, lai tiktos ar valstu riska novērtētājiem, riska pārvaldītājiem un iesaistītajām pusēm un lai vēl vairāk uzlabotu kopējo izpratni.

Līdz 2008. gada beigām *EFSA* bija izveidojusi tīklus, kuros bija iesaistīti vairāk nekā 1200 eksperti, valstu aģentūras no 27 dalībvalstīm un kaimiņvalstīm, kā arī gandrīz 400 organizācijas, kas minētas 36. pantā (sk. 39. lpp.) un atbalsta *EFSA* veikto zinātnisko darbu.

Sadarbība ar ES aģentūrām un citām iestādēm

EFSA paplašināja savas attiecības ar citām ES aģentūrām, kas aktīvi darbojas attiecīgajās jomās, lai veicinātu informācijas apmaiņu un sadarbošanos abas puses interesējošos jautājumos. 2008. gada aprīlī *EFSA* un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs (*ECDC*) parakstīja savstarpējās saprašanās memorandu. Šī vienošanās uzlabo sadarbību un zinātniskās informācijas koplietošanu, it īpaši jomās, kas attiecas uz pārtikas nekaitīgumu, lipīgu slimību izplatības kontroli, infekcijas slimību profilaksi un reakciju ārkārtas situācijās. Abas organizācijas sadarbojās arī zoonožu un putnu gripas jautājumos.

Novembrī *EFSA* parakstīja sadarbības līgumu ar Eiropas Komisijas Kopīgo pētniecības centru, lai paplašinātu zinātnisko sadarbību un veicinātu starptautisku standartu izstrādi pārtikas un barības nekaitīguma jomā. To mērķis ir nodrošināt papildu datu sniegšanu riska novērtēšanas procesā, saskaņotu standartu piemērošanu datu iegūšanai un dalīšanos ar labākajiem analītiskajiem paņēmieniem. *EFSA* un Kopīgais pētniecības centrs arī turpmāk cieši sadarbosies, lai identificētu problemātiskās

jomas, kas ietekmē patērētājus Eiropā, un lai izstrādātu inovatīvus zinātniskus risinājumus.

2008. gadā *EFSA* turpināja veidot ciešāku sadarbību ar citām aģentūrām. *EFSA* izpilddirektore devās vizītē uz Eiropas Zāļu aģentūru (*EMEA*), bet Eiropas Ķimikāliju aģentūras (*ECHA*) pārstāvji devās vizītē uz *EFSA*. *EFSA*, *EMEA* un Eiropas Slimību profilakses un kontroles centram (*ECDC*) ir kopīgi uzdevumi attiecībā uz antibakteriālo rezistenci. Šīs iestādes kopīgi izstrādā ikgadējos kopienas kopsavilkuma ziņojumus par zoonozēm.

Pirmspievienošanās fāzes valstīm sniegtā palīdzība pārtikas nekaitīguma jomā

ES pirmspievienošanās programmas ietvaros *EFSA* turpināja sadarboties ar Horvātijas un Turcijas pārtikas nekaitīguma iestādēm un sāka sadarbību ar Bijušo Dienvidslāvijas Republiku Maķedoniju. Pateicoties Komisijas finansētajai pirmspievienošanās programmai, notika semināri un pētniecības braucieni saistībā ar pārtikas nekaitīgumu un riska novērtēšanu, komunikāciju un pārvaldību. Dalība *EFSA* sanāksmēs un pirmspievienošanās programma palīdz sagatavot valstu ekspertu kandidātus potenciālai turpmākai sadarbībai ar *EFSA*, kad viņu pārstāvētās valstis būs kļuvušas par pilntiesīgām ES dalībvalstīm.

Papildus *EFSA* organizēja Eiropas ārpuskopienas aģentūru tikšanos saistībā ar kontaktu tīklu veidošanu, īpašu uzmanību pievēršot ES pirmspievienošanās programmai un tās kaimiņattiecību politikai. 2008. gada rudenī deviņu ES aģentūru un Eiropas Komisijas pārstāvji tikās *EFSA* telpās, lai apmainītos ar informāciju un labākās prakses piemēriem.

Ciešākas saites ar līdzīgām iestādēm un starptautiskām organizācijām

Starptautiskajai sadarbībai ir svarīga loma informācijas, datu un labākās prakses piemēru apmaiņā. Globālās partnerības būtiski ietekmē potenciālo risku agrīnu identificēšanu, kā arī saskaņotu komunikācijas aktivitāšu izstrādi attiecībā uz riskiem pārtikas un barības apritē. Tādēļ arī 2008. gadā *EFSA* turpināja veidot jaunas partnerattiecības un stiprināt esošās.

2008. gadā *EFSA* arī uzņēma ASV, Ķīnas, Jaunzēlandes un Japānas pārtikas nekaitīguma iestāžu delegācijas, pārstāvjus un ierēdņus, kuri ieradās, lai vairāk uzzinātu par *EFSA* darbību un izpētītu tālākas sadarbības iespējas. *EFSA* arī sāka gatavoties tās 2009. gada marta vizītei ASV Pārtikas un zāļu pārvaldē (*FDA*), kā arī citās iestādēs, piemēram, Slimību kontroles un profilakses centrā (*CDC*) un ASV Lauksaimniecības departamentā (*USDA*).

EFSA pirmoreiz apvienoja spēkus ar PVO un PLO, organizējot semināru, kura uzmanības lokā bija visus interesējošs jautājums: tas, kā klimata izmaiņas veselības kontekstā ietekmē pārtikas un ūdens nekaitīgumu, kā arī uzturu. Šis pasākums tika organizēts oktobrī, Romā notiekošās Pasaules pārtikas dienas laikā.

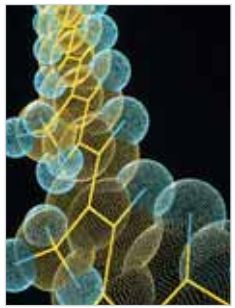

2. RISKA NOVĒRTĒŠANAS UN ZINĀTNISKO KONSULTĀCIJU APJOMS IR DUBULTOJIES

2008. gadā zinātniskā darba slodze turpināja pieaugt. Zinātnisko konsultāciju pieprasījumu skaits, galvenokārt no Eiropas Komisijas, pieauga no aptuveni viena 2007. gadā līdz diviem dienā 2008. gadā. Ievērojami palielinājās arī zinātnisko darbu skaits. 2008. gadā kopumā tika pabeigti 489 zinātniskie darbi. Krietni pieauga arī datu apkopošanas uzdevumu skaits — tas sasniedza 129. Tā kā aizvien pieauga ar pārtikā un pārtikas iepakojumā atrodamajām vielām saistītā darba slodze, darbu sāka divas jaunas ekspertu grupas, aizstājot bijušo *AFC* ekspertu grupu (sk. 17. lpp.).

Vairākas iniciatīvas palielināja atbalstu ekspertu grupām: tika būtiski palielināts darbinieku skaits, jo īpaši nodaļās, kas strādā ar iesniegumiem. Lielāks aktivitāšu skaits tika veikts ar ārpakalpojumu starpniecību; to līgumu un dotāciju kopējā vērtība 2008. gadā sasniedza 5,5 miljonus eiro salīdzinājumā ar 2,9 miljoniem eiro 2007. gadā. Papildus tika palielināts ekspertu grupām piesaistīto ekspertu skaits, un tika paplašināts Zinātniskās sadarbības un palīdzības (*SCA*) direktorāta atbalsts, it īpaši datu apkopošanas un statistikas jomā.

Zinātnisko darbu kvalitāte 2008. gadā guva īpašu vērību. *EFSA* sāka ieviest pati savu iekšējās un ārējās kvalitātes novērtēšanas sistēmu (sk. 38. lpp.), sākot ar visu savu zinātnisko darbu novērtēšanu un nejauši atlasītu darbu novērtēšanu. Kvalitātes nodrošināšanu pastiprināja arī palielinātā darba plūsmu dokumentēšana un piemērotāku standartizētu operatīvo procedūru izstrādāšana un ieviešana.

Lai palīdzētu noteikt darbību prioritātes, tika izstrādāti arī novērošanas un plānošanas līdzekļi. Prioritāšu saskaņošana ar Komisiju arī palīdzēja *EFSA* koncentrēties uz vissvarīgākajiem pieprasījumiem. Lai analizētu visus *EFSA* iesniegtos pieprasījumus un uz tiem reaģētu integrētā veidā, tika nodibināta Mandāta pārskatīšanas komiteja, kurā piedalās izpilddirektore un *EFSA* direktori un kura tiekas reizi nedēļā.

Pēc šo procedūru ieviešanas ir pilnveidojusies *EFSA* zinātniskā darba organizācija. Tā nodrošina to, ka *EFSA* sniedz laicīgus un kvalitatīvus novērtējumus Eiropas riska pārvaldītājiem, tādējādi ļaujot viņiem nodrošināt pilsoņu aizsardzību, kā arī pārtikas un barības nekaitīgumu Eiropā.

EFSA zinātnisko darbu definēšana

2008. gadā *EFSA* mainīja savu zinātnisko darbu klasificēšanas veidu. Zinātniskie darbi iedalās divās lielās grupās — vienā ietilpst Zinātniskās komitejas un ekspertu grupu atzinumi, bet otrā — visi pārējie zinātniskie darbi. Pirmajā grupā tiek apkopoti Zinātniskās komitejas un ekspertu grupu zinātniskie darbi, piemēram, vispārīgi atzinumi, kā arī atzinumi par iesniegumiem, paziņojumiem un pamatnostādnēm. Otrā grupa ietver visus zinātniskos darbus, tai skaitā tos, kurus nav pieņēmusi Zinātniskā komiteja vai ekspertu grupa. Šie darbi var būt *EFSA* paziņojumi vai pamatnostādnes, secinājumi, ko radījusi salīdzinošā pārskatīšana attiecībā uz pesticīdiem, argumentēts atzinums (termins, ko attiecina uz salīdzinošo pārskatīšanu attiecībā uz maksimāli pieļaujamajiem atliekvielu līmeņiem) vai arī zinātnisks vai tehnisks *EFSA* ziņojums.

Turklāt 2008. gadā mainījās arī jautājumu klasifikācija. Tāpat kā 2007. gadā, arī 2008. gadā *EFSA* saņēma daudzus uzdevumus no Eiropas Parlamenta, Eiropas Komisijas, dalībvalstīm vai pati no sevis, proti — sev izvirzot uzdevumu. Senāk tas varēja būt viens uzdevums, kura rezultāts būtu viens vai vairāki zinātniskie darbi, taču tagad uzdevumu atsevišķās daļas tiek sadalītas atsevišķos jautājumos, un to rezultāts var būt viens vai vairāki zinātniskie darbi. Šīs izmaiņas daļēji izskaidro saņemto jautājumu skaita ievērojamo palielināšanos 2008. gadā salīdzinājumā ar 2007. gadu.

EFSA zinātniskie darbi

Ekspertu grupa	Zinātniskās komitejas/ekspertu grupu atzinumi	Citi zinātniskie darbi	Publiskās konsultācijas
Zinātniskā komiteja (*SC*)	3	4	4
Pārtikas piedevas un iepakojums (*AFC*)	56	0	2
Dzīvnieku veselība un labturība (*AHAW*)	13	0	0
Pārtikas piedevas un pārtikai pievienoto uzturvielu avoti (*ANS*)	12	0	0
Bioloģiskā bīstamība (*BIOHAZ*)	12	3	1
Materiāli, kas nonāk saskarē ar pārtiku, pārtikas fermenti, aromatizētāji (*CEF*)	21	0	0
Piesārņotāji (*CONTAM*)	15	4	0
Barības piedevas (*FEEDAP*)	41	0	0
Ģenētiski modificētie organismi (ĢMO)	18*	0	3
Uzturs (*NDA*)	53	0	3
Augu aizsardzības produkti (*PPR*)	4	34	6
Augu veselība (*PLH*)	32	0	1
Novērtēšanas metodoloģija (*AMU*)	-	15	0
Datu apkopošana un izpaušana (*DATEX*)	-	17	0
Potenciālie riski (*EMRISK*)	-	2	0
Zinātniskā sadarbība (*SCO*)	-	27	0
Zoonozes	-	17	0
Pesticīdi (*PRAPeR*)	-	86	18
Kopā	***280***	***209***	***38***
Zinātnisko darbu kopējais skaits	**489**		

5 ir kopīgi izstrādāti atzinumi

EFSA Zinātniskā komiteja, 2008. gada decembris.

2.1. *EFSA* zinātnes ekspertu grupas un nodaļas: ražīgs 2008. gads

Zinātniskā komiteja: plašs uzdevumu klāsts — no novērtēšanas līdz nanotehnoloģijām

Zinātniskās komitejas uzdevums ir riska pārvaldītājiem sniegt atzinumus un konsultācijas par starpnozaru zinātniskiem jautājumiem, un tā ir atbildīga arī par vispārēju *EFSA* zinātniskās darbības koordinēšanu un konsekvences nodrošināšanu zinātnes ekspertu grupu izmantotajās zinātniskajās pieejās. Tā pievērš īpašu uzmanību tādu jaunu un saskaņotu zinātnisko pieeju izstrādāšanai un popularizēšanai, kas attiecas uz pārtikas un barības bīstamības un riska novērtēšanu jomās, kurās vēl nav noteiktas ES mēroga metodoloģijas. Zinātniskā komiteja arī sniedz stratēģiskas konsultācijas *EFSA* izpilddirektoram.

2008. gadā Zinātniskā komiteja piedalījās jaunu un saskaņotu riska novērtēšanas pieeju izstrādē. Sabiedriskai apspriešanai tika iesniegtas pamatnostādnes par caurskatāmību riska novērtēšanā. Šī dokumenta mērķis ir skaidrāk un visaptverošāk parādīt metodes, kas tiek lietotas, lai nodrošinātu riska novērtējumu zinātnisko aspektu caurskatāmību. Dokumentu ir plānots pieņemt 2009. gada sākumā.

Zinātniskā komiteja nodarbojās arī ar pārtikas nekaitīguma jautājumu novērtēšanu — sākot ar klonēšanu un nanotehnoloģijām, beidzot ar augu valsts produktiem.

Augu valsts produkti un atvasināti izstrādājumi (no augiem, aļģēm, sēnēm vai ķērpjiem izstrādāti bagātinātāji) visā ES ir plaši pieejami kā uztura bagātinātāji. Lielākā daļa šo izstrādājumu jau tiek lietota gadiem ilgi. Tā kā pašlaik nav neviena ES tiesību akta, kas noteiktu šādu izstrādājumu nekaitīguma novērtēšanu, *EFSA* izstrādāja zinātniski pamatotu metodi pārtikā lietotu augu valsts izstrādājumu nekaitīguma aspektu novērtēšanai. 2008. gada jūnijā *EFSA* publicēja pamatnostādņu projektu par augu valsts produktu un preparātu nekaitīguma novērtēšanu. Šis dokuments pašlaik tiek pārbaudīts. Galīgās versijas publicēšana ir paredzama 2009. gada vasarā.

Zinātniskā komiteja arī izstrādāja atzinumu par potenciālajiem riskiem, ko nanozinātne un nanotehnoloģijas izraisa pārtikas, tās nekaitīguma un vides jomā. Atzinums bija atbilde uz Eiropas Komisijas jautājumu par to, vai esošās riska novērtēšanas procedūras var pienācīgi attiecināt uz šo jauno tehnoloģiju. *EFSA* atzinumā ir apskatīti iespējamais risks, ko var izraisīt mākslīgi radīti nanomateriāli, kurus varētu apzināti ieviest pārtikas apritē. Atzinumā ir sniegtas pamatnostādnes par riska novērtēšanu, iesakot atsevišķu pieeju katram gadījumam. Tas satur arī ieteikumu turpmāk ievākt un pētīt datus, lai risinātu esošos neskaidros jautājumus šai jomā. Oktobrī atzinuma projekts ar Konsultatīvās padomes starpniecību tika iesniegts *EFSA* iesaistītajām pusēm un ES dalībvalstīm. Laikā no oktobra vidus līdz decembrim *EFSA* tīmekļa vietnē notika sabiedriskā apspriešana. 2009. gada sākumā Zinātniskā komiteja pabeidza atzinuma izstrādi, ņemot vērā saņemtos komentārus. Galīgais atzinums palīdzēs Komisijai izpētīt piemērotus līdzekļus šajā jomā.

AFC: aromatizētāju, pārtikai pievienoto uzturvielu, pārtikas piedevu un iepakojuma nekaitīgums

Kopš *EFSA* izveides ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām, aromatizētājiem, pārstrādes līdzekļiem un materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku, (*AFC* ekspertu grupa) ir sniegusi ievērojamu ieguldījumu pārtikai pievienoto vielu riska novērtēšanā Eiropas Savienībā. Grupas darbība bija saistīta ar aromatizētāju, ar pārtiku saskarē nonākošu materiālu, pārtikai pievienoto uzturvielu un pārtikas piedevu, tai skaitā pārtikas krāsvielu, nekaitīgumu.

AFC ekspertu grupa arī novērtēja Apvienotajā Karalistē veiktu pētījumu, ko dēvē par "Sauthemptonas pētījumu". *McCann et al* veiktais pētījums liecināja par saistību starp bērnu uzvedību un viņu uzturā lietotu kombināciju, ko veido divi noteiktu pārtikas krāsvielu maisījumi un konservants — nātrija benzoāts. *EFSA* secināja, ka ierobežotā pierādījumu skaita un ievērojamo neskaidrību dēļ šo pētījumu nevar izmantot par pamatu, lai atkārtoti izvērtētu tajā izmantoto vielu pieļaujamās dienas devas.

Ekspertu grupa arī pārbaudīja visu jaunāko pieejamo zinātnisko informāciju par bisfenolu A (BPA) — ķīmisku vielu, ko Eiropas Savienībā ir atļauts izmantot materiālos, kas nonāk saskarē ar pārtiku. Cilvēki nonāk saskarē ar BPA pārtikā, jo to satur, piemēram, polikarbonāta plastmasa. Zīdaiņi, iespējams, ar BPA saskarē nonāk biežāk, jo īpaši tad, ja viņus ēdina ar zīdaiņu pudelītēm, kas gatavotas no polikarbonāta plastmasas. 2007. gada janvārī publicētajā riska novērtējumā *EFSA* noteica BPA pieļaujamo dienas devu. Ekspertu grupa secināja, ka šī pieļaujamā dienas deva ir pietiekami nekaitīga gan zīdaiņiem, gan pieaugušajiem. Balstoties uz jauniem, tai skaitā ASV un Kanādā atklātiem pierādījumiem, *AFC* ekspertu grupa 2008. gadā turpināja vērtēt BPA, pētot atšķirīgo veidu, kā BPA tiek izvadīts no zīdaiņu un pieaugušo organismiem. Ekspertu grupa secināja, ka zīdaiņi, visticamāk, spēj izvadīt BPA no organisma un ka ekspertu grupas iepriekš veiktais riska novērtējums ir spēkā.

2008. gadā *AFC* ekspertu grupa publicēja pamatnostādnes pieteikumu iesniedzējiem par to, kā novērtēt to otrreizējās pārstrādes procedūru nekaitīgumu, kuras tiek izmantotas, lai ražotu pārstrādātu plastmasu pārtikas iepakojumam. Šīs pamatnostādnes atbilst jaunajai Eiropas regulai par plastmasu, kas paredz, ka ar pārtiku saskarē var nonākt tikai tāda pārstrādāta plastmasa, kuras ražošanas procedūru nekaitīgumu ir novērtējusi *EFSA*.

2008. gadā *AFC* ekspertu grupa beidza pastāvēt. To aizstāja ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām un pārtikai pievienotajiem uzturvielu avotiem (*ANS*), un ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas fermentiem, aromatizētājiem, pārstrādes līdzekļiem un materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku (*CEF*). Šī jaunā struktūra ļauj *EFSA* labāk apmierināt vidēja termiņa un ilgtermiņa prasības šajās savu pienākumu jomās, kā arī atbildēt uz daudzajiem steidzamajiem konsultāciju pieprasījumiem.

Līdz brīdim, kad 2008. gadā *AFC* ekspertu grupa savus pienākumus nodeva abām jaunajām ekspertu grupām, tā galvenokārt vērtēja aromatizētāju, uzturvielu avotu, pārtikas piedevu un ar pārtiku saskarē nonākošo materiālu nekaitīgumu.

ANS: pārtikas piedevu un pārtikai pievienoto uzturvielu avotu nekaitīgums

Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām un pārtikai pievienotajiem uzturvielu avotiem (*ANS*), nodarbojas ar jautājumiem, kas attiecas uz pārtikas piedevu, pārtikai pievienoto uzturvielu avotu un citu pārtikai apzināti pievienoto vielu lietošanas nekaitīgumu, taču nenodarbojas ar aromatizētāju un pārtikas fermentu jautājumiem. Jaunā *ANS* ekspertu grupa darbu sāka 2008. gadā, pēc tam, kad iepriekšējo ekspertu grupu jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām, aromatizētājiem, pārstrādes līdzekļiem un materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku, (*AFC*) aizstāja *ANS* un *CEF* ekspertu grupas

ANS grupas pirmā sanāksme 2008. gada jūlijā.

Uztura bagātinātāji ir koncentrēti uzturvielu avoti vai citas vielas ar fizioloģisku barojošu iedarbību, kuras papildina parastu pārtiku. Šīs vielas tiek tirgotas noteiktās devās kā graudiņi, tabletes, kapsulas vai šķidrumi.

Virzoties uz mērķi visā ES saskaņot uz pārtikas bagātinātājiem attiecināmos nosacījumus, tiek veidots saraksts ar atļautajiem vitamīnu vai minerālvielu avotiem, kurus ar noteiktiem mērķiem attiecībā uz uzturu drīkst pievienot pārtikas bagātinātājiem.

Komisija lūdza *EFSA* sniegt zinātniskus atzinumus par šo uzturvielu avotu nekaitīgumu un bioloģisko pieejamību, pirms tie jebkādā veidā tiek apstiprināti lietošanai pārtikas bagātinātājos. *EFSA* ieviesa pamatnostādnes, lai palīdzētu uzņēmumiem izprast to, kāda veida zinātniski dati par to izstrādājumiem ir nepieciešami, lai varētu novērtēt risku.

Kopš tā laika ir izskatīti simtiem dokumentu kopumu. Lai pasargātu patērētājus, *EFSA* ir bijusi spiesta dažus no tiem noraidīt informācijas trūkuma dēļ.

Saskaņā ar prioritātēm, kas tika noteiktas kopā ar Eiropas Komisiju, *ANS* ekspertu grupa vislielāko uzmanību pievērsa pārtikas bagātinātāju uzturvielu avotu novērtēšanai, un 2008. gadā izsniedza 12 atzinumus.

CEF grupas pirmā sanāksme 2008. gada jūlijā.

CEF: aromatizētāju nekaitīguma novērtēšana

CEF ekspertu grupa nodarbojas ar jautājumiem, kas ir saistīti ar materiāliem, kuri nonāk saskarē ar pārtiku, pārtikas fermentiem, aromatizētājiem un pārstrādes līdzekļiem (*CEF*). 2008. gada jūlijā šī ekspertu grupa sāka darbu kopā ar *ANS* ekspertu grupu, pēc tam, kad beidza pastāvēt bijusī ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām, aromatizētājiem, pārstrādes līdzekļiem un materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku (*CEF*).

Pašlaik tiek saskaņoti Eiropas tiesību akti par aromatizētājiem. Lai ES nekaitīguma novērtēšanas programma būtu saskaņota, tai ir jāpievieno vēl apmēram 2800 vielas, kas ir apstiprinātas valstu līmenī. Programmā iekļautie aromatizētāji parādīsies sarakstā, kurā minētos aromatizētājus drīkst pievienot pārtikai. Šo vielu apstiprināšanas procedūra balstās uz *EFSA* veikto zinātnisko novērtējumu.

ES pašlaik lietotās 2800 vielas *EFSA* ir sadalījusi aromatizētāju grupās, balstoties uz to ķīmiskās struktūras līdzībām un metabolismu. Katra grupa tiek vērtēta, lai nodrošinātu sastāvdaļu nekaitīgumu cilvēku veselībai. Veidojot Aromatizētāju grupu novērtējumus (*FGE*), *EFSA* zinātnieki ņem vērā ieņemšanas daudzumu, absorbciju, metabolismu un datus par toksiskumu.

Ja tiek konstatēts, ka trūkst riska novērtēšanai nepieciešamo datu (piemēram, par specifikācijām, toksiskumu, iedarbību), *EFSA* par to ziņo pieteikumu iesniedzējiem un Eiropas Komisijai.

Sava darba ietvaros *EFSA* ir identificējusi 360 vielas, kuras, spriežot pēc to ķīmiskās struktūras, varētu būt genotoksiskas. Kamēr genotoksiskuma jautājums nav noskaidrots, šīs vielas netiek sīkāk izvērtētas. Tika izvērtēts saistībā ar šiem savienojumiem pieejamais genotoksiskuma datu kopums, un tika konstatēts informācijas trūkums. Attiecīgie nepieciešamie pētījumi ir aprakstīti Genotoksiskuma pārbaužu stratēģijā, kas tika izstrādāta šai aromatizētāju grupai.

Līdz 2008. gada beigām apmēram 85 % nacionāli atzīto aromatizētāju bija izturējuši *EFSA* vērtēšanas procedūru. 2008. gadā *AFC* ekspertu grupa pieņēma 41 atzinumu par aromatizētājiem, bet *CEF* ekspertu grupa pieņēma vēl septiņus atzinumus un izsniedza divus paziņojumus par aromatizētājiem. Novērtēšanas programmas pabeigšanas termiņš ir 2009. gada 31. decembris.

AHAW: saimniecībā audzētu zivju labturība

Dzīvnieku veselības un labturības ekspertu grupa (*AHAW*) sniedz atzinumus un konsultācijas, kas galvenokārt ir saistītas ar pārtikā izmantojamiem dzīvniekiem, tai skaitā zivīm. Tās atbildības jomā ietilpst visi dzīvnieku slimību un dzīvnieku labturības aspekti. 2008. gadā ekspertu grupa uzsāka detalizētu pētījumu, lai identificētu draudus ūdenī audzētu dzīvnieku labturībai, un publicēja piecus atzinumus par zivju labturību.

Apmēram puse Eiropā patērēto zivju ir saimniecībās audzētas zivis. Tā kā zivju un citu ūdens dzīvnieku audzēšana aizvien paplašinās, politikas veidotāji, zinātnieki un patērētāji pievērš uzmanību faktiskajam zivju audzēšanas veidam mūsdienās un to, kā tas ietekmē to labturību.

Tādēļ Eiropas Komisija lūdza *EFSA* izvērtēt to, kā dažādās saimniecību sistēmas ietekmē galveno ES audzēto zivju sugu labturību. Novērtējumos *EFSA* ņēma vērā ES direktīvu par lauksaimniecībā izmantojamo dzīvnieku, tai skaitā zivju, aizsardzību, kā arī citus starptautiskus ieteikumus un pamatnostādnes, ieskaitot darbu, ko veic Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija (*OIE*) un Eiropas Padome.

2008. gadā *AHAW* ekspertu grupa pieņēma piecus atzinumus par piecu galveno ES audzēto zivju sugu labturību: tie attiecās uz Atlantijas lašiem, zušiem, jūras asariem, doradām un karpām.

Riska novērtējumos ekspertu grupa klasificēja potenciālos draudus labturībai. Novērtējumi kalpoja par stabilu pamatu, uz kura balstīties riska pārvaldītājiem, lai novērtētu un uzlabotu dzīvnieku audzēšanas sistēmas, tādējādi izvairoties no dzīvniekiem nodarītām nevajadzīgām sāpēm, satraukuma un ciešanām un, kad vien iespējams, uzlabojot dzīvnieku labturību. Potenciālu draudu piemēri ir šādi:

- slikta ūdens kvalitāte, kas negatīvi ietekmē zivju veselību;
- ierobežota veterinārmedicīnas produktu pieejamība;
- komerciālā barība, kas neatbilst dažādo sugu uztura pamatprasībām, un problēmas, ko izraisa maisījumu sastāva izmaiņas vai nepiemērota uzglabāšana.

Tā kā dažādie saimniecību paņēmieni atšķirīgi ietekmē zivju labturību, *EFSA* iesaka veikt nepārtrauktu novērošanu. Ir nepieciešami arī tālāki pētījumi par barošanu, bara blīvumu un veterinārās ārstēšanas un vakcīnu izstrādi.

Papildus šiem pieciem atzinumiem par atsevišķu sugu zivju labturību ekspertu grupa 2009. gada janvārī pieņēma atzinumu par vispārējo pieeju zivju labturībai, kurā būtu ņemti vērā zivju bioloģijas un fizioloģijas aspekti.

BIOHAZ: pārtikas loma antibakteriālās rezistences nodošanā cilvēkiem

EFSA bioloģisko apdraudējumu ekspertu grupa (_BIOHAZ_) nodarbojas ar bioloģisko apdraudējumu jautājumiem, kas ir saistīti ar pārtikas nekaitīgumu, ar pārtikas starpniecību pārnēsājamām slimībām, transmisīvajām sūkļveida encefalopātijām (_TSE_), pārtikas mikrobioloģiju, pārtikas higiēnu un saistītiem atkritumu apsaimniekošanas jautājumiem. 2008. gadā ekspertu grupa īpaši daudz nodarbojās ar antibakteriālās rezistences jautājumiem.

Antibakteriāli rezistentās (*AMR*) baktērijas ir jauns bioloģisks apdraudējums, kas ik gadu nonāvē tūkstošiem eiropiešu. Tā ir ārkārtīgi nopietna situācija, jo antibakteriālo līdzekļu iedarbība cīņā ar cilvēku infekcijām kļūst aizvien vājāka. 2008. gadā *BIOHAZ* ekspertu grupa nolēma rūpīgi analizēt pārtikas patēriņa un pārtikas apstrādes lomu antibakteriāli rezistentās (*AMR*) baktērijas iedarbībā uz cilvēku. Galīgais atzinums tika publicēts 2008. gadā, pēc sabiedriskas apspriešanas. *EFSA* saņēma komentārus un papildu datus no Eiropas Zāļu aģentūras (*EMEA*), Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra (*ECDC*), nacionālajām pārtikas nekaitīguma iestādēm un pārtikas ražotājiem.

Galvenais secinājums bija tāds, ka pašreizējā antibakteriālo līdzekļu lietošana pārtikas apritē ievērojami veicina rezistento baktēriju augšanu un to klāsta palielināšanos. To īpaši sekmē:

- pārtika, ko piesārņojušas dzīvos dzīvniekos esošas baktērijas;
- svaigi produkti no zemes, kas nesen apūdeņota ar piesārņotu ūdeni;
- pārtika, kas inficēta transportēšanas vai sagatavošanas laikā.

Rezistentas *Salmonella* un *Campylobacter* baktērijas lielākoties izplatās ar pārtikas starpniecību: *Salmonella* īpaši bieži izplatās ar inficētas mājputnu gaļas, olu, cūkgaļas un liellopu gaļas starpniecību, bet *Campylobacter* visbiežāk izplatās ar mājputnu gaļas starpniecību. Arī dzīvnieku izcelsmes produkti ir potenciāls meticilīnrezistentas *Staphylococcus aureus* (*MRSA*) avots. Iespējams, šis ir jauns ar pārtiku saistīts risks. Šķiet, ka mājputnu gaļa ir galvenais veids, kā cilvēki inficējas ar baktērijām, kas ir rezistentas pret fluorokinolonu, bet pret cefalosporīnu rezistentas baktērijas ir atrastas mājputnu gaļā, cūkgaļā un liellopu gaļā.

Atzinumā bija iekļauti ieteikumi par to, kā novērst un kontrolēt baktēriju pārnešanu. Īpaši izcelta bija labas higiēnas prakses nozīme visos pārtikas aprites posmos. Piemēram, antibakteriālo līdzekļu lietošanas kontrolēšana un ierobežošana var visvairāk samazināt *AMR* baktēriju rašanos pārtikā. Ekspertu grupa secināja, ka šie atklājumi apliecina nepieciešamību visām iesaistītajām pusēm reaģēt, lai novērstu antibakteriālās rezistences attīstīšanos un izplatīšanos.

CONTAM: nitrātu radīto risku un ieguvumu izvērtēšana ar dārzeņiem bagātā uzturā

Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar piesārņojumu pārtikas apritē, (*CONTAM*) atbild par jautājumiem, kas attiecas uz piesārņojumu pārtikā un pārtikas apritē, kā arī nevēlamām vielām, piemēram, dabīgajiem toksikantiem, mikotoksīniem un neatļautu vielu atliekvielām, uz kurām neattiecas citu ekspertu grupu darba pienākumi. 2008. gadā ekspertu grupa veica nitrātu riska un ieguvumu analīzi ar dārzeņiem bagātā uzturā. Tas bija pirmais *EFSA* izstrādātais šāda veida atzinums.

Nitrāti ir dabīga pārtikas sastāvdaļa, kā arī apstiprināta pārtikas piedeva. Tie ir atrodami augļos, dārzeņos, konservētā gaļā un dzeramajā ūdenī. To koncentrācija lapās ir augstāka nekā sēklās vai gumos, turklāt tā var būt dažāda atkarībā no izmantotā mēslojuma daudzuma un saules gaismas iedarbības. Lai gan nitrāti paši par sevi ir salīdzinoši netoksiski, tie var būt kaitīgi veselībai, kad cilvēka organisms tos pārvērš nitrītos vai slāpekļa oksīdā. Lai gan dārzeņu ēšana tiek plaši ieteikta to veselīguma dēļ, vai patērētāji nav apdraudēti?

Eiropas Komisija lūdza *EFSA* izvērtēt risku un ieguvumus patērētāju veselībai, ko rada dārzeņos esošie nitrāti, jo *EFSA* plāno pārskatīt ar tiem saistītos ES tiesību aktus.

CONTAM ekspertu grupa analizēja datus par nitrātu līmeņiem dārzeņos. 20 dalībvalstis un Norvēģija iesniedza apmēram 42 000 rezultātus, kuri tika izmantoti kopā ar *EFSA* koncentrēto datu bāzi par pārtikas patēriņu Eiropā, lai aprēķinātu nitrātu ietekmi uz uzturu Eiropā.

Ja uzturs ir balansēts, ar dārzeņiem un augļiem tiek uzņemta vairāk nekā puse vai pat divas trešdaļas no kopējās nitrātu devas. Ekspertu grupa izpētīja dažādus uztura variantus, atbilstīgi Pasaules Veselības organizācijas (PVO) ieteikumam balstoties uz 400 g lielu dārzeņu un augļu devu dienā uz vienu personu. Nitrātu iedarbības aprēķini tika salīdzināti ar nitrātu pieļaujamo dienas devu; lielākajai daļai eiropiešu dienā uzņemtais nitrātu daudzums bija pieļaujamās dienas devas robežās.

Būtiskākais faktors, kas ietekmē nitrātu iedarbību, ir nevis dārzeņu daudzums, bet gan patērēto dārzeņu veids. Dažās dalībvalstīs tikai 2,5 % no iedzīvotājiem uzturā lieto lielus daudzumus tikai lapu dārzeņu, kuri var izraisīt pieļaujamās dienas devas pārsniegšanu. Veģetāriešu vai vegānu iespēja pārsniegt pieļaujamo dienas devu ir apšaubāma. Taču cilvēki, kuri dienā uzturā lieto vairāk nekā 47 g erukas, var pārsniegt pieļaujamo dienas devu. Kad bija izvērtēts risks un ieguvumi, ko patērētājiem rada dārzeņos esošie nitrāti, tika secināts, ka kopumā ieguvumi ir būtiskāki par potenciālo risku.

FEEDAP: pamatnostādnes par iesniegumiem attiecībā uz barības piedevām

EFSA ekspertu grupa jautājumos par piedevām un produktiem vai vielām, kuras izmanto dzīvnieku barībā, (_FEEDAP_) vērtē katru iesniegumu par jaunu piedevu un/vai jaunu barības piedevas lietošanas veidu. 2008. gadā tā pieņēma vairākas tehniskas un administratīvas pamatnostādnes pieteikumu iesniedzējiem.

2008. gadā Eiropas Komisija pieņēma jaunus noteikumus par to, kā jāsagatavo iesniegumi par barības piedevām, un par to vērtēšanu un apstiprināšanu. Šie noteikumi nosaka zinātniskos datus, kas ir jāiesniedz, lai identificētu un raksturotu attiecīgo piedevu. Tie arī nosaka pētījumus, kas nepieciešami, lai pierādītu šo piedevu efektivitāti un nekaitīgumu cilvēkiem, dzīvniekiem un videi.

Tā kā tuvojās termiņš pieteikumu iesniegšanai, lai veiktu atkārtotu vērtēšanu, un *EFSA* izprata situāciju, ar ko saskaras pieteikumu iesniedzēji, *EFSA* attiecīgi rīkojās. *FEEDAP* ekspertu grupa centās izveidot detalizētas un viegli saprotamas pamatnostādnes, lai palīdzētu pieteikumu iesniedzējiem sagatavot un iesniegt savus pieteikumus. Izstrādātie pamatnostādņu dokumenti, kas tika publicēti 2008. gada otrajā pusē, ir paredzēti tam, lai pieteikumu iesniedzēji izprastu Komisijas prasības, tādējādi uzlabojot iesniegtās dokumentācijas konsekvenci un kvalitāti.

Ir publicēti piecpadsmit jauni pamatnostādņu dokumenti. Tos var iedalīt trijās dokumentu grupās:

- noteiktas barības piedevu kategorijas (piemēram, uzturu bagātinošas, tehnoloģiskas piedevas);
- horizontālie jautājumi, tostarp, piemēram, pamatnostādnes attiecībā uz tolerances un efektivitātes pētījumiem mērķa dzīvniekos, mikrobiālām piedevām, nekaitīgumu patērētājiem, nekaitīgumu lietotājiem un vides riska novērtējumu;
- jau atļautu noteiktu piedevu atkārtota izvērtēšana.

Ar viegli saprotamajām pamatnostādnēm *EFSA* arī caurskatāmi parāda to, kā *FEEDAP* ekspertu grupa vērtē iesniegtos pieteikumus. Šajos dokumentos ir hipersaites uz tiesību aktu tekstiem un citiem attiecīgiem dokumentiem, kas sniedz nepieciešamo konteksta informāciju. Blokshēmas pamatnostādņu dokumentos ("Ātrās pārbaudes") palīdz pieteikumu iesniedzējiem izvēlēties nepieciešamos nekaitīguma pētījumus. Visbeidzot, veidnes palīdz ziņot par nepieciešamajiem nekaitīguma un efektivitātes pētījumiem, kā arī par pētījumu eksperimentālo struktūru.

FEEDAP ir arī sagatavojusi administratīvo pamatnostādņu dokumentu, lai pieteikumu iesniedzējiem palīdzētu dokumentācijas un pieteikumu sagatavošanas un iesniegšanas laikā veikt dažādās, tiesību aktos paredzētās administratīvās procedūras.

GMO: atjauninātas pamatnostādnes par ģenētiski modificētiem augiem

Ģenētiski modificēto organismu ekspertu grupa (*GMO*) veic riska novērtējumus attiecībā uz ģenētiski modificētu pārtiku, sniedz zinātniskas konsultācijas, atbildot uz *ad hoc* pieprasījumiem no riska pārvaldītājiem, un identificē zinātniskus jautājumus, kam jāpievērš uzmanība. Daļa no *GMO* ekspertu grupas pienākumiem ir arī pamatnostādņu izstrāde, lai izskaidrotu savu pieeju riska novērtēšanai un lai nodrošinātu sava darba caurskatāmību. Šie dokumenti arī kalpo par vadlīnijām uzņēmumiem, kuri gatavo un iesniedz pieteikumus.

Ekspertu grupa regulāri pārskata savas pamatnostādnes, ņemot vērā zinātnes attīstību un riska novērtēšanas laikā gūto pieredzi. 2008. gada jūnijā ekspertu grupa publicēja atjauninātas pamatnostādnes par ģenētiski modificētu augu un tos saturošas pārtikas un barības riska novērtēšanu.

Pārskatītajā dokumentā ir atjauninātas pamatnostādnes attiecībā uz lomu, kāda ir izmēģinājumiem ar dzīvnieku barību, izmantojot pilnu auga materiālu, lai pārbaudītu toksiskumu, kas balstās uz 2007. gada septembra ziņojumu un lauka izmēģinājumu eksperimentālo struktūru. Dokumentā ir arī padomi par apkopoto datu pareizu statistisku analīzi, kā arī pamatnostādnes vairāku transformāciju rezultātā izveidotu ģenētiski modificētu augu riska novērtēšanai.

2008. gada vasarā notika pamatnostādņu projekta sabiedriskā apspriešana. Atjauninātās pamatnostādnes ir iesniegtas Eiropas Komisijai un dalībvalstīm. Komisija šo dokumentu izmantos, lai izstrādātu Komisijas regulu, kurā kā pielikums būs iekļautas pamatnostādnes ģenētiski modificētu augu un tos saturošas pārtikas un barības riska novērtēšanai.

NDA: veselīga uztura veicināšana

NDA ekspertu grupa nodarbojas ar jautājumiem, kas saistīti ar cilvēka uzturu, diētiskiem produktiem un pārtikas alerģijām. Tā arī sniedz konsultācijas par saistītiem jautājumiem, piemēram, jauniem pārtikas produktiem (t.i., produktiem vai sastāvdaļām, kuras ES nav ievērojamā daudzumā patērētas līdz 1997. gada 15. maijam). 2008. gadā ekspertu grupas darbs lielākoties bija saistīts ar uztura ieteikumu izstrādi attiecībā uz enerģētisko vērtību uzturvielām, kā arī ar ES regulu par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem.

Galvenais uztura ieteikumu mērķis ir gādāt, lai patērētāji var lietot uzturu, kura enerģētiskā vērtība un uzturvielas nodrošina optimālu izaugsmi, attīstību, funkcijas un veselību visā dzīves laikā. Eiropas Komisija lūdza *EFSA* pārskatīt un, ja nepieciešams, atjaunot Pārtikas zinātniskās komitejas iepriekšējos ieteikumus, kuros bija sniegtas atsauces vērtības enerģētiskās vērtības un noteiktu uzturvielu devām. *EFSA* darbs nodrošinās to, ka ES rīcība uztura jomā balstīsies uz visjaunākajām zinātniskajām konsultācijām.

2008. gadā *EFSA* sāka atjaunināt uztura atskaites vērtības attiecībā uz enerģētisko vērtību, ūdeni, ogļhidrātiem un olbaltumvielām. Uztura atskaites vērtībās ir iekļauti ieteikumi par uzturvielām un atskaites vērtības, piemēram, vidējais nepieciešamais daudzums, piemērotas devas līmenis un pazeminātas devas slieksnis.

Lai nodrošinātu konsekventu pieeju, ekspertu grupa vispirms izstrādāja zinātniskus pamatprincipus DRV noteikšanai. Ekspertu grupa izstrādāja arī atzinuma projektu par uztura atskaites vērtībām attiecībā uz ūdeni, jo pienācīga organisma apgādāšanai ar ūdeni ir būtiska loma uzturvielu līdzsvara nodrošināšanā.

Lai panāktu labāku sapratni sabiedrībā, parasti labāk ir ieteikumus par devām izteikt ar atsevišķām uzturvielām vai vielām, izmantojot uz pārtiku balstītus terminus. Tādēļ Komisija lūdza *EFSA* sniegt dalībvalstīm pamatnostādnes par to, kā uzturvielās izteiktus ieteikumus pārveidot praktiskās veselīga uztura pamatnostādnēs. Šīs pamatnostādnes ir īpaši ieteikumi par pārtikas patēriņu veselīga uztura ietvaros, un tās balstās uz ieteikumiem par uzturvielām un zinātniskajiem pierādījumiem par saistību starp uzturu un hroniskām slimībām.

Ekspertu grupa pēc tam iesniedza atzinuma projektu par zinātnisko procesu, kas ir pamatā uztura pamatnostādņu izstrādāšanai, novērošanai un novērtēšanai ES. Ekspertu grupa secināja, ka nav iespējams izveidot detalizētas un efektīvas pamatnostādnes, kuras varētu lietot visā ES. Ar uzturu saistītās veselības prioritātes un patēriņa veidi dažādās valstīs var būt atšķirīgi. Tādēļ ES dalībvalstīm tika ieteikts pamatnostādnes pielāgot savu iedzīvotāju vajadzībām.

2008. gadā notika sabiedriskā apspriešana gan par veselīga uztura pamatnostādnēm, gan *EFSA* vispārējo pieeju uztura atskaites vērtību noteikšanai.

PLH: pamatnostādnes par zinātniskām konsultācijām attiecībā uz augu kaitēkļu radīto risku

***EFSA* Augu veselības ekspertu grupa (*PLH*) sniedz zinātniskas konsultācijas par risku, ko rada kaitēkļi, kuri var kaitēt augiem, augu produktiem vai bioloģiskajai dažādībai ES. Ekspertu grupa izvērtē šos riskus, lai nodrošinātu pārtikas aprites nekaitīgumu un drošību.**

2008. gadā *EFSA* lūdza *PLH* ekspertu grupu izstrādāt pamatnostādnes par kaitēkļu radītā riska novērtējumiem, kurus izstrādājušas dalībvalstis vai citas iesaistītās puses. Kaitēkļu radītā riska novērtējumus var izmantot, lai pamatotu ES tiesību aktos paredzētos fitosanitāros pasākumus. Šis darbs ir jaunievedums nozarē, jo senāk šādu pamatnostādņu nebija.

Pamatnostādņu dokumentā ir aprakstīta procedūra un kritēriji, kas jāizmanto, lai zinātniski spriestu par kaitēkļu radītā riska novērtējumu. 2009. gada sākumā sākās šī dokumenta sabiedriskā apspriešana.

Pēc Eiropas Komisijas pieprasījuma *PLH* ekspertu grupa sniedza 30 zinātniskus atzinumus par augu kaitēkļiem. Ekspertu grupa izvērtēja risku, ko vairāki banānu un citrusaugļu kaitēkļi rada Francijas aizjūras teritorijās — Gvadelupā, Francijas Gviānā, Martinikā un Reinjonā. Ekspertu grupa izskatīja Francijas varas iestāžu sniegto dokumentāciju. Tā identificēja un novērtēja zinātniskus un tehniskus papildu datus. Ekspertu grupa secināja, ka lielākā daļa pētījumā apskatīto kaitēkļu varētu apdraudēt pārtikas ražošanu šajās aizjūras teritorijās un tāpēc tos varētu uzskatīt par kandidātiem uz iekļaušanu ES kaitīgo organismu sarakstā.

PPR: pesticīdu ietekme uz putniem un zīdītājiem

PPR ekspertu grupa risina jautājumus par augu aizsardzības produktiem, kas ir vispārēji pazīstami kā pesticīdi, un to atliekvielām, aplūkojot risku, kam pakļauti lietotāji/darbinieki, tuvumā esošas personas, patērētāji un vide. Tā cieši sadarbojas ar _EFSA_ Pesticīdu risku novērtēšanas salīdzinošās pārskatīšanas (_PRAPeR_) nodaļu, sniedzot zinātniskas konsultācijas par jautājumiem, kurus nevar atrisināt ar salīdzinošo pārskatīšanu vai kad ir nepieciešama tālāka zinātniska palīdzība, lielākoties — toksikoloģijas un ekotoksikoloģijas jomās, kā arī attiecībā ar pesticīdu un to atliekvielu pastāvēšanu un darbību. 2006. gadā ekspertu grupa sāka labot un atjaunināt esošos Eiropas pamatnostādņu dokumentus un izstrādāt jaunus.

Saskaņā ar ES tiesību aktiem ražotājam, kas vēlas iegūt atļauju pesticīdu tirgošanai, ir jāsniedz attiecīga informācija, lai dalībvalstis varētu novērtēt pesticīdu tiešo ietekmi uz cilvēku un dzīvnieku veselību, kā arī uz vidi. Šī iemesla dēļ ir izstrādāti daudzi pamatnostādņu dokumenti, kas palīdz dalībvalstīm un ražotājiem panākt atbilstību šīm prasībām. *PPR* ekspertu grupa ir atbildīga par šo pamatnostādņu dokumentu atjaunināšanu svaigāko zinātnisko jaunumu kontekstā un par jaunu pamatnostādņu ierosināšanu.

Pārskatot pamatnostādnes par riska novērtēšanu attiecībā uz putniem un zīdītājiem, ekspertu grupa atzina, ka uzdevuma veikšanas laikā radās dažas problēmas ar riska pārvaldību, piemēram, lemšanu par nepieciešamo aizsardzību — šāda funkcija neatbilst *EFSA* kompetencei. Tādēļ ekspertu grupa izlēma izmantot divpakāpju pieeju.

2008. gadā pēc plašām konsultācijām ar iesaistītajām pusēm un sabiedriskās apspriešanas PPR ekspertu grupa pieņēma atzinumu par piemērotu pieeju, kā novērtēt pesticīdu tiešo ietekmi uz putniem un zīdītājiem. Tā sniedz stabilu zinātnisku pamatu uzlabotai riska novērtēšanai un palīdzēs ražotājiem un dalībvalstīm aizsargāt putnus un zīdītājus no jebkādas potenciāli negatīvas ietekmes.

Ekspertu grupa novērtēja pesticīdu ietekmi uz putniem un zīdītājiem saskaņā ar vairākiem scenārijiem, tai skaitā dažāda veida augkopību un dažādu pesticīdu lietojumu (piemēram, granulas, sēklu apstrāde, izsmidzināmi līdzekļi). Lai novērtētu iespaidu uz putnu un zīdītāju mirstību un reproduktīvajām funkcijām, tika lietota vairāku līmeņu pieeja. Izmantojot vairāku līmeņu pieeju, pesticīda riska novērtēšana tiek sākta, vispirms izmantojot fundamentālus, konservatīvus datus (piemēram, īstermiņa pētījumus laboratorijā). Ja riska vērtējums saskaņā ar ES tiesību aktiem nav pieņemams, tiek vērtēti sarežģītāku pētījumu dati, kuriem piekļūst augstākā līmenī. Šādi dati uzlabo atbilstību realitātei un samazina neskaidrības.

Otrajā posmā kopīga darba grupa, kurā piedalās *EFSA* pārstāvji un riska pārvaldītāji no Komisijas un dalībvalstīm, izmantos atzinumu un pievērsīsies riska pārvaldības aspektiem.

AMU: Eiropas bišu saimju izzušanas sindroms

Novērtēšanas metodoloģijas nodaļa (*AMU*) dažādām nodaļām visos *EFSA* direktorātos sniedz tehnisko un metodoloģisko atbalstu riska novērtēšanā un kvantitatīvu atbalstu lēmumu pieņemšanā. Nodaļa arī realizē projektus, izmantojot un saskaņojot kvantitatīvās un kvalitatīvās riska zinātniskās novērtēšanas metodes, kā arī izstrādājot jaunas pieejas attiecībā uz atbalstu lēmumu pieņemšanā.

Kopš 2003. gada no Eiropas un Amerikas saņemti ziņojumi par nopietniem pieaugušo bišu populācijas zaudējumiem stropos. Biškopji ziņo, ka stropā ir dzīva bišu māte, taču nav to apkalpojošo pieaugušo bišu. Šis fenomens ir nosaukts par bišu saimju izzušanas sindromu (*CCD*). Pieaugošo bišu izzušanas iemeslu vēl nav izdevies atklāt, taču tiek uzskatīts, ka tam varētu būt vairāki iemesli. Kā iespējamie cēloņi tiek minēti patogēni, parazīti, pesticīdu iedarbība, bads, pārvaldības paņēmieni un apkārtējās vides izraisītais stress. Bišu skaita samazināšanās var atstāt nopietnu iespaidu uz ražošanu lauksaimniecībā, jo bitēm ir svarīga loma labības apputeksnēšanā.

Francijas Pārtikas drošības aģentūra (*Agence Française de Securité des Aliments — Afssa*) "Bišu saimju mirstības, izzušanas un novājināšanās" darba grupa 2008. gada martā sazinājās ar *EFSA*, meklējot informāciju par ķīmisko vielu atliekām medū un bišu izzušanas, novājināšanās un mirstības novērošanas programmām, kā arī par medus ražošanas apjomu ES. Izmantojot savu nacionālo koordinācijas punktu tīklu (sk. 43. lpp.), *EFSA* nosūtīja anketas valstu iestādēm, pieprasot šādu informāciju. Atbildes no 22 dalībvalstīm, Norvēģijas un Šveices kalpoja par pamatu ziņojumam par bišu mirstību un bišu novērošanu Eiropā, kuru 2008. gada augustā publicēja *EFSA* Novērtēšanas metodoloģijas nodaļa.

Ziņojumā bija norādītas septiņpadsmit bišu novērošanas programmas sešpadsmit valstīs. Ziņojumā minētais mirstības līmenis bija no 7 % līdz 50 %. 2007. gadā visaugstākais mirstības līmenis bija Itālijā (40–50 %). Atšķirīgo novērošanas programmu metodoloģiju un dažādo fiksēto rezultātu dēļ mirstības līmeņu salīdzināšana Eiropas līmenī ir sarežģīta.

Tādēļ *EFSA* pēc tam izplatīja aicinājumu veikt ES mēroga kolektīvu pētījumu bišu saimju izzušanas sindroma jomā, balstoties uz tās dibināšanas regulas 36. pantu (sk. 43. lpp.), un 2008. gadā piešķīra 100 000 eiro dotāciju Eiropas zinātnisko institūtu konsorcijam. Deviņus mēnešus ilgais projekts sākās 2009. gada janvārī. Pētījumā ir ietverts ES mēroga attiecīgās jomas literatūras apskats, aktīvo novērošanas programmu apraksts un vēsturisko mirstības rādītāju salīdzinājums, lai atvieglotu bišu saimju izzušanas sindroma visu iespējamo cēloņu objektīvu novērtēšanu. Šī pētījuma rezultāti būs pamatā virzībai uz apzinātās trūkstošās zinātniskās informācijas iegūšanu.

DATEX: izpratne par to, ko kurš ēd Eiropā

***EFSA* Datu apkopošanas un izpaušanas nodaļa (*DATEX*) apkopo un analizē informāciju par pārtikas patēriņu un ķīmisko vielu klātbūtnes gadījumiem pārtikā un barībā, lai novērtētu iedarbību Eiropas mērogā. Nodaļa arī sniedz ieguldījumu zinātniskajā attīstībā un jaunu iedarbības novērtējuma metožu ieviešanā. 2008. gadā tā izveidoja pirmo Eiropas datu bāzi, kas satur informāciju par uzturu visā ES.**

Zināšanas par to, ko ēd patērētāji, ir svarīgas, lai novērtētu viņu pakļautību riskiem, kas saistīti ar, piemēram, piesārņotu pārtiku. Tādējādi riska novērtējumi balstās uz informāciju par pārtikas patēriņu. Riska novērtējumus ietekmē arī datu kvalitāte. Lai gan lielākajā daļā Eiropas valstu aptaujas par uzturu sniedz informāciju par pārtikas produktu patēriņu, dalībvalstīs netiek ievērota vienota aptauju metodoloģija, un informācijas pieejamība bija ierobežota.

Lai to mainītu, *DATEX* nodaļa izveidoja "Koncentrēto pārtikas patēriņa datu bāzi", kas sāka darboties 2008. gada pavasarī. Tā ir pirmā datu bāze Eiropā, kas satur informāciju par uzturu no vairuma ES dalībvalstu.

2008. gada beigās koncentrētajā datu bāzē bija informācija par pārtikas produktiem, kurus ikdienā patērē pieaugušie 19 Eiropas valstu iedzīvotāji, tai skaitā — par vidējo patēriņu un augsta patēriņa procentīlēm. Tā ietver 15 plašas kategorijas (piemēram, piens un piena produkti) un 21 apakškategoriju (piemēram, siers). Dati tika maksimāli saskaņoti. Šie dati ir pieejami *EFSA* tīmekļa vietnē un palīdzēs *EFSA* zinātniekiem — un, iespējams, ne tikai viņiem — preventīvi novērtēt iedarbību un noteikt prioritātes ar pārtiku saistītā riska novērtēšanā. Piemēram, kad 2008. gada decembrī cūkgaļa Īrijā tika piesārņota ar dioksīnu, datu bāze palīdzēja *EFSA* novērtēt risku, kam pakļauti Eiropas patērētāji.

Lai pilnīgāk novērtētu iedarbību, ir vajadzīga detalizētāka informācija par pārtikas patēriņu Eiropā. Esošā datu bāze kalpos *EFSA* par sākumpunktu, lai izstrādātu visaptverošu datu bāzi ar detalizētākām pārtikas produktu kategorijām un specifiskākām iedzīvotāju grupām (piemēram, bērniem).

2008. gadā tika sākts darbs pie aptauju metožu saskaņošanas Eiropas līmenī. Saskaņota datu bāze ar uzticamu informāciju par patēriņu būs svarīga *EFSA* darbā, kad tā vērtēs apgalvojumus par noteiktu pārtikas preču veidu uzturvērtību un veselīgumu, un riska pārvaldītāji to izmantos, nosakot uzturvielu shēmas.

EMRISK: potenciālu pārtikas risku identificēšana

EFSA Potenciālo risku nodaļa (*EMRISK*) ir atbildīga par sistemātiskas jaunas informācijas apkopošanas procedūru ieviešanu, lai identificētu un analizētu jaunus riskus attiecībā uz pārtikas un barības nekaitīgumu. Svarīgs jautājums *EMRISK* darbā ir klimata izmaiņas, kas var iespaidot dažādas pārtikas un barības nekaitīguma jomas.

EFSA Potenciālo risku nodaļa (*EMRISK*) tika izveidota, lai veicinātu pārtikas un barības nekaitīgumu Eiropā, laikus identificējot jaunus riskus, izmantojot konkrētas, automatizētas procedūras informācijas un datu uzraudzībai, apkopošanai un analīzei.

EFSA, dalībvalstis un citas pārtikas un barības nekaitīgumā ieinteresētās puses ir apņēmušās izveidot un attīstīt integrētu pieeju šādu potenciālu risku novērošanai un kontrolēšanai. Šādas pieejas izveidošana ļaus riska pārvaldītājiem ātri reaģēt, samazinot riska potenciālo ietekmi.

Lielākais izaicinājums ir identificēt potenciāli bīstamu situāciju un risku pirmās pazīmes. Nodaļa šī uzdevuma risināšanai izstrādā īpašus novērošanas instrumentus. Šo instrumentu klāstā ir Eiropas mediju novērošanas (*EMM*) sistēma un Ātrās reaģēšanas sistēma pārtikai un barībai (*RASFF*), kuras pašlaik tiek izvērtētas.

Globālās klimata izmaiņas var radīt jaunus izaicinājumus un jaunus potenciālus riskus attiecībā uz pārtikas nekaitīgumu un drošību. Ietekmēta tiks visa pārtikas aprite, taču īpašas problēmas tiek prognozētas attiecībā uz augu veselību, augkopības ražīgumu, augsnes kvalitāti, bioloģiskajiem draudiem, pārtikas piesārņojumu, dzīvnieku veselību un pesticīdu izmantošanu. Piemēram, biežāk ir sagaidāmi ārkārtēji laika apstākļi, tādēļ tiek prognozēts, ka mitruma dēļ pieaugs graudu piesārņojums ar sēnīšu toksīniem. Tāpat iespējamas izmaiņas slimību ģeogrāfiskajā izplatībā un jaunu slimību rašanās.

Nesen *EFSA* sadarbībā ar dalībvalstīm sāka sistemātiski izskatīt esošo un iztrūkstošo informāciju par klimatu un augu augšanas periodiskajiem posmiem. Pasaules pārtikas dienā Romā, 2008. gada oktobrī, *EFSA* sadarbībā ar PVO un PLO organizēja semināru par klimata izmaiņu iespējamo ietekmi uz pārtikas un ūdens nekaitīgumu, uzturu un veselību. 2009. gadā *EMRISK* spers pirmo soli un organizēs informācijas apkopošanu par noteiktiem potenciāliem riskiem, kurus var izraisīt klimata izmaiņas. Tuvā nākotnē šī informācija tiks dziļāk analizēta.

PRAPeR: pesticīdos esošo aktīvo vielu nekaitīguma novērtēšana

Pesticīdu risku novērtēšanas salīdzinošās pārskatīšanas nodaļa (*PRAPeR*) atbild par augu aizsardzības produktos izmantoto aktīvo vielu salīdzinošo pārskatīšanu. Novērtējumi, tai skaitā salīdzinošās pārskatīšanas rezultāti, tiek nosūtīti Eiropas Komisijai, lai tā lemtu par šīs vielu iekļaušanu ES atļauto vielu pozitīvajā sarakstā. Tajā iekļautās vielas var izmantot produktos visā Eiropā. Turklāt šī nodaļa vērtē arī risku saistībā ar patērētāju pakļautību pesticīdu atliekvielām pārtikā. Šī riska novērtēšana kalpo par pamatu atliekvielu maksimāli pieļaujamo daudzumu (*MRL*) noteikšanai ES tiesību aktos.

1993. gadā dalībvalstīs augu aizsardzības produktos tika izmantotas apmēram 900 aktīvas vielas. Lai aizsargātu patērētājus, strādniekus un vidi Eiropā, bija nepieciešama saskaņota riska novērtēšanas pieeja. Tāpēc tika izveidota Eiropas pesticīdu risku novērtēšanas salīdzinošās pārskatīšanas programma, kuras uzdevums bija vērtēt visas aktīvās vielas, kas 1993. gadā bija pieejamas ES tirgū ("pastāvošās aktīvās vielas"). Tiek vērtētas arī "jaunas vielas", kas tirgū ir bijušas pieejamas kopš 1993. gada.

Sākotnējo novērtēšanu veic dalībvalstis. Šīs sākotnējās novērtēšanas salīdzinošā pārskatīšana ir *PRAPeR* nodaļas pienākums, un tās rezultāts ir slēdziena pieņemšana par katru aktīvo vielu. Šogad nodaļa publicēja trīsreiz vairāk ziņojumu nekā pagājušajā gadā. Ar pilnveidoto salīdzinošās pārskatīšanas procedūru palīdzību nodaļa izdarīja slēdzienus par 62 aktīvām vielām. Šie slēdzieni tiek nodoti Eiropas Komisijai, un tā lemj par to, vai aktīvo vielu var lietot produktos ES. Ja aktīvā viela tiek atļauta, tā tiek iekļauta ES pozitīvajā sarakstā.

Nodaļa piedalās arī pārtikā esošu pesticīdu atliekvielu riska novērtēšanā. *EFSA* sniedza pamatu apmēram 200 aktīvo vielu *MRL* rādītāju noteikšanai. Tas bija priekšnosacījums, lai varētu stāties spēkā ES regula par maksimālajiem atliekvielu līmeņiem. Kopš 2008. gada 1. septembra nodaļa vērtē *MRL* noteikšanas vai mainīšanas risku. 2008. gadā nodaļa izsniedza 7 pamatotus atzinumus par jaunu *MRL* noteikšanu, bet 12 atzinumus, atbildot uz īpašu Komisijas pieprasījumu, — par noteiktu aktīvo vielu *MRL*.

Nodaļas sniegtie riska novērtējumi palīdz riska pārvaldītājiem noteikt, mainīt vai likvidēt ES tiesību aktos noteiktos MRL. Turpmākajos gados viens no galvenajiem nodaļas uzdevumiem būs vairāk nekā 300 aktīvo vielu *MRL* pārskatīšana. 2008. gadā sākās sagatavošanās šim projektam.

SCO: ekspertu datu bāze *EFSA* kopējās zinātniskās pieredzes palielināšanai

Zinātniskās sadarbības nodaļa (*SCO*) veicina zinātnisko sadarbību un zinātniskās informācijas apmaiņu starp *EFSA* un ES dalībvalstu pārtikas nekaitīguma iestādēm. Cita starpā 2008. gadā *SCO* izveidoja *EFSA* ārējo zinātnes ekspertu datu bāzi.

EFSA mērķis ir savlaicīgi sniegt augstas kvalitātes zinātniskās konsultācijas, lai atbalstītu Eiropas riska pārvaldītāju rīcību un lēmumus. To var panākt, tikai efektīvi apvienojot visas Eiropas un citu valstu zinātniskos sasniegumus. Tādēļ *EFSA*, sadarbojoties ar dalībvalstīm, 2008. gada 5. jūnijā oficiāli sāka ārējo zinātnes ekspertu datu bāzes darbu.

Izveidojot šādu tiešsaistes datu bāzi, *EFSA* palielina savu spēju veikt riska novērtēšanu un veicina ekspertu atlases procesa caurskatāmību. Galu galā tas palīdz *EFSA* Zinātniskajai komitejai un ekspertu grupām pildīt to zinātniskos uzdevumus. Datu bāze ir pieejama arī visām ES dalībvalstīm, lai tās varētu atlasīt ekspertus savu zinātnisko aktivitāšu veikšanai. Tādēļ tā ļauj gan *EFSA*, gan valstu iestādēm efektīvāk un elastīgāk reaģēt uz pieaugošo slodzi, it īpaši gadījumos, kad jāveic ļoti specializēti, negaidīti un steidzami uzdevumi.

Pieteikties ir aicināti visi zinātnieki, kas strādā *EFSA* darbības jomās: saistībā ar pārtikas un barības nekaitīgumu, uzturu, toksikoloģiju, ķīmiju, dzīvnieku veselību un labturību, augu aizsardzību un veselību. Līdz 2008. gada beigām iekļaušanai ekspertu datu bāzē bija pieteikušies vairāk nekā 1000 ekspertu. Saņemtos pieteikumus regulāri izskata *EFSA*.

Kopš 2008. gada novembra beigām ir pieejams meklēšanas rīks, kas ļauj *EFSA* un dalībvalstīm identificēt pieejamos ekspertus, izmantojot Konsultatīvās padomes biedrus. Ekspertu pieteikšanās iekļaušanai datu bāzē nav ierobežota laikā.

Zoonozes: jaunākās tendences patogēnos, kuri izraisa ar pārtikas starpniecību pārnēsātas slimības

***EFSA* Zoonožu datu apkopošanas nodaļa ir atbildīga par zoonožu, antibakteriālās rezistences un pārtikas izraisītu saslimšanu uzliesmojumu datu apkopošanu un izpēti visā ES. Datus sniedz dalībvalstis un citas valstis, kas iesniedz ziņojumus *EFSA*.**

Zoonozes ir slimības vai infekcijas, kas var izplatīties no dzīvniekiem uz cilvēkiem. Infekcijas var iegūt tieši no dzīvniekiem vai uzturā lietojot inficētu pārtiku. Šo slimību simptomi var būt samērā viegli, bet var arī apdraudēt dzīvību.

Zoonožu datu apkopošanas nodaļa katru gadu publicē Kopienas kopsavilkuma ziņojumu, lai uzsvērtu jaunākās tendences un sniegtu zinātnisku atbalstu un konsultācijas Eiropas riska pārvaldītājiem. Ziņojums, kas ir vienīgais sistemātiskais un starptautiskais pārskats šajā jomā, tiek izstrādāts kopā ar Eiropas Slimību profilakses un kontroles centru (*ECDC*).

EFSA palīdz darba grupa datu vākšanai par zoonozēm — visu Eiropu aptverošs nacionālo pārstāvju tīkls, kurš ievāc un izplata informāciju par zoonozēm dzīvniekos un pārtikā savās valstīs. 2008. gadā informācija tika saņemta no 27 dalībvalstīm un četrām ārpuskopienas valstīm. Eiropas Savienības iedzīvotāju inficēšanos ar pārtikas starpniecību visbiežāk izraisa *Campylobacter*, *Salmonella* un *Listeria* baktērijas. 2007. gada ziņojumā svarīgākās ziņas bija šādas:

- kampilobakterioze atkal bija tā zoonotiskā cilvēku saslimšana, par kuru bija ziņots visvairāk; tās gadījumu skaits palielinājās visās dalībvalstīs. visbiežāk *Campylobacter* tika konstatēta svaigā putnu gaļā — vidēji 24 % paraugu bija pozitīvi;

- ceturto gadu pēc kārtas samazinājās cilvēku saslimšana ar salmonelozi. Par šo zoonotisko saslimšanu ES joprojām tiek saņemts vislielākais ziņojumu skaits. Galvenie cilvēku inficēšanās avoti ir olas, cūkgaļa un mājputnu gaļa;

- 2007. gads bija pirmais, kurā dalībvalstīs bija obligāta jaunā *Salmonella* kontroles programma putnkopībā. Jau 15 dalībvalstis ir paziņojušas, ka *Salmonella* līmenis ir zemāks par ES likumā noteikto 1 % samazinājuma mērķi;

- ar listeriozi saslimušo cilvēku skaits (1557) bija tāds pats kā 2006. gadā, kaut gan 20 % mirstības līmenis bija augstāks, it īpaši — mazāk aizsargātu cilvēku, piemēram, vecāka gadagājuma cilvēku, vidū. *Listeria* līmenis gatavajā pārtikā reti pārsniedza likumdošanā atļauto līmeni, savukārt šī līmeņa pārsniegšanu visbiežāk uzrādīja kūpinātu zivju, gaļas produktu un siera pārbaudes.

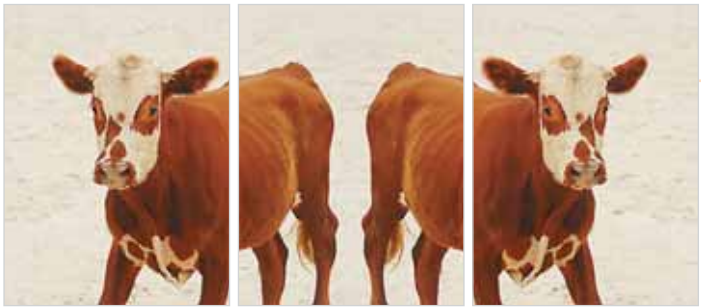

2.2. Svarīgākais zinātnē

Dzīvnieku klonēšana: sarežģīts jautājums attīstībā

Dzīvnieku klonēšanai attīstoties, klonu vai to pēcnācēju izmantošana pārtikas produktu ražošanā var kļūt komerciāli iespējama. Tādēļ Eiropas Komisija ir lūgusi *EFSA* sniegt zinātnieku atzinumu par dzīvnieku klonēšanas ietekmi uz pārtikas nekaitīgumu, dzīvnieku veselību un labturību, kā arī apkārtējo vidi. *EFSA* ir uzdevusi Zinātniskajai komitejai (*SC*) sagatavot šo atzinumu.

Zinātniskās komitejas atzinums bija balstīts uz publicētajiem, zinātniski atzītajiem dokumentiem, datiem un citu informāciju, kas atzīta par uzticamu. Tā arī lūdza trešo pušu zinātnisku ieguldījumu. Zinātniskās komitejas veiktajā riska novērtējumā tika konstatētas neskaidrības, kuru cēlonis ir pieejamo pētījumu ierobežotais skaits. Īpaši lieli zināšanu trūkumi tika konstatēti dzīvnieku labturības jomā. Pētījumā tika ņemtas vērā tikai cūkas un liellopi, jo par citām sugām nebija pietiekami daudz informācijas.

2008. gada janvārī Zinātniskā komiteja nodeva atzinuma projektu sabiedriskai apspriešanai un saņēma 285 zinātniski pamatotus atzinumus no 64 dalībniekiem, tai skaitā indivīdiem, nevalstiskām organizācijām, nozares organizācijām un nacionālajām novērtēšanas iestādēm. Tie tika ņemti vērā galīgajā atzinumā, kuru Zinātniskā komiteja pieņēma savā plenārā 2008. gada jūlijā.

Daži no galvenajiem secinājumiem bija šādi:

- atklājās būtiskas dzīvnieku veselības un labturības problēmas attiecībā uz daļu surogātmāšu un klonu. Tās var būt biežākas un smagākas nekā parastā veidā audzētajiem dzīvniekiem;
- izplatītākā dzīvnieku klonēšanas tehnoloģija — somatiskā šūnas kodola pārstādīšana (*SCNT*) — ļauj radīt veselīgus liellopu un cūku klonus, kā arī veselīgus pēcnācējus;
- nav iemeslu uzskatīt, ka no kloniem un to pēcnācējiem iegūtajai gaļai un pienam būtu jāpiemēro citādas pārtikas nekaitīguma prasības nekā produktiem, kas iegūti no parastā ceļā audzētiem dzīvniekiem;
- nav iemeslu uzskatīt, ka kloni vai to pēcnācēji rada jaunus vai papildu riskus apkārtējai videi, taču pieejamā informācija bija ierobežota.

Zinātniskā komiteja ieteica veikt klonu veselības un labturības novērošanu visā to dzīves garumā. Nākotnē, kad būs pieejama attiecīgā informācija par citiem ar *SCNT* klonētiem dzīvniekiem, izņemot cūkas un liellopus, būtu jāveic riska novērtējumi attiecībā uz tiem.

Turklāt Zinātniskā komiteja ieteica veikt sīkāku klonu patoloģiju un nāves iemeslu izmeklēšanu. Tāpat jāpēta klonu un to pēcnācēju uzņēmība pret slimībām normālos lopkopības apstākļos.

Eiropas Komisija pieņems lēmumu, vai vajadzīgas vēl kādas darbības vai pasākumi attiecībā uz klonētiem dzīvniekiem, to pēcnācējiem un no tiem iegūtajiem produktiem, piemēram, gaļu un pienu.

Klonēšana piesaista lielu starptautisku uzmanību zinātnisku un ētisku iemeslu dēļ. *EFSA* nav atbildīga par ētiskajiem jautājumiem; tos neatkarīgi izvērtēja Eiropas Grupa zinātnes un jauno tehnoloģiju ētikas jautājumos.

Norādes par veselīgumu: informētas un jēgpilnas patērētāja izvēles nodrošināšana

ES veikalu plauktos parādās aizvien jaunas pārtikas preces, uz kurām redzamas norādes par to uzturvērtību un spēju uzlabot veselību. Norādes par uzturvērtību attiecas uz īpašām uzturvērtības īpašībām, piemēram, "ar zemu tauku saturu", "ar augstu šķiedrvielu saturu" vai "bez pievienota cukura". Norāde par veselīgumu vedina domāt par saistību starp konkrētās pārtikas preces lietošanu un veselību, piemēram, "kaulu augšanu" vai "zemāku holesterīna līmeni".

Pamatnostādņu izveide un zinātnisku konsultāciju sniegšana

Uzticība šādām norādēm ir svarīga, lai palīdzētu patērētājiem pieņemt informētus un jēgpilnus lēmumus par diētu. Tādēļ 2006. gada decembrī ES politikas veidotāji pieņēma regulu par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem, ieviešot vienotus noteikumus, tai skaitā — nosakot, ka produktiem, uz kuriem tiek attiecinātas kādas norādes, ir jāatbilst noteiktiem uzturvērtības kritērijiem. Regula nodrošina pārtikas preču norāžu skaidrību, precizitāti un zinātnisko pamatotību. Veselīguma vai uzturvērtības ieguvumus varēs norādīt tikai tādu produktu etiķetēs un mārketinga materiālos, kuri patiešām sniedz kādu labumu.

EFSA ir Komisijai un dalībvalstīm sniegusi zinātniskas konsultācijas par uzturvērtības kritēriju izstrādi. Tā ir arī publicējusi pamatnostādnes, kas paredzētas personām, kas iesniedz norādes par veselīgumu. 2008. gadā tās divi galvenie uzdevumi, palīdzot ieviest regulu, bija šādi:

- sniegt zinātniskas konsultācijas par to, kā līdz 2010. gada janvārim visā Eiropas Savienībā ieviest sarakstu ar atļautām norādēm par "ietekmi" uz veselību (piemēram, "kalcijs ir veselīgs");

- izvērtēt, vai jaunās norādes par ietekmi uz veselību, kas balstās uz jauniem zinātniskiem atklājumiem, un apgalvojumi par slimību riska samazināšanu un bērnu attīstību vai veselību ir zinātniski uzticami un pamatoti.

Darbs pie saraksta ar norādēm par "funkcijām"

13. pantā minētās norādes par "funkcijām" ir norādes par veselīgumu, kas ir attiecinātas uz uzturvielas vai vielas lomu ķermeņa augšanā, attīstībā un funkcionēšanā, psiholoģiskajās vai uzvedības funkcijās, vai tievēšanā un svara kontrolē, vai izsalkuma sajūtas samazināšanā. 2008. gada jūlijā Eiropas Komisija uzdeva *EFSA* izstrādāt zinātnisku atzinumu par Savienībā atļauto veselīguma norāžu sarakstu un iesniedza *EFSA* saraksta projektu ar 2870 pamatierakstiem. Šis saraksts tika izveidots, apvienojot apmēram 44 000 norāžu, kuras iesniedza dalībvalstis un izskatīja Komisija. Šo jūlijā izveidoto sarakstu Komisija papildināja 2008. gada novembrī un decembrī. Papildinājumi saturēja jaunas dalībvalstu iesniegtās norādes un dažus iepriekš iesniegto norāžu labojumus. Katrā saraksta vienībā ir iekļauta pārtikas produkta sastāvdaļa, tā saistība ar veselīgumu un formulējuma piemērs. Līdz 2008. gada beigām *EFSA* bija saņēmusi 4185 pamatnorādes, kurās bija ņemtas vērā apmēram 10 000 līdzīgu veselīguma norāžu lietošanas nosacījumi un pieejamās atsauces.

Pirms norāžu zinātniskas izvērtēšanas *EFSA* veica saraksta projektā iekļauto norāžu priekšatlasi. Šajā procesā tika identificēta virkne norāžu, kuru izvērtēšanai nepieciešama sīkāka informācija.

Lai pilnveidotu zinātnisko darbu, *NDA* ekspertu grupa izveidoja vairākas zinātnes ekspertu darba apakšgrupas, kuru dalībniekiem bija pieredze ar dažādiem norāžu veidiem. 2008. gadā *EFSA* veica ievērojamu sagatavošanās darbu un plāno līdz 2009. gada 31. jūlija termiņam izskatīt tās norādes, kuras bija iekļautas jūlija sarakstā un par kurām tika saņemta pietiekama informācija.

40 atzinumi 2008. gadā

Līdz 2008. gada decembra beigām *NDA* ekspertu grupa bija apstiprinājusi arī vairāk nekā 35 atzinumus par norādēm, kas saistītas ar slimību riska samazināšanu un bērnu attīstību vai veselību, un piecus atzinumus par norādēm, kas balstītas uz jauniem zinātniskiem atklājumiem. *EFSA* uzdevums ir pārbaudīt, vai šīs veselīguma norādes apstiprina zinātniski pierādījumi, un pēc pieteikuma saņemšanas piecu mēnešu laikā sagatavot atzinumu. Atzinumi tika pieņemti un publicēti regulā norādītajā termiņā un šobrīd ir pieejami *EFSA* tīmekļa vietnē. Balstoties uz šiem atzinumiem, Komisija un dalībvalstis lems, vai un kā nākotnē atļaut šo norāžu lietošanu attiecībā uz pārtikas produktiem.

Ātra reakcija uz sabiedrības veselības riskiem

EFSA cenšas būt ātri reaģējošs, uzticams politikas veidotāju un riska pārvaldītāju atbalsta punkts. 2008. gadā vairāki ar piesārņotiem pārtikas produktiem saistīti negadījumi prasīja ātru *EFSA* atbildi riska pārvaldītājiem, lai viņi varētu ātri rīkoties un aizsargāt patērētājus.

Piesārņotā saulespuķu eļļa no Ukrainas, melamīna atklāšana no Ķīnas importētajos piena produktos un dioksīni cūkgaļā Īrijā bija negaidītas pārtikas nekaitīguma problēmas, kas prasīja ātru reakciju. Dažu dienu laikā *EFSA* Eiropas Komisijai sniedza vajadzīgās zinātniskās konsultācijas un palīdzību. 2008. gadā izveidotā *EFSA* Koncentrētā pārtikas patēriņa datu bāze ievērojami palīdzēja novērtēt iedzīvotāju pakļautību riskam un laikus reaģēt.

Piesārņojums saulespuķu eļļā

2008. gada aprīlī *EFSA* saņēma Eiropas Komisijas lūgumu ātri sniegt konsultāciju par saulespuķu eļļu, kura bija importēta no Ukrainas un kurā tika atklāts augsts minerāleļļas daudzums. Jau tajā pašā dienā *EFSA* sniedza sākotnējo atzinumu, kas balstījās uz tobrīd pieejamo informāciju.

Pēc papildu analītiskās informācijas saņemšanas 21. maijā *EFSA* aprēķināja riska potenciālo ietekmi uz iedzīvotājiem un papildināja sākotnējo atzinumu. Vēlāk, 27. maijā, tika publicēts paziņojums ar norādi, ka cilvēku pārtikā nav vēlams lietot saulespuķu eļļu, kas piesārņota ar augstas viskozitātes minerāleļļu, taču konkrētais gadījums neapdraud sabiedrības veselību. Komisija pēc tam ieviesa īpašus nosacījumus Ukrainas saulespuķu eļļas importam.

Melamīns jauktajos pārtikas produktos

2008. gada septembrī Ķīnā tika konstatēti apmēram 300 000 zīdaiņu un bērnu nieru mazspējas gadījumi, no kuriem daļa bija letāli. Atklājās, ka piena pulveris, kuru izmantoja zīdaiņu pārtikā, bija piesārņots ar melamīnu. Nevarēja izslēgt iespēju, ka piesārņoto piena pulveri saturoši jauktie pārtikas produkti no Ķīnas, piemēram, cepumi un šokolāde, ir sasnieguši ES tirgu. Septembrī Komisija lūdza *EFSA* sniegt ātru zinātnisku konsultāciju par riskiem cilvēku veselībai un riska novērtējumā apskatīt sliktākos iespējamos scenārijus. *EFSA* izstrādāja teorētiskos scenārijus par riska potenciālo ietekmi uz cilvēkiem, balstoties uz informāciju par cepumu un šokolādes patēriņu Eiropā, kā arī ziņojumiem par piesārņojuma līmeņiem.

Nedēļas laikā *EFSA* paziņoja, ka prognozes par riska potenciālo ietekmi uz iedzīvotājiem nerada bažas par Eiropas pieaugušo iedzīvotāju veselību pat visslikākajos iespējamajos scenārijos. Taču bērni, kuri ēduši gan cepumus, gan šokolādi, var pat trīs reizes pārsniegt pieļaujamo dienas patēriņu. Ziņojumā tika uzsvērts, ka tobrīd nebija zināms, vai Eiropā ir iespējami šādi teorētiski gadījumi ar lielu riska potenciālo ietekmi.

Eiropas Komisija nekavējoties ieviesa pagaidu pasākumus ES patērētāju aizsardzībai.

Dioksīni cūkgaļā

2008. gada decembrī, veicot kārtējās cūkgaļas pārbaudes Īrijā, tika atklāts paaugstināts polihlorēto bifenilu (PCB) līmenis. Eiropas Komisija lūdza *EFSA* divu dienu laikā sniegt konsultāciju par risku cilvēku veselībai, kurus rada dioksīni cūkgaļā un piesārņotie cūkgaļas produkti jauktajos pārtikas produktos. Strādājot ar ierobežotu informācijas daudzumu un pieņēmumu, ka paaugstinātu līmeņu potenciālā ietekme sākās 2008. gada septembrī, *EFSA* divu dienu laikā sagatavoja ziņojumu, kurš ietvēra vairākus riska potenciālās ietekmes scenārijus vidēja un augsta patēriņa gadījumā, pieņemot dažādus piesārņojuma līmeņus un piesārņotās gaļas īpatsvaru.

EFSA secinājums bija šāds: ja rastos mazticama situācija ar šādu apstākļu kombināciju — augsts Īrijas cūkgaļas patēriņš, maksimālais dioksīnu koncentrācijas līmenis visā gaļā un visā negadījuma laikposmā, — pieļaujamā nedēļas patēriņa norma tiktu pārsniegta, taču tas varētu arī neizraisīt kaitējumu veselībai. Ticamākajā scenārijā, kurš paredz vidēji 10 % piesārņotas cūkgaļas īpatsvaru patēriņā 90 dienu laikposmā, slodze uz organismu palielinātos par apmēram 10 %. *EFSA* uzskatīja, ka, lai gan dioksīnu klātbūtne pārtikā ir nevēlama, šāda slodze uz organismu nerada draudus, ja iedarbība ir notikusi vienā, atsevišķā gadījumā.

Zinātniskās konsultācijas ātrā sniegšana ļāva riska pārvaldītājiem — Eiropas Komisijai un dalībvalstīm — apspriest un pieņemt īstenojamo pasākumu pamatnostādnes tajā pašā dienā, kad tika publicēts *EFSA* paziņojums.

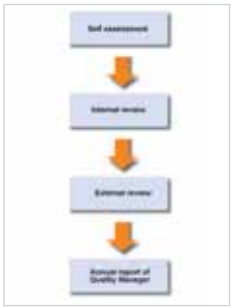

Jauna pārbaužu sistēma uzlabos kvalitātes nodrošināšanu

EFSA darba pamatā ir zinātniskie sasniegumi un neatkarība. Abi elementi ir vitāli nepieciešami, veidojot un uzturot ticamību un sabiedrības uzticību Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmai. *EFSA* darbība balstās uz politikas nostādnēm un procedūrām, kas nodrošina labāko praksi un neatkarību visos zinātniskā procesa posmos.

Iekšējās un ārējās pārbaudes

EFSA Zinātniskā komiteja 2008. gadā izstrādāja priekšlikumus pārbaužu sistēmai, lai izvērtētu zinātniskos rezultātus, izmantojot pašnovērtējuma anketas visu zinātnisko atzinumu sagatavošanas un citu darbību laikā.

Pārbaužu sistēmai ir trīs moduļi:

- pašpārbaude zinātniskā dokumenta izstrādes laikā. Tādējādi tiek pārbaudīta atbilstība labākajai praksei;
- *EFSA* vecāko zinātnisko darbinieku veikta nejauši atlasītu zinātnisko dokumentu iekšēja pārbaude;
- augsta līmeņa neatkarīgu ekspertu veikta ārējā pārbaude.

Pašpārbaudes un iekšējās pārbaudes tika sāktas 2008. gadā, bet ārējās pārbaudes tiks sāktas 2009. gadā.

Interešu deklarācijas sistēmas stiprināšana

EFSA darbībā iesaistīto zinātnieku un visu *EFSA* darbinieku neatkarība tiek nodrošināta ar obligāto neatkarības deklarēšanu un interešu deklarācijām (*DoI*). Balstoties uz administratīvās valdes 2007. gada lēmumu uzlabot interešu deklarāciju apstrādi, šī procedūra 2008. gadā tika nostiprināta.

2008. gada vasarā visi *EFSA* darbā iesaistītie zinātnieki tika pirmoreiz aicināti elektroniski iesniegt savas ikgadējās interešu deklarācijas. Tīmeklī balstītā sistēma aizstāja ekspertiem un *EFSA* darbiniekiem līdz šim izsniegtās papīra anketas. Visas versijas tiek elektroniski arhivētas, un tās var vienkārši izvērtēt. Eksperti saņem automātiskus paziņojumus par nepieciešamību atjaunināt informāciju atjaunināšanas, deklarāciju pieņemšanu un publicēšanu *EFSA* tīmekļa vietnē. Katram ekspertam ir reizi gadā jāaizpilda viena deklarācija par visām savām darbībām pat tad, ja viņš/viņa darbojas vairākās darba grupās. Jaunā sistēma arī atvieglos izmaiņu veikšanu gada deklarācijās, ja tādas būs vajadzīgas.

Turklāt, lai uzzinātu par būtiskām interesēm, kas saistītas ar konkrētām darbībām, pirms sapulcēm ir jāaizpilda specifisku interešu deklarācijas saistībā ar sapulces dienaskārtībā iekļautajiem jautājumiem. Šo deklarāciju aizpildīšana neizslēdz iespēju, ka dalībnieki tiks lūgti mutiski deklarēt intereses sapulces sākumā.

Izstrādātā elektroniskā procedūra ļaus iestādei efektīvāk atrast zinātniekus, kuriem ir potenciāli interešu konflikti. Tas ļauj *EFSA* izvairīties no zinātnieku iesaistīšanas noteiktās diskusijās, ja tiek atklāts interešu konflikts. 2008. gadā oktobrī veiktie labojumi interešu deklarēšanas politikas īstenošanā paredz pārbaudes veikšanu gadījumos, ja rodas šaubas par kāda eksperta iesaistīšanu konkrēta *EFSA* atzinuma sagatavošanā.

Kopumā šīs jaunās procedūras veicina caurskatāmību un skaidrību ekspertiem, *EFSA* un apkārtējai pasaulei.

2008. gada aprīlī Romā notiek Konsultatīvās padomes sanāksme.

3. SADARBĪBAS NOSTIPRINĀŠANA AR DALĪBVALSTĪM

Lai varētu realizēt savu lomu Eiropas pārtikas nekaitīguma sistēmā, *EFSA* ir jādalās ar datiem, informāciju un labākās prakses piemēriem, jāidentificē potenciāli riski un atbilstošā veidā jāsniedz informācija par pārtikas aprites riskiem. Tādēļ 2008. gadā *EFSA* turpināja nostiprināt divpusējās attiecības ar dalībvalstīm, izmantojot divpusējas vizītes un cieši darbojoties *EFSA* Konsultatīvās padomes un nacionālo koordinācijas punktu tīkla ietvaros. Turklāt gandrīz 400 dalībvalstu organizācijām, kas var palīdzēt iestādei sagatavot atzinumus vai apkopot informāciju, tika piešķirtas dotācijas saskaņā ar *EFSA* dibināšanas regulas 36. pantu; tāpat palielinājies līgumu skaits, ar kuriem izpētes organizācijām tiek uzticēta zinātniskā darba veikšana. 2008. gadā *EFSA* dotācijām un līgumiem iztērēja 5,5 miljonus eiro, salīdzinot ar 2,9 miljoniem eiro 2007. gadā.

Konsultatīvā padome: Eiropas mēroga sadarbības stiprināšana

Eiropas mēroga sadarbības stiprināšana

Ar Konsultatīvās padomes palīdzību tika izstrādāta *EFSA* sadarbības un kontaktu tīklu veidošanas stratēģija, kurā ir izklāstīti iestādes un dalībvalstu sadarbības ietvari un prioritātes. Konsultatīvā padome darbojas kā *EFSA* un visu 27 ES dalībvalstu nacionālo pārtikas nekaitīguma iestāžu starpnieks; tajā darbojas arī novērotāji no Norvēģijas, Islandes, Šveices un Eiropas Komisijas. Konsultatīvajai padomei ir centrāla loma *EFSA* sadarbības politikā, kas vērsta uz sadarbību ar ES dalībvalstīm riska novērtēšanas un riska komunikācijas jautājumos.

2008. gadā biedri arī ieviesa ciešāka kontaktu tīkla stratēģiju, kas pievērsa īpašu uzmanību zinātniskās informācijas izplatīšanai, resursu apvienošanai un dzīvnieku un augu veselības darba programmu koordinēšanai. Ņemot vērā pieaugušo *EFSA* darba slodzi šajās jomās, sapulču mērķis bija noteikt prioritātes un pilnveidot *EFSA* un nacionālo iestāžu darbu.

2008. gadā Konsultatīvā padome šos jautājumus apsprieda divās sākotnējās sapulcēs.

Dzīvnieku veselība — mērķis panākt ātru datu apmaiņu

2008. gadā Parmā pirmoreiz tikās Konsultatīvās padomes pārstāvji dzīvnieku veselības jautājumos. Sanāksmes laikā pārstāvji tika iepazīstināti ar *EFSA* Dzīvnieku veselības un labturības ekspertu grupas iepriekšējām un pašreizējām darbībām (sk. 20. lpp.). Ņemot vērā ES kopējo Dzīvnieku veselības stratēģiju 2007.–2013. gadam, kas paredz ES pasākumus dzīvnieku veselības un labturības jomā turpmākajiem sešiem gadiem, sanāksmē tika apspriesti *EFSA* mērķi uzlabot savu integrēto pieeju. Tika apspriesta arī iespējamā procedūra, kā panākt ātru un efektīvu *EFSA* un dalībvalstu sadarbību. Tiks pieliktas īpašas pūles, lai paātrinātu zinātnisko konsultāciju sniegšanu, izmantojot ātru datu apmaiņu *EFSA* un attiecīgo partnerorganizāciju starpā, kā arī mobilizējot un koordinējot ES mēroga zinātnisko pieredzi jautājumos, kas ietilpst *EFSA* pienākumu lokā. Šajā sakarā *EFSA* pievērsa uzmanību savai elektroniskajai Informācijas apmaiņas platformai, kura sāka darboties 2008. gadā (sk. 41. lpp.).

Dalībvalstu kontaktiestāžu pirmā sanāksme Parmā 2008. gada martā.

Augu veselība — detalizētākas EFSA pamatnostādnes

2008. gada oktobrī divdesmit nacionālie augu veselības eksperti no *EFSA* Konsultatīvās padomes tikās ar augu ekspertiem no *EFSA* un Eiropas Komisijas. *EFSA* un nacionālie eksperti apsprieda kaitēkļu radītā riska novērtēšanas (*PRA*) metodoloģiju saskaņošanu un dažāda veida riska novērtējumiem nepieciešamos datus. Dalībnieki vienojās, ka metodoloģiju saskaņošanai ir primāra nozīme, jo pašreizējās pamatnostādnes tika izstrādātas citu struktūru ietvaros.

EFSA Augu veselības ekspertu grupa uzskaitīja pašreizējās un gaidāmās problēmas kaitēkļu radītā riska novērtēšanā un pieminēja pamatnostādņu dokumentu kaitēkļu radītā riska novērtēšanai, kuru tā pašlaik izstrādā (sk. 27. lpp.). Šim dokumentam varētu būt centrāla loma to augu kaitēkļu novērtēšanā, kuri apdraud augkopību un bioloģisko dažādību. Tas arī varētu būt īpaši noderīgs valstu iestādēm visā ES. Dalībnieki atzinīgi novērtēja *EFSA* iniciatīvu izveidot datu avotu krājumu kaitēkļu riska novērtēšanai. Šis krājums drīzumā būs pieejams valstu iestādēm.

Koordinācijas punkti visās dalībvalstīs

Koordinācijas punkti palīdz Konsultatīvās padomes dalībniekiem veikt to pienākumus, piemēram, nodrošināt zinātniskās informācijas apmaiņu starp *EFSA* un dalībvalstīm un palielinot *EFSA* atpazīstamību.

2008. gadā visas 27 dalībvalstis izveidoja koordinācijas punktus un parakstīja līgumus par koordinācijas punktiem. Arī Norvēģija ir oficiāli izveidojusi savu koordinācijas punktu, bet Šveice piedalās novērotāja statusā. 2008. gadā notika trīs koordinācijas punktu sanāksmes, kuru mērķis bija koordinēt darbības un apmainīties ar pieredzi to uzdevumu īstenošanā. Nacionālie koordinācijas punktiem arī bija liela loma nacionālo tīklu izveidē. Tie palīdzēs apkopot un izplatīt zinātnisko informāciju, kurai ir neaizstājama loma *EFSA* darbā.

Atbalsts EFSA ekspertu datu bāzei

Pārbaudot *EFSA* ekspertu datu bāzi un veicinot tās darbību (sk. 30. lpp.), koordinācijas punkti ieguldīja ievērojamu darbu tās oficiālajā atklāšanā jūnijā, kā arī tās tālākā attīstīšanā. Visi koordinācijas punkti izplatīja informāciju par šo datu bāzi savos nacionālajos tīklos, ko veido vairāk nekā 140 iestādes un 6400 ekspertu. Ar to palīdzību dalībvalstis un *EFSA* saņēma aizvien vairāk pieteikumus no zinātnes ekspertiem, kuri izteica gatavību dalībvalstīm un *EFSA* sniegt palīdzību zinātniskās *ad hoc* aktivitātēs. Līdz gada beigām pieteikumus bija iesnieguši vairāk nekā 1000 ekspertu.

Koordinācijas punkti ne vien palīdzēja popularizēt ekspertu datu bāzi, bet arī izplatīja informāciju par uzaicinājumu atjaunināt *EFSA* Zinātniskās komitejas un astoņu *EFSA* ekspertu grupu sastāvu, organizējot prezentācijas savās valstīs un savās tīmekļa vietnēs ievietojot saites uz *EFSA* tīmekļa vietnē publicēto uzaicinājumu. Tie arī palīdzēja organizēt divus semināru, kuru mērķis bija palielināt jauno dalībvalstu ekspertu pieteikšanos.

Informācijas apmaiņas atvieglošana visā Eiropā

Koordinācijas punkti efektīvi veicināja *EFSA* un dalībvalstu informācijas apmaiņu par nacionālajām riska novērtēšanas aktivitātēm.

Tika izstrādāts elektronisks rīks dalībvalstu un *EFSA* zinātniskās informācijas apmaiņai. Šī Informācijas apmaiņas platforma veicina laicīgu informācijas apmaiņu; īpaši tas attiecas uz dokumentiem, kas nav viegli pieejami. Lai izveidotu šo platformu, koordinācijas punkti izveidoja darba grupu, kuras pirmā sanāksme notika 2008. gada maijā. Platforma sāka darboties četrus mēnešus vēlāk.

EFSA koordinācijas punktiem nosūtīja vairākas anketas, lūdzot palīdzēt apkopot atbildes uz specifiskiem jautājumiem. Tā, piemēram, tie sniedza tiešas atbildes vai pārsūtīja anketas attiecīgajiem ekspertiem vai iestādēm savās valstīs (piemēram, par bīšu saimju mirstību). Galarezultāts bija ar dalībvalstu organizācijām kopīgi veikti tālāki pētījumi (sk. 43. lpp.).

Palīdzība EFSA atpazīstamības veicināšanā

Lai *EFSA* darbs būtu plašāk pazīstams attiecīgajās valstīs, koordinācijas punktos tika izstrādāti dažādi atbalsta materiāli. Tas tika veikts ciešā sadarbībā ar Konsultatīvās padomes komunikācijas darba grupas biedriem. Piemēram, tika izveidoti biļeteni, brošūras un skrejlapas, kas apraksta koordinācijas punktu lomu, to aktivitātes un sadarbību ar *EFSA*. Turklāt koordinācijas punkti dalībvalstīs ir organizējuši vairāk nekā 40 nacionālus zinātniskus pasākumus un sanāksmes, lai veicinātu *EFSA* atpazīstamību un izskaidrotu to, kā iesaistīties *EFSA* darbībā.

Valstu zinātības izmantošana: *ESCO* darba grupas

EFSA būtiskākā prioritāte ir zinātnisko resursu mobilizēšana visā Eiropā. Tādēļ *EFSA* izveidoja darba grupas (*ESCO*), kuru uzdevums ir īstenot zinātnisko sadarbību. *ESCO* projektos piedalās nacionālie eksperti, kurus ar Konsultatīvās padomes starpniecību izvirza dalībvalstis, zinātnes ekspertu grupu vai Zinātniskās komitejas dalībnieki un *EFSA* zinātniskie darbinieki.

2008. gadā piecas *ESCO* darba grupas (sk. lodziņu 42. lpp.) aktīvi darbojās zinātnes jomās, par kurām dalībvalstīm un *EFSA* ir īpaša interese. Divas no grupām izpildīja savus uzdevumus. Grupu darbs veicinās *EFSA* zinātnes ekspertu grupu un Zinātniskās komitejas darbu.

ESCO darba grupas 2008. gadā

Augi un augu valsts izstrādājumi

Šī darba grupa veidoja pamatnostādņu dokumentu par augu un augu valsts izstrādājumu nekaitīguma novērtēšanu.

Potenciāli riski

Šī darba grupa definē potenciālu risku "indikatorus" un izstrādā procedūras un labākās prakses piemērus datu apkopošanai, analizēšanai un novērtēšanai, lai identificētu potenciālus riskus. Tā ir arī ieteikusi veikt pētījumus šajā jomā.

***EFSA* ārējo zinātnes ekspertu datu bāzes izveide**

Šī darba grupa izveidoja ārējo zinātnes ekspertu datu bāzi (oficiāli atklāta 2008. gada 5. jūnijā), lai veicinātu *EFSA* Zinātniskās komitejas, ekspertu grupu un darba grupu aktivitātes (sk. 30. lpp.).

Risku un ieguvumu analīze pārtikas bagātināšanai ar folijskābi

Šī darba grupa piedāvā pieredzi un zinātnisku informāciju par pārtikas bagātināšanu ar folijskābi, lai novērstu nervu cauruļu defektus.

Saskaņotu riska novērtēšanas pieeju stiprināšana dalībvalstīs

Šī darba grupa tika izveidota, lai labāk izprastu to, kā dalībvalstis veic riska novērtēšanu (sk. tālāk).

Saskaņotu riska novērtēšanas pieeju stiprināšana dalībvalstīs

EFSA pievērš lielu uzmanību riska novērtēšanas pieeju saskaņošanai dalībvalstīs. Šīs saskaņošanas mērķis nav riska novērtēšanas metodoloģiju standartizēšana, bet gan iespējamu nesakritību identificēšana pieejās, ko izmanto dažādās dalībvalstīs. Dažādo pieeju saskaņošana palielinās caurskatāmību un uzlabos dalībvalstu savstarpējo uzticību attiecībā uz riska novērtējumiem.

EFSA veicināja saskaņotību, izveidojot *ESCO* darba grupu, kuras uzdevums ir pētīt riska novērtēšanas iestāžu struktūru, organizatorisko struktūru un procedūru aspektus ES dalībvalstīs, Norvēģijā un Šveicē. Šī iemesla dēļ 2008. gadā darba grupa ievāca informāciju no attiecīgajām nacionālajām riska novērtēšanas iestādēm, izmantojot koordinācijas punktu izplatītās anketas. Lielais atbilžu skaits skaidri liecināja par dalībvalstu interesi par riska novērtēšanas pieeju saskaņošanu visā Eiropā un šīs saskaņošanas nozīmīgumu.

2008. gadā darba grupa *EFSA* izpilddirektorei iesniedza detalizētu pārskatu par aptaujas rezultātiem, kā arī ieteikumu kopumu. Lai gan dažādās valstīs riska novērtēšanas darbības tiek organizētas atšķirīgi, daudzas no ieviestajām procedūrām, šķiet, sakrīt vai arī nav pretrunā ar *EFSA* izstrādātajām un lietotajām procedūru pamatnostādnēm. Viena no problēmām zinātniskajā riska novērtēšanā

ir pieejamu un uzticamu datu trūkums. Tādēļ *EFSA* un dalībvalstīs īpaša prioritāte būs datu iegūšana, apkopošana un kopīga lietošana.

Lai panāktu tālāku saskaņošanas procesa virzību, darba grupa izstrādāja šādus ieteikumus:

- *EFSA* un dalībvalstīm vajadzētu izstrādāt tā saucamos "valstu profilus", lai labāk izprastu to, kādas lomas un kompetences ir nacionālajām riska novērtēšanas iestādēm dažādās valstīs;
- valstu organizāciju attiecīgie riska novērtējumi ir jāpadara publiski pieejami;
- riska novērtēšanas procedūrā ir jāievieš kvalitātes vadības līdzekļi;
- attiecīgajās zinātnes jomās ir vairāk jāsaskaņo riska novērtēšanas pieejas.

Zinātniskās palīdzības palielināšana

Viens no daudzajiem veidiem, kā *EFSA* zinātniskajā jomā sadarbojas ar dalībvalstīm, ir zinātnisko un tehnisko uzdevumu uzticēšana tām ar grantu un iepirkumu starpniecību. Saskaņā ar *EFSA* dibināšanas regulas 36. pantu administratīvā valde 2006. gadā apstiprināja to organizāciju sarakstu, kurām *EFSA* var lūgt palīdzību, izmantojot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus. Šī saraksta pamatā ir dalībvalstu izvirzītās organizācijas.

2008. gada decembrī *EFSA* administratīvā valde apstiprināja atjauninātu 36. pantā minēto organizāciju sarakstu. Papildus 243 iepriekš uzskaitītajām organizācijām tajā bija iekļautas 128 jaunas organizācijas. To skaits palielinājās par vairāk nekā 50 %, tādējādi ievērojami pastiprinot un paplašinot *EFSA* pieejamo zinātniskās pieredzes un kompetenču loku. Koordinācijas punkti palīdzēja *EFSA* atjaunināt un uzturēt šo sarakstu, norādot uz piemērotām iestādēm savās valstīs.

2008. gadā *EFSA* publicēja astoņpadsmit 36. pantā paredzētus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus attiecībā uz zinātnisko atbalstu, un to kopējā vērtība sasniedza 2,2 miljonus eiro.

2008. gadā publicētie 36. pantā paredzētie uzaicinājumi attiecās uz šādām jomām:

- datu apkopošana un analīze, kā arī citi sagatavošanās darbi, palīdzot izstrādāt *EFSA* zinātniskos atzinumus, piesārņotājvielu, dzīvnieku veselības un barības piedevu jomā;
- sagatavošanās darbs, izstrādājot jaunas un saskaņotas metodoloģiskas pieejas un pamatnostādņu dokumentus zoonožu, pesticīdu, augu veselības un dzīvnieku labturības jomās;
- datu apkopošana un analīze, tai skaitā datu bāzu izstrāde, lai atvieglotu riska novērtēšanu pesticīdu, ķīmisku maisījumu, bišu veselības un riska radītā apdraudējuma novērtēšanas jomās.

4. RISKA KOMUNIKĀCIJA — *EFSA* IETEKMES PAPLAŠINĀŠANA

EFSA joprojām ir cieši apņēmusies plaši un aktīvi sniegt zinātniskas konsultācijas. Iestādes mērķis ir laicīgi sniegt pienācīgu, precīzu un jēgpilnu informāciju riska pārvaldītājiem, riska novērtētājiem, zinātniekiem, un citām iesaistītajām pusēm un interesentiem.

Šo pieeju balsta trīs ***EFSA*** komunikācijas stratēģijas visaptverošie mērķi:

- veicināt komunikācijas saskaņotību, stiprinot sadarbību ar attiecīgajām iestādēm visā Eiropā;
- nodrošināt pieejamu un saprotamu ziņojumu izplatīšanu;
- palielināt informētību un izpratni par *EFSA* un tās zinātnisko darbu.

Īstenojot šos mērķus, 2008. gadā ievērojami uzlabojās *EFSA* komunikācija: tā kļuva proaktīvāka, saliedētāka un spēcīgāka, sasniedzot *EFSA* mērķauditoriju un caur to — arī plašāku sabiedrību. Turklāt ciešāka sadarbība ar valstu pārtikas nekaitīguma iestādēm uzlaboja kopējo saskaņotību riska komunikācijā, un tās rezultāts bija konsekventas informācijas izplatīšanās visā Eiropā un ārpus tās robežām.

Saskaņota riska komunikācija: skaidra valoda visā Eiropā

Kontaktu tīklu veidošana: spēcinoša dažādība

Paziņošana par sarežģītiem jautājumiem var būt īsts izaicinājums. Turklāt pārējie *EFSA* pienākumi — ietekmīgo pušu ietekmēšana, politikas veidotāju, riska pārvaldītāju, iesaistīto pušu, plašsaziņas līdzekļu un zinātnieku informēšana visā Eiropā — uzdevumu padara vēl sarežģītāku. Lai atvieglotu sabiedrības informēšanu dalībvalstīs, *EFSA* cieši sadarbojas ar dalībvalstu nacionālajām pārtikas nekaitīguma iestādēm. Šai sadarbībai ir ārkārtīgi būtiska loma — tā nodrošina, ka gandrīz 500 miljonu Eiropas iedzīvotāju, kuri pieder dažādām kultūrām un runā dažādās valodās, saņem saprotamas un konsekventas ziņas, kas balstās uz neatkarīgu un uz pierādījumiem balstītu informāciju.

Arī šai jomā īpaši būtiska loma ir *EFSA* Konsultatīvās padomes komunikācijas darba grupai (*AFWGC*), un 2008. gadā šī loma tika vēl vairāk nostiprināta. Šī darba grupa pilda starpnieka funkciju starp nacionālo pārtikas nekaitīguma aģentūru komunikācijas nodaļām, tādējādi veidojot informētāku un uz sadarbību vairāk vērstu pieeju riska komunikācijai attiecībā uz pārtikas apriti un pārtikas nekaitīguma ziņu konsekvences stiprināšanai visā ES.

Dalībvalstu iestādes tika iepriekš brīdinātas par būtiskiem *EFSA* publicētiem ziņojumiem, un tās vienmēr bija lietas kursā par jaunumiem saistībā ar būtiskiem ziņojumiem. Kā piemērus 2008. gadā var minēt tādas problēmas kā transmisīvās sūkļveida encefalopātijas mazos atgremotājos, dzīvnieku klonēšanu, nanotehnoloģiju, norādes par veselīgumu un pārtikas krāsvielu nekaitīgumu. Šī sadarbība ļāva nacionālajiem partneriem sagatavot tālākus paziņojumus, kas bija pielāgoti atsevišķām patērētāju grupām attiecīgajās valstīs.

Dalībvalstu un ES aģentūru gūtā pieredze un tās apmaiņa

Darba grupas mērķis ir arī izstrādāt labākās riska komunikācijas prakses piemērus. Dalīšanās gūtajā pieredzē notiek ar paziņojumu iniciatīvu izvērtēšanu, kā arī ar *EFSA* un nacionālo aģentūru veiktajām kampaņām. Piemēram, grupa analizēja to, kā Austrijā tika veikta riska paziņošana par augļaugiem, kas apstrādāti ar antibiotikām, lai aizsargātos pret bakteriālo iedegu, un kā Somijā tika risinātas problēmas saistībā ar dzīvnieku labturību.

EFSA un vairākas citas ES aģentūras piedalījās Eiropas Ķimikāliju aģentūras (*ECHA*) seminārā par riska komunikāciju un ES aģentūru informācijas un komunikācijas tīklu.

Ātra reakcija, kas nodrošina aizsardzību un uzticēšanos

EFSA koordinē savu riska komunikāciju ar riska pārvaldītājiem, jo īpaši — ar Eiropas Komisiju, lai veicinātu vispārējo saskaņotību sabiedrībai sniegtajā informācijā par risku. Krīzes laikā tas ir ārkārtīgi svarīgi. 2008. gadā *EFSA* ātri reaģēja uz ārkārtas situācijām, piemēram, dioksīnu atklāšanu cūkgaļā no Īrijas, melamīna konstatēšanu pienu saturošos jauktajos pārtikas produktos no Ķīnas, kā arī uz gadījumu, kad no Ukrainas nākusī cepšanas eļļa bija piesārņota ar minerāleļļu. Dioksīnu gadījumā zinātnisks atzinums un attiecīgs paziņojums presei tika publicēts tikai divas dienas pēc tam, kad bija saņemts Komisijas pieprasījums pēc steidzamas zinātniskas konsultācijas.

Plašs informācijas lauks

Salīdzinājumā ar 2007. gadu 2008. gadā *EFSA* par 62 % biežāk parādījās plašsaziņas līdzekļos. Sniegto interviju skaits salīdzinājumā ar 2007. gadu palielinājās gandrīz trīskārši, bet presei sniegto paziņojumu un relīžu skaits pieauga par gandrīz 40 %. Šo pieaugumu veicināja Eiropas plašsaziņas līdzekļiem veltītās preses konferences, piemēram, februārī notikusī preses konference, kurā Eiropas Komisija ziņoja par *EFSA* atzinumu saistībā ar produktu uzturvērtības kritērijiem, kas tiek attiecināti uz norādēm par uzturvērtību un veselīgumu. Jūlijā Briselē notika preses konference par *EFSA* galīgo atzinumu attiecībā uz dzīvnieku klonēšanu. To apmeklēja vairāk nekā 30 televīzijas kanālu, laikrakstu un raidorganizāciju pārstāvji. Par *EFSA* atzinumu attiecībā uz klonēšanu ziņoja ietekmīgi plašsaziņas līdzekļi, sākot ar *Washington Post* un beidzot ar *Le Monde* un *The Financial Times*, kā arī starptautiskas radio un TV raidorganizācijas vairākās ES valstīs.

Arī melamīna, nanotehnoloģijas, ĢMO, veselīguma norāžu un Zinātniskās komitejas un ekspertu grupu sastāva atjaunošanas jautājumi tika atspoguļoti plašsaziņas līdzekļos visā Eiropā.

Vienkāršība: ceļā uz labāku izpratni

Vienkāršība ir pazīme, kas raksturīga visiem *EFSA* paziņojumiem. Tās mērķis ir uzlabot vispārējo izpratni par *EFSA* darbu un tā lomu Eiropas pārtikas un barības nekaitīguma sistēmā līdzās partneriem, iesaistītajām pusēm un sabiedrībai. Piemēram, *EFSA* tīmekļa vietnē tika ieviesta darba plūsmas shēma, kas atainoja veidu, kā *EFSA* izstrādā atzinumus. Shēmas mērķis ir skaidri un saprotami attēlot *EFSA* riska novērtēšanas procedūras. Arī tēmu sadaļa, kas tika ieviesta 2007. gadā un apraksta tādus jautājumus kā ar pārtiku pārnēsājamas slimības, dzīvnieku veselība un uztura atskaites vērtības, ir ievērojami papildināta ar citām tēmu sadaļām. Arī šajā gadījumā *EFSA* veiktais darbs tiek atainots viegli saprotamā un saistītā veidā. Sadaļai ir ievads, kurā ir vispārīgs apraksts par problēmu, kā arī apraksts par regulējošiem ES tiesību aktiem, *EFSA* zinātniskā darba skaidrojums un saites uz attiecīgajiem atzinumiem un citiem būtiskiem dokumentiem.

Caurskatāmas procedūras

Lai palīdzētu efektīvi ieviest *EFSA* Interešu deklarācijas (*DoI*) politiku, 2008. gadā tika veikts ievērojams uzlabojums, lai vairāk nekā 1200 ekspertu varētu savas deklarācijas iesniegt elektroniski, nevis ar papīra veidlapām (sk. 38. lpp.). *EFSA* tīmekļa vietnē ir integrēta jauna, elektroniska *DoI* datu bāze, kas ļauj lietotājiem ātri un vienkārši piekļūt visjaunākajiem datiem par *EFSA* ekspertiem. Tas veicina kopējo *EFSA* pieejamību un caurskatāmību.

Attiecību stiprināšana ar plašsaziņas līdzekļiem, lai padziļinātu izpratni

Bieža parādīšanās dažādos plašsaziņas līdzekļos palielina un uzlabo sapratni par *EFSA* darbu. 2008. gadā visos pasākumos, kuros piedalījās *EFSA* vadība — gan vizītē Ungārijas Pārtikas nekaitīguma birojā Budapeštā, gan apmeklējot semināru Helsinkos, gan vadot semināru Varšavā — tika organizētas arī tikšanās ar preses pārstāvjiem. Individuālas intervijas, preses konferences, brokastis ar preses pārstāvjiem, sanāksmes un apaļā galda diskusijas tika izmantotas, lai *EFSA* funkcijas un darbu izskaidrotu galvenajiem valstu dienas un ar uzņēmējdarbību saistītajiem laikrakstiem, lauksaimniecības un patērētāju žurnāliem, zinātniskiem žurnāliem, TV un radio organizācijām visā Eiropā, kā arī starptautiskām ziņu aģentūrām.

Globālās un vietējās atpazīstamības veidošana

EFSA arī organizēja pasākumus un veidoja materiālus, lai iestādi, tās darbu un lomu ES pārtikas nekaitīguma sistēmā prezentētu starptautiskajai, Eiropas, reģionālajai un vietējai auditorijai ("labāka informētība…"). Ik gadu maijā Parmā notiek *CIBU* starptautiskā pārtikas izstāde, kurā stendus veido 2400 dalībnieku. Izstādes laikā *EFSA* ar sava izstādes stenda un apaļā galda diskusiju starpniecību veidoja dialogu ar pārtikas nozares profesionāļiem. *EFSA* kopīgi ar Parmas komūnu, Parmas provinci un *Europass* organizēja preses konferenci, atklājot nedēļu ilgo *Festa dell'Europa*. *EFSA* organizētās aktivitātes un izstādes stends piesaistīja vairāk nekā 2000 apmeklētāju no Parmas un ārpus tās robežām. *Europass* konferences un apaļā galda diskusijas dažādās reģiona pilsētās arī sniedza *EFSA* tālākas iespējas iepazīstināt dalībniekus ar savu darbu dzīvnieku barības nekaitīguma, uzturvērtības un veselības norāžu jomā, kā arī ar nākotnes izaicinājumiem un potenciāliem riskiem.

Atpazīstamība: aizvien vairāk informācijas

2008. gadā zinātniskās atpazīstamības palielināšana joprojām bija viena no *EFSA* prioritātēm. Tas tika panākts ar vairāku publikāciju un pasākumu palīdzību.

Uzsākta jaunu tematisku biļetenu izdošana

2008. gadā *EFSA* sāka publicēt jaunu trīs viegli lasāmu biļetenu kopu ar nosaukumu "*EFSA in focus*" ("Uzmanības centrā — *EFSA*"). Tās galvenā mērķauditorija ir riska pārvaldītāji, riska novērtētāji un politikas veidotāji. Katrā biļetenā tiek apskatīta īpaša tēma (pārtika, dzīvnieki vai augi), sniedzot ieskatu *EFSA* jaunākajās aktivitātēs, un katrs no tiem sniedz pārskatu par pasākumiem, līgumiem, uzdevumiem un zinātniskajiem atzinumiem katrā jomā. Biļeteni iesaistītajām pusēm ir īpaši pielāgots informācijas avots par *EFSA* aktivitātēm to attiecīgajās interešu jomās. Angļu, franču, vācu un itāļu valodā pieejamie biļeteni tiek izplatīti visās dalībvalstīs; tos izplata *EFSA* un vietējie koordinācijas punkti. Tie papildina biļetenu "*Moving together*" ("Kopīga virzība") par sadarbību Eiropas pārtikas nekaitīguma jomā, kurš pirmoreiz tika publicēts 2007. gada decembrī.

Labāka informētība zinātnieku un iesaistīto pušu vidū

2008. gadā zinātniskajā kopienā tika vēl vairāk veicināta informētība par *EFSA* darbu. Tas tika panākts, publicējot papildinājumus vadošajos zinātnes žurnālos — *Trends in Food Science and Technology* un *Preventive Veterinary Medicine* — kā arī ar popularizēšanas kampaņām, kuras veicināja *EFSA* Zinātniskās komitejas un ekspertu grupu sastāva atjaunošanos un informētību par jaunizveidoto ekspertu datu bāzi (sk. 30. lpp.). Nacionālie koordinācijas punkti palīdzēja *EFSA* popularizēt abas kampaņas (sk. 40. lpp.).

EFSA zinātniskie kolokviji aktīvi iesaista zinātniekus rosinošos informācijas apmaiņas pasākumos un debatēs par pašreizējiem zinātnes jautājumiem. 2008. gadā *EFSA* rīkoja divus šādus kolokvijus. Viena kolokvija tēma bija akrilamīda kancerogenitāte, bet otrā tika vērtēti veselības ieguvumi no *Campylobacter* kontrolēšanas pārtikas apritē. Katrā no kolokvijiem piedalījās apmēram 85 zinātnes eksperti no ES dalībvalstīm, ASV, Jaunzēlandes un Brazīlijas.

EFSA dalība galvenajās starptautiskajās konferencēs, piemēram, Starptautiskajā augu patoloģiju konferencē, *Prion 200*8, un Eiropas Atklātajā zinātnes forumā, sniedza papildu iespējas veicināt *EFSA* atpazīstamību pasaulē. Šajos pasākumos zinātnieki, politikas veidotāji, profesionālo biedru, nevalstisko organizāciju un nozaru pārstāvji, kā arī citas personas varēja apmeklēt *EFSA* izstādes stendus, piedalīties *EFSA* lekcijās un labāk iepazīties ar šo iestādi un tās darbu.

Atpazīstamība dalībvalstīs tika vēl vairāk veicināta kopīgos, *EFSA* un nacionālo pārtikas nekaitīguma iestāžu rīkotos pasākumos, kuros tika skaidrota dalībvalstu loma un sadarbības veids. 2008. gadā *EFSA* piedalījās attiecīgās jomas iestāžu rīkotās konferencēs Dānijā, Ungārijā, Francijā, Nīderlandē, Slovēnijā un Norvēģijā (sk. II. nodaļas 3. punktu).

Stabila izaugsme

2008. gadā *EFSA* galvenajā komunikācijas kanālā — iestādes tīmekļa vietnē — tika fiksēts 2,1 miljons apmeklētāju. Šis rādītājs ir par 40 % augstāks nekā 2007. gadā. Līdzīgu izaugsmi piedzīvoja arī citi *EFSA* komunikācijas veidi: 2008. gadā ievērojami palielinājās arī biļetenu abonentu skaits, atainojums plašsaziņas līdzekļos, plašsaziņas līdzekļu uzdoti jautājumi, intervijas un pasākumi (sk. tabulu).

Komunikācijas rādītāji

Komunikācijas veids	2008	Pieaugums salīdzinājumā ar 2007. gadu
Tīmekļa vietnes apmeklējumi	2,1 miljons	+43 %
Biļetenu abonenti (*EFSA Highlights*)	21,140	+19 %
Atainojums plašsaziņas līdzekļos	11,652	+62 %
Plašsaziņas līdzekļu uzdoti jautājumi	676	+59 %
Intervijas	123	+180 %
Pasākumi	18	+29 %
Publikācijas	25	+47 %

III. FINANŠU PĀRSKATS

2008. gadā pieejamā 64,4 miljonu eiro budžeta (kurā ietilpst arī 2008. gada pirmspievienošanās programma) izpildes rādītājs bija 97 % (2007. gadā — 91 %).

Budžets pēc darbības jomām

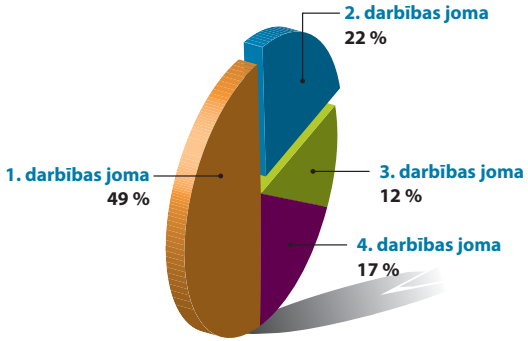

1. darbības joma: zinātnisku atzinumu un konsultāciju sniegšana Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam un dalībvalstīm.

2. darbības joma: riska novērtēšanas metodoloģijas uzlabošana Eiropā.

3. darbības joma: zinātnisku konsultāciju sniegšana ieinteresētajām pusēm un dialoga veidošana ar tām.

4. darbības joma: vadība un administratīvā atbalsta sniegšana.

Gandrīz pusi no izpildītā budžeta (30,2 miljonus eiro, 47 %) veidoja izdevumi par personālu, kas tika izpildīti par 98 %. Infrastruktūra — aprīkojums un dažādi operatīvi izdevumi — veidoja 18 % no izpildītā budžeta (11,8 miljonus eiro). Tā 99 % izpildes rādītājs bija ļoti tuvu plānotajam izdevumu līmenim. Operatīvajos izdevumos ietilpst līgumi par zinātniska darba veikšanu vai subsīdijas tam, ārējie sakari un riska komunikācija, kā arī ar šīm jomām saistīto sanāksmju izmaksas. Tās veido 35 % (22,2 miljonus eiro) no izpildītā budžeta. Operatīvo izdevumu rādītājs pieauga līdz 94 %. Neizmantotā budžeta iemesls bija mazāki izdevumi par zinātniskajām un komunikācijas aktivitātēm, nekā bija gaidīts.

Uz darbības jomām balstītajā budžeta plānā ir redzams, ka, līdzīgi kā 2007. gadā, apmēram divas trešdaļas budžeta tika novirzītas *EFSA* zinātniskajam darbam. Lielāko daļu izdevumu (49 %) veidoja aktivitātes, ar kurām Eiropas Komisijai, Eiropas Parlamentam un dalībvalstīm tika sniegti zinātniski atzinumi un konsultācijas. 22 % tika piešķirti riska novērtēšanas metodoloģijas uzlabošanai Eiropā.

Ar zinātnisko konsultāciju sniegšanu un iesaistīto pušu dialogu saistītā darbība veidoja 12 % no izpildītā budžeta. Ar vadību un administratīvā atbalsta sniegšanu saistīto aktivitāšu īpatsvars nedaudz palielinājās un sasniedza 17 % (2007. gadā — 19 %). Maksājumu likme stabilizējās pie 73 % rādītāja (2007. gadā — 74 %); tika izmaksāti 48,7 miljoni eiro no kopējām apropriācijām. 15,5 miljonu jeb 23 % izmaksa tiks atlikta uz 2009. gadu. ▮

Budžets pēc darbības jomām

Darbības joma	Izpilde 2008. gadā (milj. eiro)	2008. gada budžets (milj. eiro)	Izpilde/budžets 2008. gadā
1	31,3	32,3	97 %
2	14,3	14,8	97 %
3	7,6	8,1	93 %
4	11	11,1	99 %
Kopā	64,2	66,4	97 %

Budžeta izpilde pa darbības jomām 2008. gadā

Darbības joma	Sākotnējās apropriācijas (milj. eiro)	Saistību apropriācijas (milj. eiro)	Izpildītās saistības (milj. eiro)	Izpildītie procenti	Maksājumi (milj. eiro)	Izmaksātie procenti	Saistību atlikums (milj. eiro)
1. darbības joma	32,7	32,3	31,3	97 %	25,4	78 %	5,9
2. darbības joma	13,5	14,8	14,3	97 %	8,7	59 %	5,6
3. darbības joma	9,5	8,1	7,6	93 %	5,5	68 %	2,0
4. darbības joma	10,7	11,1	11,0	99 %	9,1	82 %	1,9
KOPĀ	66,4	66,4	64,2	97 %	48,7	73 %	15,5

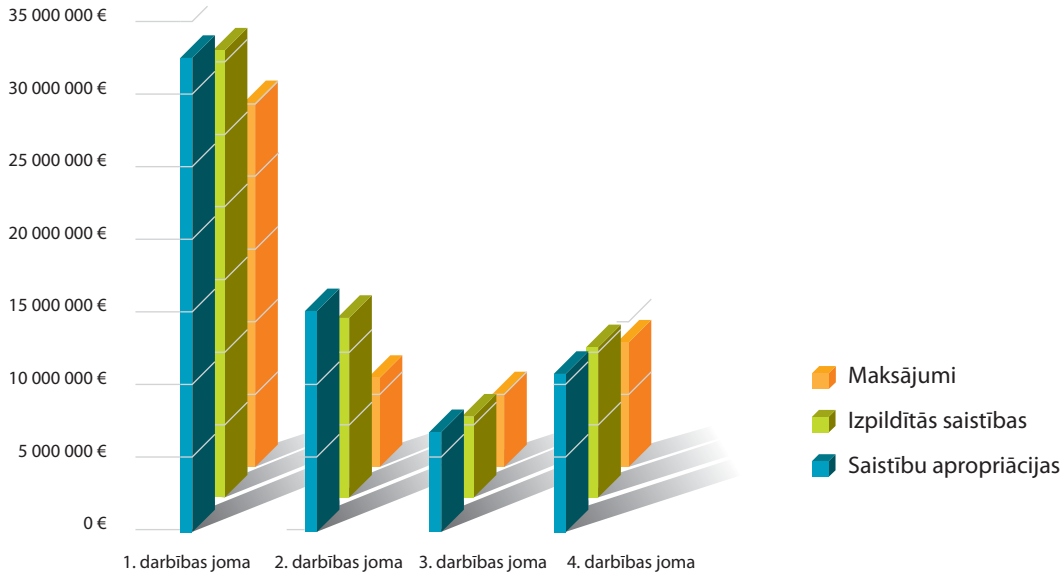

Budžeta izpilde

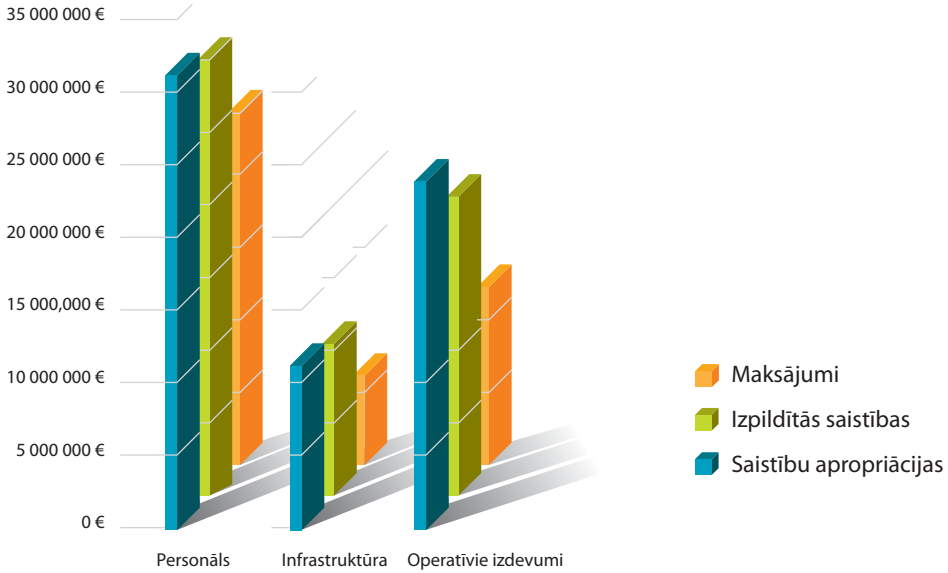

Sadaļa	Sākotnējās apropriācijas (milj. eiro)	Saistību apropriācijas (milj. eiro)	Izpildītās saistības (milj. eiro)	Izpildītie procenti	Maksājumi (milj. eiro)	Izmaksātie procenti	Saistību atlikums (milj. eiro)
Personāls	34,1	30,9	30,2	98 %	28,9	94 %	1,3
Infrastruktūra	8,7	11,9	11,8	99 %	6,9	58 %	4,9
Operatīvie izdevumi	23,6	23,6	22,2	94 %	12,9	55 %	9,3
Pirmspievienošanās programma	0,5	0,5	0,4	81 %	0,3	59 %	0,1
KOPĀ	66,4	66,4	64,2	97 %	48,7	73 %	15,5

IV. *EFSA* PROAKTĪVAIS SKATS NĀKOTNĒ

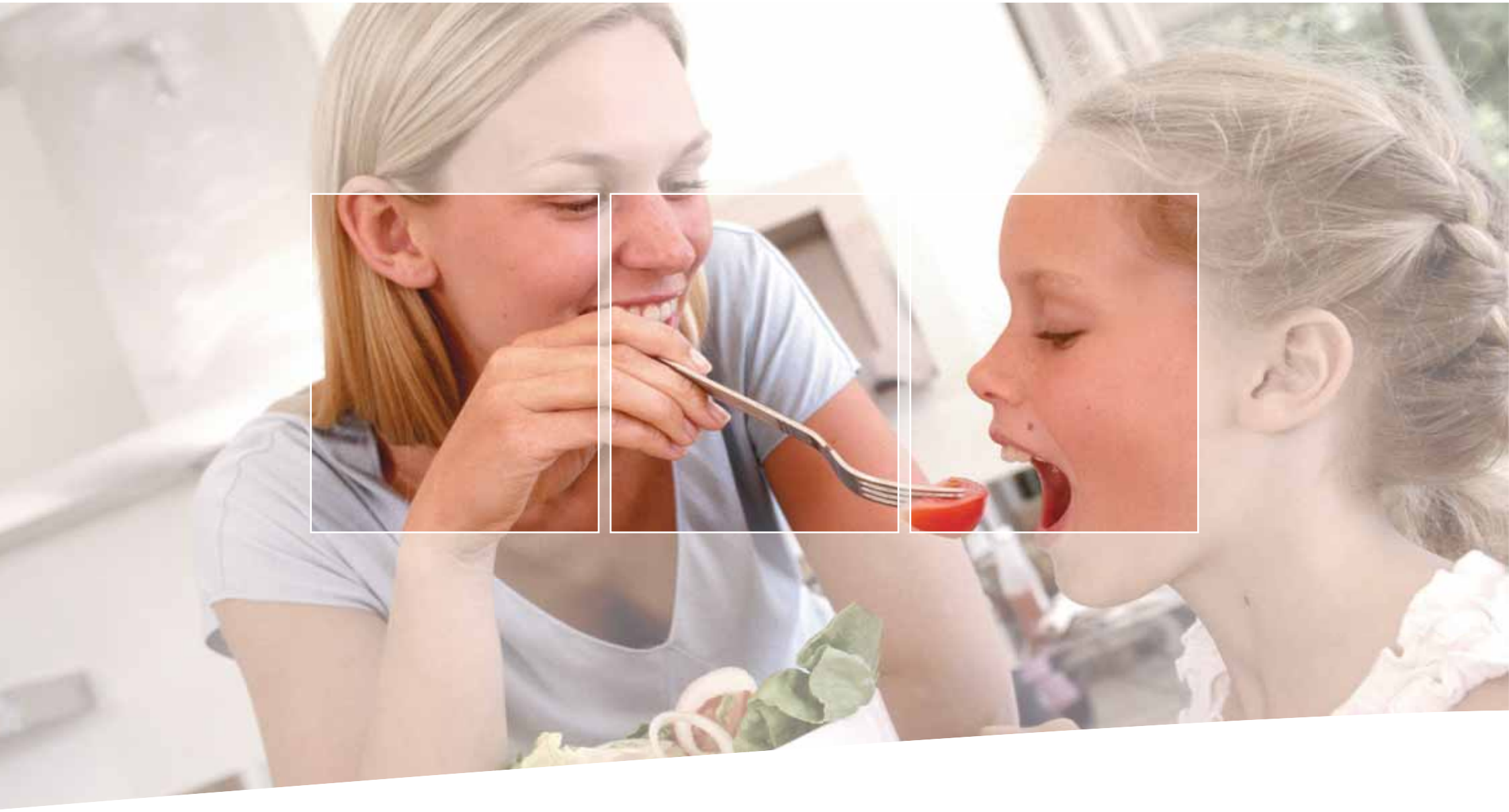

Lai gan *EFSA* galvenais mērķis ir sniegt stabilu zinātnisko pierādījumu pamatu, uz kura balstīt patērētāju aizsardzību un nodrošināt Eiropas pārtikas un barības aprites nekaitīgumu, tai jādarbojas aizvien sarežģītākā pasaulē. Zinātniskas un tehnoloģiskas inovācijas, globālā tirdzniecība un ceļošana, klimata izmaiņas, novecojoši iedzīvotāji, kā arī izmaiņas patērētāju cerībās un uztverē ietekmē *EFSA* darbu un rada nepieciešamību pēc pastāvīgas izvērtēšanas.

Tā kā daudzi ar pārtiku saistītie riski mūsdienās ir globāli, *EFSA* ir ārkārtīgi svarīgi ieņemt stingrāku un izšķirīgāku lomu starptautiskajā riska novērtēšanas arēnā un sniegt savu ieguldījumu zinātniskajā darbā, kas nepieciešams, lai risinātu globālus riskus.

Līdz ar to 2008. gadā *EFSA* izpētīja situāciju un skatījās nākotnē. Decembrī *EFSA* administratīvā valde pieņēma *stratēģisko plānu* 2009.–2013. gadam, kurā bija noteikti un analizēti galvenie izmaiņu cēloņi. Tas ļāva iestādei noteikt turpmāko virzienu, prioritātes un darba organizāciju vidējā laikposmā un ilgtermiņā. Stratēģiskais plāns ir arī pamatā *EFSA* ikgadējiem darba plāniem. Tādēļ 2009. gadā *EFSA* mērķi ir šādi:

- stiprināt savu integrēto "no lauka līdz galdam" pieeju, izmantojot savu izcilo starpnozaru pieredzi;
- stiprināt savu spēju identificēt potenciālus riskus;
- nodrošināt augstas kvalitātes zinātnisku konsultāciju efektīvu un laicīgu sniegšanu;
- paaugstināt sava zinātniskā darba rezultātu izcilību, izmantojot kvalitātes nodrošināšanas līdzekļus, tai skaitā pašpārbaudes, iekšējas un ārējas pārbaudes;
- panākt tālāku progresu *Sadarbības un kontaktu tīklu veidošanas stratēģijā*, tostarp saskaņojot pieejas visā ES un saliedējot datu apkopošanu visā ES;
- ieviest savu stratēģisko pieeju starptautiskajām aktivitātēm.

Lai gan izcilu zinātnisku konsultāciju un padomu sniegšana riska pārvaldītājiem ir ārkārtīgi būtiska *EFSA* darba daļa, tā ir tikai viena no funkcijām. 2009. gadā un arī vēlāk fundamentāla prioritāte būs *EFSA* un ES pārtikas nekaitīguma sistēmas uzticamības veicināšana, veidojot efektīvu un saskaņotu riska komunikāciju ar partneriem un iesaistītajām pusēm.

Var secināt, ka pēc iepriekšējos gados pieredzētās izaugsmes un attīstības *EFSA* ir kļuvusi par organizāciju, kas ir labi sagatavota nākotnes izaicinājumiem.

I pielikums

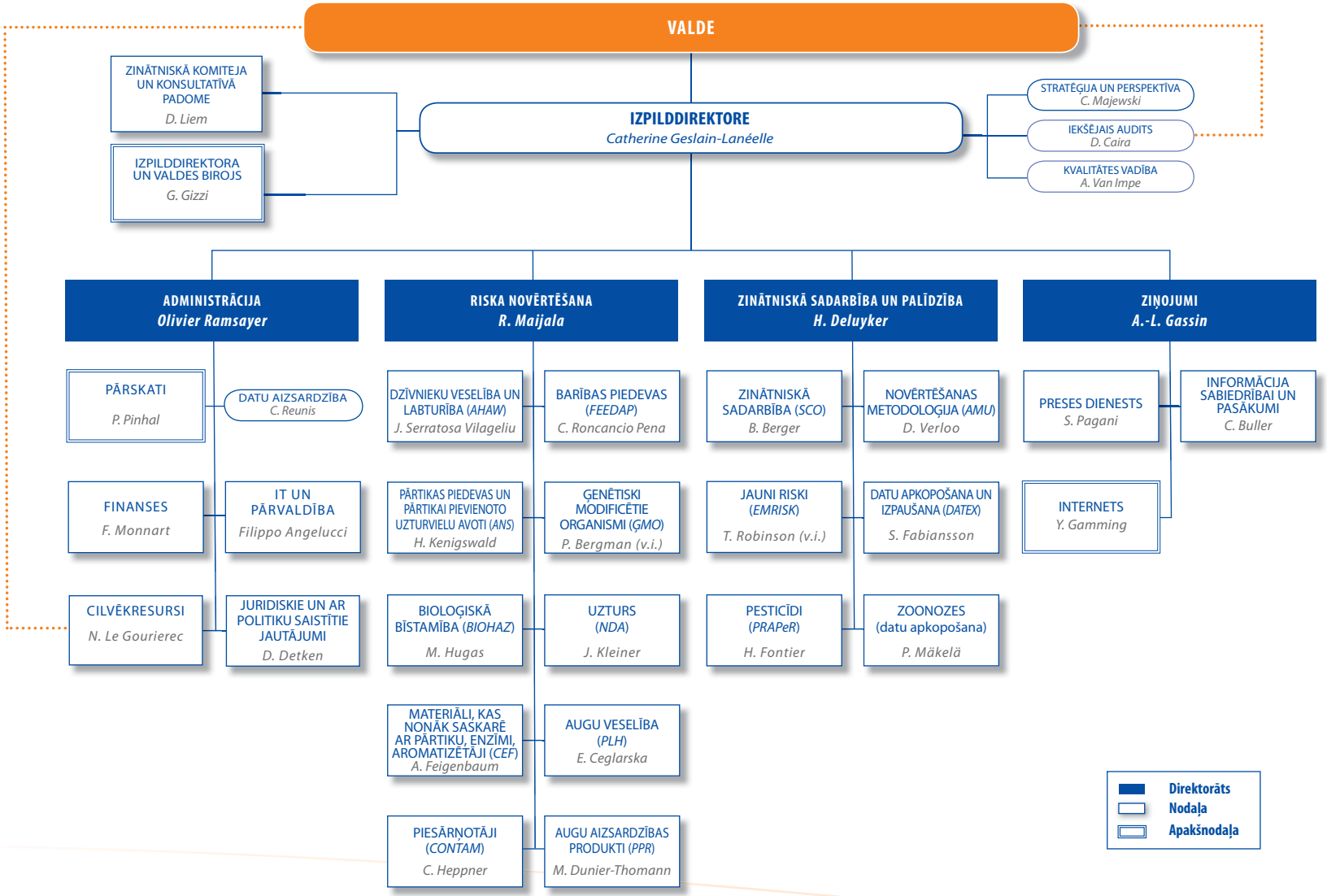
VALDE
ZINĀTNISKĀ KOMITEJA UN KONSULTATĪVĀ PADOME
D. Liem
IZPILDDIREKTORA UN VALDES BIROJS
G. Gizzi
IZPILDDIREKTORE
Catherine Geslain-Lanéelle
STRATĒĢIJA UN PERSPEKTĪVA
C. Majewski
IEKŠĒJAIS AUDITS
D. Caira
KVALITĀTES VADĪBA
A. Van Impe
ADMINISTRĀCIJA
Olivier Ramsayer
RISKA NOVĒRTĒŠANA
R. Maijala
ZINĀTNISKĀ SADARBĪBA UN PALĪDZĪBA
H. Deluyker
ZIŅOJUMI
A.-L. Gassin
PĀRSKATI
P. Pinhal
DATU AIZSARDZĪBA
C. Reunis
FINANSES
F. Monnart
IT UN PĀRVALDĪBA
Filippo Angelucci
CILVĒKRESURSI
N. Le Gourierec
JURIDISKIE UN AR POLITIKU SAISTĪTIE JAUTĀJUMI
D. Detken
DZĪVNIEKU VESELĪBA UN LABTURĪBA (AHAW)
J. Serratosa Vilageliu
BARĪBAS PIEDEVAS (FEEDAP)
C. Roncancio Pena
PĀRTIKAS PIEDEVAS UN PĀRTIKAI PIEVIENOTO UZTURVIELU AVOTI (ANS)
H. Kenigswald
ĢENĒTISKI MODIFICĒTIE ORGANISMI (ĢMO)
P. Bergman (v.i.)
BIOLOĢISKĀ BĪSTAMĪBA (BIOHAZ)
M. Hugas
UZTURS (NDA)
J. Kleiner
MATERIĀLI, KAS NONĀK SASKARĒ AR PĀRTIKU, ENZĪMI, AROMATIZĒTĀJI (CEF)
A. Feigenbaum
AUGU VESELĪBA (PLH)
E. Ceglarska
PIESĀRŅOTĀJI (CONTAM)
C. Heppner
AUGU AIZSARDZĪBAS PRODUKTI (PPR)
M. Dunier-Thomann
ZINĀTNISKĀ SADARBĪBA (SCO)
B. Berger
NOVĒRTĒŠANAS METODOLOĢIJA (AMU)
D. Verloo
JAUNI RISKI (EMRISK)
T. Robinson (v.i.)
DATU APKOPOŠANA UN IZPAUŠANA (DATEX)
S. Fabiansson
PESTICĪDI (PRAPeR)
H. Fontier
ZOONOZES (datu apkopošana)
P. Mäkelä
PRESES DIENESTS
S. Pagani
INFORMĀCIJA SABIEDRĪBAI UN PASĀKUMI
C. Buller
INTERNETS
Y. Gamming
Direktorāts
Nodaļa
Apakšnodaļa

II pielikums

ADI piemērotā dienas deva
AFC Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām, aromatizētājiem, pārstrādes līdzekļiem un materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku
Afssa *Agence Française de Sécurité des Aliments*
AFWGC Konsultatīvās padomes komunikācijas darba grupa
AGES Austrijas Veselības un pārtikas nekaitīguma aģentūra
AHAW Dzīvnieku veselības un labturības ekspertu grupa
AK Apvienotā Karaliste
AMR antibakteriāli rezistents
AMU Novērtēšanas metodoloģijas nodaļa
ANS Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas piedevām un pārtikai pievienotajiem uzturvielu avotiem
ASV Amerikas Savienotās Valstis
BIOHAZ Bioloģisko apdraudējumu ekspertu grupa
BPA bisfenols A
BSE govju sūkļveida encefalopātija
BVE Vācijas Pārtikas un dzērienu nozares federācija
CCD Bišu saimju izzušanas sindroms
CEF Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar pārtikas fermentiem, aromatizētājiem, pārstrādes līdzekļiem un materiāliem, kas nonāk saskarē ar pārtiku
CFRI Ungārijas Centrālais pārtikas pētniecības institūts
CIBUS Starptautiskā pārtikas izstāde Parmā
CONTAM Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar piesārņojumu pārtikas apritē
DATEX Datu apkopošanas un izpaušanas nodaļa
DG SANCO Patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāts
DoI interešu deklarācija
DRV uztura atskaites vērtība(-as)
ECDC Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs
ECHA Eiropas Ķimikāliju aģentūra
EFSA Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde
EK Eiropas Komisija
EMEA Eiropas Zāļu aģentūra
EMM Eiropas Mediju novērošanas sistēma
EMRISK Potenciālo risku nodaļa
ES Eiropas Savienība
ESCO Eiropas zinātniskā sadarbība
FAO Apvienoto Nāciju Organizācijas Pārtikas un lauksaimniecības organizācija
FEEDAP Ekspertu grupa jautājumos par piedevām un produktiem vai vielām, kas tiek izmantotas dzīvnieku barībā
FGE Aromatizētāju grupu novērtējumi
ĢM ģenētiski modificēts
ĢMO ģenētiski modificēts(-i) organisms(-i)
JRC Kopīgais pētniecības centrs
MRL maksimāli pieļaujamais atliekvielu līmenis
MRSA meticilīnrezistenta *Staphylococcus Aureus*
NDA Diētisko produktu, uztura un alerģiju zinātnes ekspertu grupa
OIE Pasaules Dzīvnieku veselības organizācija
PCB polihlorētie bifenili
PLH Augu veselības ekspertu grupa
PPR Ekspertu grupa jautājumos, kas saistīti ar augu veselību, augu aizsardzības līdzekļiem un to atliekvielām
PRA kaitēkļu radītā riska analīze
PRAPeR Pesticīdu risku novērtēšanas salīdzinošās pārskatīšanas nodaļa
PVO Pasaules Veselības organizācija
RASFF Eiropas Komisijas ātrās reaģēšanas sistēma pārtikai un barībai
SC Zinātniskā komiteja
SCA Zinātniskās sadarbības un palīdzības direktorāts
SCNT somatiskā šūnas kodola pārstādīšana
SCO Zinātniskās sadarbības nodaļa
TDI pieļaujamā dienas deva
TSE transmisīvā sūkļveida encefalopātija

III pielikums

Scientific Committee (SC)

Scientific Opinions

Scientific Opinion of the Scientific Committee on a request from the European Commission on Food Safety, Animal Health and Welfare and Environmental Impact of Animals derived from Cloning by Somatic Cell Nucleus Transfer (SCNT) and their Offspring and Products Obtained from those Animals.
Adopted: 15 July 2008 Published: 24 July 2008

Guidance Documents

Draft Guidance document of the Scientific Committee on the "Safety assessment of botanicals and botanical preparations intended for use as ingredients in food supplements".
Adopted: 22 April 2008 – for further testing by the ESCO Working Group on Botanicals Published: 20 June 2008

Scientific or technical reports

Safety assessment of botanicals and botanical preparations intended for use as ingredients in food supplements. Report back on comments received during the public consultation and how they have been addressed by the EFSA Scientific Committee.
Issued on 10 April 2008

Public comments received during public consultation of EFSA draft scientific opinion on Food Safety, Animal Health and Welfare and Environmental Impact of Animals derived from Cloning by Somatic Cell Nucleus Transfer (SCNT) and their Offspring and Products Obtained from those Animals (compilation).
Issued on 24 July 2008

Outcome of Public Consultation on the EFSA Draft Animal Cloning Opinion.
Issued on 24 July 2008

Interim Report of the ESCO Working Group on Botanicals and Botanical Preparations.
Adopted by the Advisory Forum on 21 November 2008 and by the Scientific Committee on 1 December 2008

ESCO Report prepared by the EFSA Scientific Cooperation Working Group on Fostering Harmonised Risk Assessment Approaches in Member States.
Issued on 3 December 2008

Food additives, flavourings, processing aids and materials in contact with food (AFC)

Scientific Opinions

Vanadium citrate, bismaltolato oxo vanadium and bsiglycinato oxo vanadium added for nutritional purposes to foods for particular nutritional uses and foods (including food supplements) intended for the general population and vanadyl sulphate, vanadium pentoxide and ammonium monovanadate added for nutritional purposes to food supplements	
Adopted: 29 January 2008	Published: 26 February 2008
Use of lycopene as a food colour	
Adopted: 30 January 2008	Published: 14 April 2008
18th list of substances for food contact materials	
Adopted: 31 January 2008	Published: 19 February 2008
Flavouring Group Evaluation 34: One tetrahydroquinoline derivative from chemical group 28	
Adopted: 31 January 2008	Published: 27 August 2008
Flavouring Group Evaluation 69: Consideration of aromatic substituted secondary alcohols, ketones and related esters evaluated by JECFA (57th meeting) structurally related to aromatic ketones from chemical group 21 evaluated by EFSA in FGE.16	
Adopted: 31 January 2008	Published: 10 November 2008
Flavouring Group Evaluation 76: Consideration of sulphur-containing heterocyclic compounds evaluated by JECFA (59th meeting) structurally related to thiazoles, thiophene, thiazoline and thienyl derivatives from chemical group 29, miscellaneous substances from chemical group 30 evaluated by EFSA in FGE.21	
Adopted: 31 January 2008	Published: 25 November 2008
FGE.10 Rev1: Aliphatic primary and secondary saturated and unsaturated alcohols and esters containing an additional oxygenated functional groups and lactones from chemical group 9, 13, and 30	
Adopted: 31 January 2008	To be published in 2009
FGE.18 Rev1: Aliphatic, alicyclic and aromatic saturated and unsaturated tertiary alcoholc and esters with esters containing tertiary alcohols. Esters may contain any acid component. From chemical group 6	
Adopted: 31 January 2008	To be published in 2009

→→→ AFC continued

FGE.64 aliphatic acyclic diols, triols, and related agents evaluated by JECFA	
Adopted: 31 January 2008	To be published in 2009
FGE.45 One tertiary amine from chemical group 28	
Adopted: 31 January 2008	To be published in 2009
FGE.74 Simple Aliphatic Sulfides and Thiols evaluated by JECFA	
Adopted: 31 January 2008	To be published in 2009
FGE.77 Pyridines evaluated by JECFA	
Adopted: 31 January 2008	To be published in 2009
Opinion on mixed tocopherols, tocotrienol tocopherol and tocotrienols as sources for vitamin E added as a nutritional substance in food supplements	
Adopted: 22 February 2008	Published: 10 March 2008
Flavouring Group Evaluation 73: Consideration of alicyclic primary alcohols, aldehydes, acids and related esters evaluated by JECFA (59th meeting) structurally related to primary saturated or unsaturated alicyclic alcohol, aldehyde and esters evaluated by EFSA in FGE.12	
Adopted: 6 March 2008	Published: 10 November 2008
FGE.46 Ammonia and two ammonium salts from chemical group 30	
Adopted: 6 March 2008	To be published in 2009
FGE.78 Hydrocarbons evaluated by JECFA	
Adopted: 6 March 2008	To be published in 2009
Flavouring Group Evaluation 88: Consideration of Phenol and Phenol Derivatives	
Adopted: 6 March 2008	Published: 6 November 2008
Asessment of the results of the study by McCann et al. (2007) on the effect of some colours and sodium benzoate on children's behaviour	
Adopted: 7 March 2008	Published: 14 March 2008

→ → → AFC continued

Use of rosemary extracts as a food additive	
Adopted: 7 March 2008	Published: 12 June 2008
Flavouring Group Evaluation 84: Consideration of Anthranilate derivatives evaluated by JECFA	
Adopted: 1 April 2008	Published: 6 November 2008
Flavouring Group Evaluation 75: Consideration of tetrahydrofuran derivatives and a furanone derivative evaluated by JECFA (63rd meeting) structurally related to tetrahydrofuran derivatives evaluated by EFSA in FGE.33	
Adopted: 1 April 2008	Published: 15 December 2008
Flavouring Group Evaluation 33: Six Tetrahydrofuran Derivatives from Chemical Groups 13, 14, 16 and 26	
Adopted: 1 April 2008	Published: 15 December 2008
Flavouring Group Evaluation 25: Aliphatic and aromatic hydrocarbons from chemical group 31	
Adopted: 1 April 2008	Published: 16 December 2008
Flavouring Group Evaluation 83: Consideration of 6-keto-1,4-dioxane derivatives substances evaluated by JECFA	
Adopted: 1 April 2008	Published: 16 December 2008
Flavouring Group Evaluation 80: Consideration of alicyclic, alicyclic-fused and aromatic-fused ring lactones evaluated by JECFA (61st meeting) structurally related to a aromatic lactone evaluated by EFSA in FGE.27	
Adopted: 1 April 2008	Published: 16 December 2008
Flavouring Group Evaluation 9, Revision 1: Secondary alicyclic saturated and unsaturated alcohols, ketones and esters containing secondary alicyclic alcohols from chemical groups 8 and 30, and an ester of a phenol carboxylic acid from chemical group 25	
Adopted: 1 April 2008	Published: 5 January 2008
FGE.56 - 22 monocyclic and bicyclic secondary alcohols, ketones and related esters evaluated by JECFA	
Adopted: 01 April 08.	To be published in 2009

→ → → AFC continued

FGE.60 Eugenol related substances by JECFA	
Adopted: 1 April 08.	To be published in 2009
FGE.32 Phenol derivatives containing ring-alkyl1, ring-alkoxy, and side-chains with an oxygenated functional group (Flavonoids)	
Adopted: 1 April 08.	To be published in 2009
FGE.82 Epoxides evaluated by JECFA	
Adopted: 1 April 08.	To be published in 2009
FGE.04: 2-Ethylhexyl derivatives from chemical group 2	
Adopted: 03 April 2008	To be published in 2009
19th list of substances for food contact materials	
Adopted: 22 April 2008 (by written procedure)	Published: 28 April 2008
Opinion on certain bisglycinates as sources of copper, zinc, calcium, magnesium and glycinate nicotinate as source of chromium in foods intended for the general population (including food supplements) and foods for particular nutritional uses	
Adopted: 22 May 2008	Published: 9 June 2008
Safety of aluminium from dietary intake	
Adopted: 22 May 2008	Published: 15 July 2008
Camphor in flavourings and other food ingredients with flavouring properties	
Adopted: 22 May 2008	Published: 30 July 2008
Flavouring Group Evaluation 85: Consideration of miscellaneous nitrogen-containing substances evaluated by JECFA	
Adopted: 22 May 2008	Published: 22 September 2008
Flavouring Group Evaluation 31: One Epoxide from Chemical Group 32	
Adopted: 22 May 2008	Published: 14 November 2008

→ → → AFC continued

Flavouring Group Evaluation 86: Consideration of aliphatic and aromatic amines and amides evaluated by JECFA	
Adopted: 22 May 2008	Published: 28 November 2008
Flavouring Group Evaluation 47: Bicyclic secondary alcohols, ketones and related esters from chemical group 8	
Adopted: 22 May 2008	Published: 4 December 2008
Flavouring Group Evaluation 87: Consideration of bicyclic secondary alcohols, ketones and related esters evaluated by JECFA (63rd meeting) structurally related to bicyclic secondary alcohols, ketones and related esters evaluated by EFSA in FGE.47	
Adopted: 22 May 2008	Published: 16 December 2008
Flavouring Group Evaluation 36: Two triterpene glycosides from the priority list	
Adopted: 22 May 2008	Published: 18 December 2008
Flavouring Group Evaluation 49: Xanthin alkaloids from the Priority list from chemical group 30	
Adopted: 22 May 2008	Published: 5 January 2009
Flavouring Group Evaluation 35: Three quinine salts from the Priority list from chemical group 30	
Adopted: 22 May 2008	Published: 5 January 2009
FGE.29 - A : Substance from the Priority list: Vinylbenzene	
Adopted: 22 May 2008	To be published in 2009
FGE.86 Aliphatic and aromatic amines and amides evaluated by JECFA	
Adopted: 22 May 2008	To be published in 2009
Safety in use of the treatments for the removal of manganese, iron and arsenic from natural mineral waters by oxyhydroxide media	
Adopted: 12 June 2008	Published: 16 September 2008
Flavouring Group Evaluation 17, Revision 1: Pyrazine derivatives from chemical group 24	
Adopted: 30 June 2008	Published: 25 September 2008

→ → → AFC continued

Opinion on Pyridoxal 5'-phosphate as a source for vitamin B6 added for nutritional purposes in food supplements	
Adopted: 8 July 2008	Published: 21 July 2008
Magnesium L-lysinate, calcium L-lysinate, zinc L-lysinate as sources for magnesium, calcium and zinc added for nutritional purposes in food supplements	
Adopted: 8 July 2008	Published: 21 July 2008
Coumarin in flavourings and other food ingredients with flavouring properties	
Adopted: 8 July 2008	Published: 7 October 2008
Selenium-enriched yeast as source for selenium added for nutritional purposes in foods for particular nutritional uses and foods (including food supplements) for the general population	
Adopted: 9 July 2008	Published: 22 July 2008
Toxicokinetics of Bisphenol A	
Adopted: 9 July 2008	Published: 23 July 2008
Flavouring Group Evaluation 48: Aminoacetophenone from chemical group 33	
Adopted: 9 July 2008	Published: 17 September 2008
Flavouring Group Evaluation 44: cis-2-Heptyl-cyclopropanecarboxylic Acid from Chemical Group 30	
Adopted: 9 July 2008	Published: 25 September 2008
Flavouring Group Evaluation 38: 3-Butenyl isothiocyanate	
Adopted: 9 July 2008	Published: 31 October 2008
FGE.66 Furfuryl alcohol and related flavouring agents evaluated by JECFA	
Adopted: 9 July 2008	To be published in 2009
FGE.218: Alpha, beta-Unsaturated aldehydes and precursors from subgroup 4.2 of FGE.19: Furfural derivatives	
Adopted: 9 July 2008	To be published in 2009

Panel Statement	**Possibility to assess the safety of nutrient sources added for nutritional purposes in food supplements and the bioavailability of the nutrients from these sources based on the supporting dossiers** Adopted: 1 April 2008 Published: 28 April 2008
Guidance Document	**Guidelines on the submission and preparation of applications for the safety evaluation of recycling processes for plastics intended for food contact** Adopted: 22 May 2008 Published: 01 July 2008

Food additives and nutrient sources added to food (ANS)

Scientific Opinions	**Pantethine as source for pantothenic acid added as a nutritional substance in food supplements** Adopted: 23 September 2008 Published: 13 November 2008
	Calcium sulphate for use as a source of calcium in food supplements Adopted: 24 September 2008 Published: 6 October 2008
	Benfotiamine, thiamine monosphate chloride and thiamine pyrophosphate chloride, as sources of vitamin B1 added for nutritional purposes to food supplements Adopted: 24 September 2008 Published: 13 November 2008
	5'-deoxyadenosylcobalamin and methylcobalamin as sources for Vitamin B12 added as a nutritional substance in food supplements Adopted: 25 September 2008 Published: 10 October 2008
	Calcium L-threonate for use as a source of calcium in food supplements Adopted: 24 October 2008 Published: 24 November 2008

→ → → ANS continued

Panel Statements

Mixture of chromium di- and tri-nicotinate as a source of chromium added for nutritional purposes in food supplements and in foods for particular nutritional uses Adopted: 26 November 2008 Published: 18 December 2008
Sodium monofluorophosphate as a source of fluoride added for nutritional purposes to food supplements Adopted: 27 November 2008 Published: 11 December 2008 , EFSA-Q-2006-295
Magnesium aspartate, potassium aspartate, magnesium potassium aspartate, calcium aspartate, zinc aspartate, and copper aspartate as sources for magnesium, potassium, calcium, zinc, and copper added for nutritional purposes to food supplements Adopted: 27 November 2008 Published: 18 December 2008
Calcium fluoride as a source of fluoride added for nutritional purposes to food supplements Adopted: 27 November 2008 Published: 17 December 2008
Calcium L-methionate, magnesium L-methionate and zinc mono-L-methionine sulphate added for nutritional purposes to food supplements Adopted: 17 December 2008 Published: 29 January 2009
Inability to assess the safety of stannic chloride added for nutritional purposes as a source of tin in food supplements and the bioavailability of tin from this source based on the supporting dossier Adopted: 26 November 2008 Published: 10 December 2008
Inability to assess the safety of a silver hydrosol added for nutritional purposes as a source of silver in food supplements and the bioavailability of silver from this source based on the supporting dossier Adopted: 26 November 2008 Published: 17 December 2008

Food contact materials, enzymes, flavourings and processing aids (CEF)

Scientific Opinions

20th list of substances for food contact materials Adopted: 25 September 2008 Published: 9 October 2008
FGE.202 3-Alkylated aliphatic acylic alpha, beta unsaturated aldehydes and precursors with or without additional double-bonds from chemical subgroup 1.1.2 of FGE.19 Adopted: 25 September 2008 To be published in 2009
FGE.201 2-Alkylated aliphatic acylic alpha, beta unsaturated aldehydes and precursors with or without additional double-bonds from chemical subgroup 1.1.2 of FGE.19 Adopted: 25 September 2008 To be published in 2009
21st list of substances for food contact materials Adopted: 27 November 2008 Published: 16 December 2008
FGE.213 Alpha,beta-Unsaturated alicyclic ketones and precursors from chemical subgroup 2.7 of FGE.19 Adopted: 27 November 2008 To be published in 2009
FGE.212 Alpha,beta-Unsaturated alicyclic ketones and precursors from chemical subgroup 2.6 of FGE.19 Adopted: 27 November 2008 To be published in 2009
FGE.203 Alpha,beta-Unsaturated aldehydes and precursors from chemical subgroup 1.1.4 of FGE.19 with two or more conjugated double-bonds and with or without additional non-conjugated double-bonds Adopted: 27 November 2008 To be published in 2009
FGE.216 Alpha,beta-Unsaturated aldehydes and precursors from chemical subgroup 3.3 of FGE.19: 2-Phenyl-2-alkenales Adopted: 27 November 2008 To be published in 2009
FGE.214 Alpha,beta-Unsaturated aldehydes and precursors from chemical subgroup 3.1 of FGE.19: Cinnamyl derivatives Adopted: 27 November 2008 To be published in 2009

→ → → CEF continued

Panel Statements

Genotoxicity Test Strategy for Substances belonging to Subgroups of FGE.19
Adopted: 31 October 2008 Published: 11 December 2008

List of alpha, beta-Unsaturated Aldehydes and Ketones representative of FGE.19 substances for Genotoxicity Testing
Adopted: 27 November 2008 Published: 11 December 2008

EFSA Statement

Statement of EFSA on a study associating bisphenol A with medical disorders. Prepared by the Unit on food contact materials, enzymes, flavourings and processing aids (CEF) and the Unit on Assessment Methodology (AMU)
Adopted: 22 October 2008 Published: 24 October 2008

Animal health and welfare (AHAW)

Scientific Opinions

Tuberculosis testing in deer
Adopted: 31 January 2008 Published: 11 March 2008

Scientific opinion on Avian Influenza
Adopted: 07 May 2008 Published: 05 June 2008

Scientific opinion on bluetongue virus
Adopted: 19 June 2008 Published: 16 July 2008

Animal welfare aspects of husbandry systems for farmed fish - Atlantic salmon
Adopted: 19 June 2008 Published: 10 July 2008

Scientific opinion on risk of bluetongue transmission during transit
Adopted: 11 September 2008 Published: 18 November 2008

	Request for a scientific opinion on susceptible species with regard to the diseases listed in Annex IV part II to Directive 2006/88/EC Adopted: 11 September 2008 Published: 13 November 2008
	Animal welfare aspects of husbandry systems for farmed fish - European eal Adopted: 11 September 2008 Published: 20 October 2008
	Animal welfare aspects of husbandry systems for farmed fish - Trout species Adopted: 11 September 2008 Published: 20 October 2008
	Animal welfare aspects of husbandry systems for farmed fish - Sea bass and gilthead seabream Adopted: 22 October 2008 Published: 26 November 2008
	Animal welfare aspects of husbandry systems for farmed fish - Carp species Adopted: 22 October 2008 Published: 17 December 2008
	Animal health safety of fresh meat derived from pigs vaccinated against Classic Swine Fever Adopted: 11 December 2008 Published: 30 January 2009
	Control and eradication of Classic Swine Fever in wild boar Adopted: 11 December 2008 Published: 30 January 2009
Panel Statement	**Statement of the AHAW panel on usage of definitions for "disease", "susceptible disease" and "vector" and related issues in aquaculture** Adopted at the XXXIV plenary meeting - 6-7 May 2008

Biological hazards (BIOHAZ)

Scientific Opinions

Hydrolysis on farm of dead pigs Adopted:23 January 2008	Published: 05 February 2008
Hydrolysis on farm of dead rabbits Adopted: 23 January 2008	Published: 05 February 2008
Quantitative microbiological risk assessment on *Salmonella* in meat Adopted: 24 January 2008	Published: 18 February 2008
Assessment of the possible effect of the four antimicrobial treatment substances on the emergence of antimicrobial resistance Adopted: 06 March 2008	Published: 02 April 2008
Consumption of beef tongue Adopted: 17 April 2008	Published: 29 April 2008
Microbiological risk assessment in feedingstuffs for food producing animals Adopted: 05 June 2008	Published: 15 July 2008
Request for an assessment on the risk related to Transmissible Spongiform Encephalopathies (TSEs) from carcasses of ovine and caprine animals below 6 months of age intended for human consumption Adopted: 05 June 2008	Published: 15 July 2008
Foodborne antimicrobial resistance as a biological hazard Adopted: 09 July 2008	Published: 04 August 2008
Overview of methods for source attribution for human cases of foodborne microbiological hazards Adopted: 09 July 2008	Published: 21 July 2008

Scientific or technical reports	**Risk for human and animal health related to the revision of the BSE monitoring regime in some Member States** Adopted: 10 July 2008 Published: 17 July 2008
	Further consideration of age-related parameters on the Risk for Human and Animal Health related to the revision of the BSE Monitoring regime in some Member States Adopted: 10 July 2008 Published: 17 July 2008
	TSE infectivity in milk products from small ruminants Adopted: 22 October 2008 Published: 06 November 2008
	Food Safety aspects of Animal welfare of husbandry systems for farmed fish Adopted: 23 October 2008 Published: 18 December 2008
	Maintenance for the QPS list for microorganisms used for feed and food production Adopted: 10 December 2008 Published: 16 December 2008
	Scientific and technical support in the interpretation and consideration of certain aspects of the conclusions of the Opinion of 8 March 2007 of the Scientific Panel on Biological Hazards on certain aspects related to the risk of Transmissible Spongiform Encephalopathies (TSEs) in ovine and caprine animals Adopted: 24 January 2008 Published: 13 February 2008
	Prospective challenges facing the EFSA Biological Hazards Panel Adopted: 23 October 2008 Published: 19 December 2008
Other scientific documents	**Addition of nitrites in meat products** Published: 10 April 2008
	EFSA reply to the European Commission's request for clarification on the basis of Regulation (EC) 178/2002, Article 30 (4) Published: 25 February 2008

Contaminants in the food chain (CONTAM)

Scientific Opinions

Cross-contamination of non-target feedingstuffs by decoquinate authorised for use as a feed additive	
Adopted: 19 February 2008	Published: 21 April 2008
Cross-contamination of non-target feedingstuffs by halofuginone hydrobromide authorised for use as a feed additive	
Adopted: 19 February 2008	Published: 21 April 2008
Cross-contamination of non-target feedingstuffs by robenidine authorised for use as a feed additive	
Adopted: 19 February 2008	Published: 21 April 2008
Mercury as undesirable substance in animal feed	
Adopted: 20 February 2008	Published: 09 April 2008
Cross-contamination of non-target feedingstuffs by nicarbazin authorised for use as a feed additive	
Adopted: 09 April 2008	Published: 30 April 2008
Tropane alkaloids (from *Datura* sp.) as undesirable substances in animal feed	
Adopted: 09 April 2008	Published: 05 August 2008
Cross-contamination of non-target feedingstuffs by diclazuril authorised for use as a feed additive	
Adopted: 30 May 2008	Published: 30 May 2008
Ricin (from Ricinus communis) as undesirable substances in animal feed	
Adopted: 10 June 2008	Published: 12 September 2008
Theobromine as undesirable substances in animal feed	
Adopted: 10 June 2008	Published: 09 September 2008
Gossypol as undesirable substance in animal feed	
Adopted: 04 December 2008	Published: 28 January 2009
Perfluorooctane sulfonate (PFOS), perfluorooctanoic acid (PFOA) and their salts	
Adopted: 21 February 2008	Published: 21 July 2008

	Nitrate in vegetables Adopted: 10 April 2008	Published: 05 June 2008
	Marine biotoxins in shellfish – Azaspiracid group Adopted: 09 June 2008	Published: 08 October 2008
	Polycyclic Aromatic Hydrocarbons in Food Adopted: 09 June 2008	Published: 04 August 2008
	Marine biotoxins in shellfish – yessotoxin group Adopted: 02 December 2008	To be published in 2009
Panel Statements	**Statement of the Scientific Panel on Contaminants in the Food chain (CONTAM) on a request from the European Commission related to 3-MCPD esters** Adopted: 28 March 2008	Published: 31 March 2008
EFSA Statements	**EFSA statement on the contamination of sunflower oil with mineral oil exported from Ukraine** Adopted: 28 April 2008	Published: 29 May 2008
	Statement of EFSA on risks for public health due to the presence of melamine in infant milk and other milk products in China Adopted: 24 September 2008	Published: 25 September 2008
	Statement of EFSA on the risks for public health due to the presence of dioxins in pork from Ireland Adopted: 10 December 2008	Published: 10 December 2008

Additives and products or substances used in animal feed (FEEDAP)

Scientific Opinions

Safety and efficacy of the product Quantum™ Phytase 5000 L and Quantum™ Phytase 2500 D (6-phytase) as a feed additive for chickens for fattening, laying hens, turkeys for fattening, ducks for fattening and piglets (weaned)		
Adopted: 30 January 2008	Published: 08 February 2008	Comment: In co-adoption with GMO
Safety and efficacy of Mintrex®Mn (Manganese chelate of hydroxy analogue of methionine) as feed additive for all species		
Adopted: 15 April 2008	Published: 08 May 2008	
Safety and efficacy of Mintrex®Zn (Zinc chelate of hydroxy analogue of methionine) as feed additive for all species		
Adopted: 16 April 2008	Published: 08 May 2008	
Safety and efficacy of Mintrex®Cu (Copper chelate of hydroxy analogue of methionine) as feed additive for all species		
Adopted: 16 April 2008	Published: 08 May 2008	
Maximum Residue Limits for Clinacox 0.5% (diclazuril) for turkeys for fattening, chickens for fattening and chickens reared for laying		
Adopted: 16 April 2008	Published: 28 April 2008	
Safety of Clinacox 0.5% (diclazuril) used in rabbits for fattening and breeding		
Adopted: 16 April 2008	Published: 28 April 2008	
Efficacy and safety of L-valine from a modified *E.coli* K12 for all animal species		
Adopted: 17 April 2008	Published: 27 May 2008	Comment: In co-adoption with GMO
Safety and efficacy of Econase XT P/L as feed additive for chickens for fattening, chickens reared for laying, turkeys for fattening, turkeys reared for breeding and piglets (weaned)		
Adopted: 21 May 2008	Published: 17 June 2008	Comment: In co-adoption with GMO
Withdrawal period for Elancoban® for chickens for fattening, chickens reared for laying and turkeys for fattening		
Adopted: 18 June 2008	Published: 09 July 2008	

→ → → FEEDAP continued

Withdrawal period for Coxidin® for chickens and turkeys for fattening and re-examination of the provisional Maximum Residue Limit		
Adopted: 18 June 2008	Published: 09 July 2008	
Safety and efficacy of the product Sorbiflore, a preparation of *Lactobacillus rhamnosus* and *Lactobacillus farciminis*, as feed additive for piglets		
Adopted: 15 July 2008	Published: 07 August 2008	
Safety and efficacy of Levucell SC20/Levucell SC10ME, a preparation of *Saccharomyces cerevisiae*, as feed additive for lambs for fattening		
Adopted: 16 July 2008	Published: 07 August 2008	
Safety and efficacy of Ecobiol® (*Bacillus amyloliquefaciens*) as feed additive for chickens for fattening		
Adopted: 16 July 2008	Published: 07 August 2008	
Proposal for MRLs and withdrawal period for Cycostat®66G for chickens and turkeys for fattening		
Adopted: 16 September 2008	Published: 03 October 2008	
Safety and efficacy of Biosaf Sc47 (*Saccharomyces cerevisiae*) as feed additive for dairy buffaloes		
Adopted: 21 October 2008	Published: 03 November 2008	
Safety and efficacy of Advastat® (containing 10% acarbose produced by *Actinoplanes utahensis* CBS 961.70) as feed additive for cattle for fattening and dairy cows		
Adopted: 22 October 2008	Published: 11 November 2008	
Compatibility of the microbial product BioPlus 2B (*Bacillus licheniformis* and *Bacillus subtilis*) with lasalocid sodium		
Adopted: 22 October 2008	Published: 11 November 2008	
Compatibility of the microbial product 035 (*Bacillus subtilis*) with decoquinate and narasin/nicarbazin		
Adopted: 22 October 2008	Published: 11 November 2008	
Safety and efficacy of the product Ronozyme® NP (6-phytase) for chickens for fattening		
Adopted: 18 November 2008	Published: 01 December 2008	Comment: In co-adoption with GMO

→ → → FEEDAP continued

Guidance Documents

Safety of L-valine for all animal species Adopted: 18 November 2008 Published: 05 December 2008
Consequences for the consumer of the use of vitamin A in animal nutrition Adopted: 19 November 2008 Published: 02 February 2009
Safety and efficacy of Probiotic LACTINA® (*Lactobacillus acidophilus, Lactobacillus helveticus, Lactobacillus bulgaricus, Lactobacillus lactis, Streptococcus thermophilus, Enterococcus faecium*) for chickens for fattening, piglets and pigs Adopted: 09 December 2008 Published: 28 January 2009
Safety and efficacy of Natugrain® TS (endo-1,4-ß-xylanase and endo-1,4-ß-glucanase) as a feed additive for piglets (weaned), chickens for fattening, laying hens, turkeys for fattening and ducks Adopted: 09 December 2008 Published: 17 December 2008 Comment: In co-adoption with GMO
Safety and efficacy of Toyocerin® (*Bacillus cereus* var. *toyoi*) as feed additive for rabbit breeding does Adopted: 09 December 2008 Published: Under proof-reading.
Safety and efficacy of Phyzyme XP 10000 (TPT/L), 6-phytase, as feed additive for chickens for fattening, laying hens, ducks for fattening, turkeys for fattening, piglets (weaned), pigs for fattening and sows Adopted: 10 December 2008 Published: 17 December 2008
Functional groups of additives as described in Annex 1 of Regulation (EC) No 1831/2003 Adopted: 11 December 2008 Published: 16 December 2008
Technical Guidance - Compatibility of zootechnical microbial additives with other additives showing antimicrobial activity Adopted: 05 March 2008 Published: 12 March 2008
Technical Guidance – Update of the criteria used in the assessment of bacterial resistance to antibiotics of human or veterinary importance Adopted: 18 June 2008 Published: 14 July 2008

→ → → FEEDAP continued

Technical Guidance – Tolerance and efficacy studies in target animals	
Adopted: 17 July 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for the re-evaluation of certain additives already authorised under Directive 70/524/EEC	
Adopted: 17 July 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for technological additives	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for sensory additives	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for nutritional additives	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for zootechnical additives	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for coccidiostats and histomonostats	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Guidance for the preparation of dossiers for additives already authorised for use in food	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Technical Guidance for establishing the safety of additives for the consumer	
Adopted: 16 September 2008	Published: 23 September 2008
Technical Guidance – Extrapolation of data from major species to minor species regarding the assessment of additives for use in animal nutrition	
Adopted: 17 September 2008	Published: 23 September 2008
Technical Guidance – Studies concerning the safety of use of the additive for users/workers	
Adopted: 17 September 2008	Published: 23 September 2008

→ → → FEEDAP continued

Technical Guidance – Microbial studies Adopted: 21 October 2008 Published: 21 October 2008
Technical Guidance for assessing the safety of feed additives for the environment Adopted: 22 October 2008 Published: 29 October 2008
Administrative guidance to applicants on the preparation and presentation of applications for authorisation of additives for use in animal nutrition Issued in September 2008

Genetically modified organisms (GMO)

Scientific Opinions

Opinion on applications (References EFSA-GMO-UK-2005-25 and EFSA-GMO-RX-T45) for the placing on the market of the glufosinate-tolerant genetically modified oilseed rape T45, for food and feed uses, import and processing and for renewal of the authorisation of oilseed rape T45 as existing product, both under Regulation (EC) No 1829/2003 from Bayer CropScience Adopted: 30 January 2008 Published: 5 March 2008
Opinion on a request from the European Commission related to the notification (Reference C/NL/06/01) for the placing on the market of the genetically modified carnation Moonaqua 123.8.12 with a modified colour, for import of cut flowers for ornamental use, under Part C of Directive 2001/18/EC from Florigene Adopted: 12 March 2008 Published: 26 March 2008
Request from the European Commission related to the enzyme preparation of trade name "Danisco Xylanase G/L (endo-1-4-beta-xylanase)" as a feed additive for laying hens and chickens and ducks for fattening Adopted: 21 May 2008 Published: 28 May 2008

Request from the European Commission on the non authorised genetically modified event DAS 59132-8 in US maize Adopted: 22 May 2008 Published: 26 May 2008
Opinion on application (Reference EFSA-GMO-NL-2006-36) for the placing on the market of the glyphosate-tolerant genetically modified soybean MON89788, for food and feed uses, import and processing under Regulation (EC) No 1829/2003 from Monsanto Adopted: 2 July. Published: 11 July 2008
Request from the European Commission related to the safeguard clause invoked by Hungary on maize MON810 according to Article 23 of Directive 2001/18/EC Adopted: 2 July 2008 Published: 11 July 2008
Request from the European Commission related to the safeguard clause invoked by Greece on maize MON810 according to Article 23 of Directive 2001/18/EC Adopted: 2 July 2008 Published: 11 July 2008
Request from the European Commission related to the safeguard clause invoked by France on maize MON810 according to Article 23 of Directive 2001/18/EC and the emergency measure according to Article 34 of Regulation (EC) No 1829/2003 Adopted: 29 October 2008 Published: 31 October 2008
Request from the European Commission to review scientific studies related to the impact on the environment of the cultivation of maize Bt11 and 1507 Adopted: 29 October 2008 Published: 31 October 2008
Opinion on application (Reference EFSA-GMO-UK-2005-20) for the placing on the market of the insect-resistant and herbicide-tolerant genetically modified maize 59122 x NK603, for food and feed uses, and import and processing under Regulation (EC) No 1829/2003 from Pioneer Hi-Bred International Adopted: 19 November. Published: 1 December 2008

→ → → GMO continued

Opinion on application (Reference EFSA-GMO-NL-2007-37) for the placing on the market of the insect-resistant genetically modified maize MON89034, for food and feed uses, import and processing under Regulation (EC) No 1829/2003 from Monsanto		
Adopted: 3 December 2008	Published: 18 December 2008	
Request from the European Commission related to the safeguard clause invoked by Austria on maize MON810 and T25 according to Article 23 of Directive 2001/18/EC		
Adopted: 4 December 2008	Published: 10 December 2008	
Efficacy and safety of L-valine from a modified *E.coli* K12 for all animal species		
Adopted: 30 January 2008	Published: 27 May 2008	Comment: In co-adoption with FEEDAP
Safety and efficacy of the product Quantum™ Phytase 5000 L and Quantum™ Phytase 2500 D (6-phytase) as a feed additive for chickens for fattening, laying hens, turkeys for fattening, ducks for fattening and piglets (weaned)		
	Published: 8 February 2008	Comment: In co-adoption with FEEDAP
Safety and efficacy of Econase XT P/L as feed additive for chickens for fattening, chickens reared for laying, turkeys for fattening, turkeys reared for breeding and piglets (weaned)		
Adopted: 16 April 2008	Published: 17 June 2008	Comment: In co-adoption with FEEDAP
Safety and efficacy of the product Ronozyme® NP (6-phytase) for chickens for fattening		
Adopted: 29 October 2008	Published: 1 December 2008	Comment: In co-adoption with FEEDAP
Safety and efficacy of Natugrain® TS (endo-1,4-ß-xylanase and endo-1,4-ß-glucanase) as a feed additive for piglets (weaned), chickens for fattening, laying hens, turkeys for fattening and ducks		
Adopted: 3 December 2008	Published: 17 December 2008	Comment: In co-adoption with FEEDAP
Scientific Opinion of the Panel on Dietetic Products, Nutrition and Allergies on a request from the European Commission on the safety of 'Ice Structuring Protein (ISP)'		
Adopted: 2 July 2008	Published: 8 August 2008	Comment: In co-adoption with NDA

Panel Statement	**Statement of the Scientific Panel on Genetically Modified Organisms in response to the request of the European Commission on the need for a 90 day rodent feeding study with genetically modified rice LLRICE62**		
	Adopted: 2 July 2008	Published: 21 July 2008	
Scientific or technical reports	**Safety and Nutritional Assessment of GM Plants and derived food and feed: The role of animal feeding trials**		
		Published: 10 March 2008	

Dietetic products, nutrition and allergies (NDA)

Scientific Opinions	**The setting of nutrient profiles for foods bearing nutrition and health claims pursuant to Article 4 of the Regulation (EC) No 1924/2006**		
	Adopted: 31 January 2008	Published: 26 February 2008	
	Safety of Synthetic Lycopene		
	Adopted: 10 April 2008	Published: 30 April 2008	
	Safety of Lycopene oleoresin from tomatoes		
	Adopted: 24 April 2008	Published: 30 April 2008	
	Safety of synthetic Zeaxanthin as an ingredient in food supplements		
	Adopted: 24 April 2008	Published: 25 June 2008	
	Safety of Ice Structuring Protein (ISP)		
	Adopted: 09 July 2008	Published: 08 August 2008	Comment: In co-adoption with GMO
	Safety of leaves from *Morinda citrifolia* L.		
	Adopted: 10 July 2008	Published: 11 August 2008	
	Safety of fungal oil from *Mortierella alpina*		
	Adopted: 10 July 2008	Published: 11 August 2008	

→ → → NDA continued

Scientific substantiation of a health claim related to linolenic acid and linoleic acid and growth and development of children pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 11 July 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to regulat®.pro.kid IMMUN and immune system of children during growth pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 11 July 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to plant sterols and lower/reduced blood cholesterol and reduced risk of (coronary) heart disease pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 11 July 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to "Femarelle®" and "induces bone formation and increases bone mineral density reducing the risk for osteoporosis and other bone disorders" pursuant to Article 14 of the Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 04 August 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to dairy foods and healthy body weight pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 08 August 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim pursuant related to dairy products (milk and cheese) and dental health to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 12 August 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to Elancyl Global Silhouette® and "regulation of body composition in people with light to moderate overweight" pursuant to Art. 13(5) of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 12 August 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to NeOpuntia® and improvement of blood lipid parameters associated with cardiovascular risk, especially HDL-cholesterol, pursuant to Art. 14 of Regulation (EC) No 1924/2006
Adopted: 13 August 2008 Published: 21 August 2008

Scientific substantiation of a health claim related to Docosahexaenoic Acid (DHA) and Arachidonic Acid (ARA) and support of the neural development of the brain and eyes pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 08 September 2008 Published: 25 September 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Lactobacillus helveticus fermented Evolus® low-fat milk products and reduction of arterial stiffness pursuant to Article 14 of the Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to regulat®.pro.kid BRAIN and mental and cognitive developments of children pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and serenity pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and calming pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and vision pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to vitamin D and bone growth pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to calcium and vitamin D and bone strength pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008

→ → → NDA continued

Scientific substantiation of a health claim related to calcium and bone growth pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 22 October 2008
Safety, bioavailability and suitability of lutein for the particular nutritional use by infants and young childrenCategory: Infant Formulae. Adopted: 02 October 2008 Published: 14 November 2008
Scientific substantiation of a health claim related to plant stanol esters and lower/reduced blood cholesterol and reduced risk of (coronary) heart disease pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 02 October 2008 Published: 31 October 2008
Vitamin K2 added for nutritional purposes in foods for particular nutritional uses, food supplements and foods intended for the general population and Vitamin K2 as a source of vitamin K added for nutritional purposes to foodstuffs, in the context of Regulation (EC) N° 258/97 Adopted: 02 October 2008 Published: 14 November 2008
Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and mental development pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 24 October 2008 Published: 31 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and concentration pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 24 October 2008 Published: 31 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and thinking capacity pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 24 October 2008 Published: 31 October 2008

Scientific substantiation of a health claim related to I omega kids®/Pufan 3 kids® and learning ability pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 24 October 2008 Published: 31 October 2008
Scientific substantiation of a health claim related to LACTORAL (a combination of three probiotic strains: *Lactobacillus plantarum, Lactobacillus rhamnosus, Bifidobacterium longum*) and building of the natural intestinal barrier pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 28 October 2008 Published: 10 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to LACTORAL (a combination of three probiotic strains: *Lactobacillus plantarum, Lactobacillus rhamnosus, Bifidobacterium longum*) and maintenance of natural intestinal microflora during travel, pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 28 October 2008 Published: 10 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to LACTORAL (a combination of three probiotic strains: *Lactobacillus plantarum, Lactobacillus rhamnosus, Bifidobacterium longum*) and living probiotic bacteria, pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 28 October 2008 Published: 10 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to LACTORAL (a combination of three probiotic strains: *Lactobacillus plantarum, Lactobacillus rhamnosus, Bifidobacterium longum*) and normal functioning of the alimentary tract pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 28 October 2008 Published: 10 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to LACTORAL (a combination of three probiotic strains: *Lactobacillus plantarum, Lactobacillus rhamnosus, Bifidobacterium longum*) and improvement of the general immunity pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 28 October 2008 Published: 10 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to LGG® MAX and reduction of gastro-intestinal discomfort pursuant to Article 13(5) of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 30 October 2008 Published: 14 November 2008

→ → → NDA continued

Scientific substantiation of a health claim related to xylitol chewing gum/pastilles and reduction the risk of tooth decay pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/200	
Adopted: 30 October 2008	Published: 14 November 2008
Scientific substantiation of a health claim related to animal protein and bone growth pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 31 October 2008	Published: 14 November 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Efalex® and learning ability pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 04 December 2008	Published: 19 December 2008
Dairy product enriched with milk peptide and magnesium and help to moderate signs of anxiety in mildly stress-sensitive adult pursuant to Article 13(5) of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 04 December 2008	Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Eye q® and brain functions pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 04 December 2008	Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Eye q baby® and central nervous system development pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 04 December 2008	Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Efalex® and eye development and function pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 04 December 2008	Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Efalex® and concentration pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006	
Adopted: 04 December 2008	Published: 19 December 2008

Scientific substantiation of a health claim related to Efalex® and brain development and function pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Eye q® and concentration pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 19 December 2008
Milk product, rich in fibre and protein, and reduction of the sense of hunger pursuant to Article 13(5) of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Efalex® and coordination pursuant to Article14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to Mumomega® and central nervous system development pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 19 December 2008
Safety of Lycopene Cold Water Dispersible Products from *Blakeslea trispora* Adopted: 04 December 2008 Published: 19 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to black tea from *Camellia sinensis* and helps to focus attention, pursuant to Article 13(5) of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 22 December 2008
Scientific substantiation of a health claim related to dairy fresh cheese and bone growth pursuant to Article 14 of Regulation (EC) No 1924/2006 Adopted: 04 December 2008 Published: 15 January 2009

Plant Health (PLH)

Scientific Opinions

Pest risk assessment made by France on Hop stunt viroid (HSVd)	
Adopted: 20 February 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France on *Citrus exocortis* virus (CEVd)	
Adopted: 20 February 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France by Banana bract mosaic virus	
Adopted: 20 February 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Ralstonia* sp pathogenic agent of banana blood disease	
Adopted: 21 February 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Mycosphaerella fijiensis*	
Adopted: 21 February 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on Banana streak virus (BSV)	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on Citrus chlorotic dwarf virus	
Adopted: 12 March 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France on Citrus yellow mosaic virus or Citrus mosaic badnavirus	
Adopted: 12 March 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France on *Erionota thrax L*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Nacoleia octasema*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Odioporus longicollis*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008

→ → → PLH continued

Pest risk assessment made by France on *Ralstonia solanacearum* race 2	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Xanthomonas campestris pv. Musacearum*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Aceria sheldoni* (Ewing)	
Adopted: 12 March 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France on *Brevipalpus californicus, Breviplapus phoenicis* and *Brevipalpus obovatus* (Acari: *Tenuipalpidae*)	
Adopted: 12 March 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France on *Mycosphaerella eumusae*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Fusarium oxysporum f.sp. cubense*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Trachysphaera fructigena*	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Phyllosticta musarum* (Cooke) van der Aa	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on Banana bunchy top virus (BBTV)	
Adopted: 12 March 2008	Published: 31 March 2008
Pest risk assessment made by France on *Sphaeropsis tumefaciens* Hedges	
Adopted: 13 March 2008	Published: 21 May 2008
Pest risk assessment made by France on *Panonychus citri*	
Adopted: 13 March 2008	Published: 21 May 2008

→ → → PLH continued

	Pest risk assessment made by France on P*rays citri* Adopted: 13 March 2008 Published: 21 May 2008
	Pest risk assessment made by France on *Prays endocarpa* Adopted: 13 March 2008 Published: 21 May 2008
	Pest risk assessment made by France on *Xanthomonas axonopodis pv.citri* Adopted: 13 March 2008 Published: 21 May 2008
	Pest risk assessment made by France on *Metcalfa pruinosa* (Say) Adopted: 24 April 2008 Published: 21 May 2008
	Pest risk assessment made by France on *Parlatoria ziziphi* (Lucas) Adopted: 30 April 2008 Published: 21 May 2008
	Pest risk assessment made by France on *Mycosphaerella citri* Adopted: 30 April 2008 Published: 21 May 2008
	Pest risk assessment made by France on *Ceratocystis fimbiata* Adopted: 30 April 2008 Published: 21 May 2008
	Scientific opinion on a pest risk assessment and additional supporting evidence provided by South Africa on *Guignardia citricarpa* Kiely Adopted: 17 December 2008 Published: 20 January 2009
Guidance Document	**Development of a Guidance Document on the evaluation of pest risk assessments for phytosanitary measures made by third parties to justify phytosanitary measures under Directive 2000/29/EC Endorsed for public consultation on 18 December 2008** Published for public and stakeholder consultation on 16 January 2009 (deadline 2 March).

Other scientific outputs

Report of 10th EFSA Scientific Colloquium: Pest risk assessment – Science in support of phytosanitary decision making in the European Union Published August 2008

Plant protection products and their residues (PPR)

Scientific Opinions

Opinion on the evaluation of the suitability of existing methodologies and identification of new approaches to assess cumulative and synergic risks from pesticides to human health with a view to set MRLs.	
Adopted: 15 April 2008	Published: 30 May 2008
Opinion on the science behind the Guidance Document on risk assessment for birds and mammals	
Adopted: 17 June 2008	Published: 24 July 2008
Opinion on the developmental neurotoxicology of deltamethrin	
Adopted: 9 December 2008	Published: 13 January 2009
The usefulness of total concentrations and pore water concentrations of pesticides in soil as metrics for the assessment of ecotoxicological effects.	
Adopted: 10 December 2008	Published: 23 January 2009

Assessment Methodology (AMU)

EFSA Statement	**Statement of EFSA on a study associating bisphenol A with medical disorders. Prepared by the Unit on food contact materials, enzymes, flavourings and processing aids (CEF) and the Unit on Assessment Methodology (AMU)** Adopted: 22 October 2008 Published: 24 October 2008
Scientific or technical report	**Bee Mortality and Bee Surveillance in Europe - A Report from the Assessment Methodology Unit in Response to Agence Francaise de Securite Sanitaire des Aliments (AFSSA)** Adopted: 11 May 2008 Published:11 August 2008
	Statistical Report on the study by McCann et al. (2007) on the effect of some colours and sodium benzoate on children's behaviour Published: 11 March 2008

Data collection and exposure (DATEX)

EFSA Statements	**Statement of EFSA on risks for public health due to the presence of melamine in infant milk and other milk product in China** Adopted: 24 September 2008 Published: 25 September 2008
	Statement of EFSA on the risks for public health due to the presence of dioxins in pork from Ireland Adopted: 10 December 2008 Published: 10 December 2008
Guidance Documents	**Guidance Document for the use of the Concise Food Consumption Database in Exposure Assessment** Published: 17 March 2008
Scientific or technical report	**Consumption of Food and Beverages with Added Plant Sterols in the European Union** Adopted: 20 February 2008 Published: 4 March 2008 Updated: 17 March 2009

Emerging risks (EMRISK)

Scientific or technical report		
EFSA Emergency Manual	Issued: 5 February 2009	

Pesticide Risk Assessment Peer Review (PRAPeR)

Conclusion regarding the peer review of the pesticide risk assessment of the active substances:

Benfluralin	Finalised: 3 March 2008	Published: 28 July 2008
Flutolanil	Finalised: 3 March 2008	Published: 28 July 2008
Fluazinam	Finalised: 26 March 2008	Published: 29 July 2008
Epoxiconazole	Finalised: 26 March 2008	Published: 28 July 2008
Bromuconazole	Finalised: 26 March 2008	Published: 28 July 2008
Buprofezin	Finalised: 3 March 2008	Published: 28 July 2008
Napropamide	Finalised: 26 March 2008	Published: 28 July 2008
Tralkoxydim	Finalised: 26 March 2008	Published: 28 July 2008
Mepiquat	Finalised: 14 April 2008	Published: 28 July 2008
Imidacloprid	Finalised: 29 May 2008	Published: 28 July 2008
Fenpropimorph	Finalised: 14 April 2008	Published: 29 July 2008

→ → → PRAPeR continued

Metazachlor	Finalised: 14 April 2008	Published: 29 July 2008
Abamectin	Finalised: 29 May 2008	Published: 29 July 2008
Tetraconazole	Finalised: 31 July 2008	Published: 16 Oct. 2008
Acetochlor	Finalised: 31 July 2008	Published: 16 Oct. 2008
Sulcotrione	Finalised: 31 July 2008	Published: 16 Oct. 2008
Flurprimidol	Finalised: 31 July 2008	Published: 16 Oct. 2008
Aclonifen	Finalised: 31 July 2008	Published: 21 Oct. 2008
Dodemorph	Finalised: 17 Sept. 2008	Published: 17 Oct. 2008
Cymoxanil	Finalised: 17 Sept. 2008	Published: 17 Oct. 2008
Cyromazine	Finalised: 17 Sept. 2008	Published: 21 Oct. 2008
Dimethachlor	Finalised: 17 Sept. 2008	Published: 30 Oct. 2008
Tebuconazole	Finalised: 25 Sept. 2008	Published: 17 Oct. 2008
Triadimenol	Finalised: 25 Sept. 2008	Published: 17 Oct. 2008
Penconazole	Finalised: 25 Sept. 2008	Published: 30 Oct. 2008
2,5 dichlorobenzoic acid methylester	Finalised: 26 Sept. 2008	Published: 21 Oct. 2008
Bensulfuron	Finalised: 26 Sept. 2008	Published: 21 Oct. 2008
Metamitron	Finalised: 29 Sept. 2008	Published: 22 Oct. 2008

→ → → PRAPeR continued

Calcium phosphide	Finalised: 29 September 2008	Published: 22 October 2008
Teflubenzuron	Finalised: 29 September 2008	Published: 15 January 2009
Aluminium phosphide	Finalised: 29 September 2008	Published: 15 January 2009
Zeta-cypermethrin	Finalised: 30 September 2008	Published: 15 January 2009
Copper compounds	Finalised: 30 September 2008	Published: 22 October 2008
Magnesium phosphide	Finalised: 30 September 2008	Published: 15 January 2009
Diphenylamine	Finalised: 30 September 2008	Published: 15 January 2009
Fenpyroximate	Finalised: 16 October 2008	Published: 30 October 2008
Metam	Finalised: 26 November 2008	Published: 15 January 2009
Chlormequat	Finalised: 29 September 2008	Published: 25 February 2009
Triflumuron	Finalised: 30 September 2008	Published: 6 March 2009
Propaquizafop	Finalised: 26 November 2008	Published: 17 March 2009
Chlorsulfuron	Finalised: 26 November 2008	Published: 6 March 2009
Paraffin oil (CAS 8042-47-5, chain lengths C17-C31)	Finalised: 19 December 2008	Published: 9 March 2009

→ → → PRAPeR continued

Conclusions finalised but not yet published

These conclusions will be published on the EFSA website.

Triazoxide
Tri-allate
Triflusulfuron
Lufenuron
Tebufenpyrad
Bifenthrin
Sodium 5-nitroguaiacolate, sodium o-nitrophenolate and sodium p-nitrophenolate
Chlorthal-dimethyl
Quizalofop-P
Etofenprox
Ethanol
Sulphur
2-phenyphenol
Difenacoum
Didecyldimethylammonium chloride

Paraffin oil (CAS 8042-47-5, chain lengths C18-C30)		
Paraffin oils (CAS 64742-46-7, 72623-86-0 and 97862-82-3)		
Methomyl		
Ethephon		

Reasoned opinions

Addendum to the Reasoned Opinion on the potential chronic and acute risk to consumers' health arising from proposed temporary EU MRLs according to regulation (EC) 396/2005 on maximum residue levels of pesticides in food and feed of plant and animal origin	Published: 15 March 2008	Adopted: 15 February 2008
MRLs of concern for the active substances:		
Methamidophos	Published: 27 November 2008	Adopted: 15 September 2008
Fenarimol	Published: 27 November 2008	Adopted: 15 September 2008
Carbendazim	Published: 27 November 2008	Adopted: 15 September 2008
Fenamiphos	Published: 27 November 2008	Adopted: 15 September 2008
Ethephon	Published: 27 November 2008	Adopted: 15 September 2008
Procymidone	Published: 27 November 2008	Adopted: 15 September 2008
Oxydemeton-methyl	Published: 27 November 2008	Adopted: 16 September 2008

→ → → PRAPeR continued

Pirimiphos-methyl	Published: 27 November 2008	Adopted: 18 September 2008
Vinclozolin	Published: 27 November 2008	Adopted: 16 September 2008
Methomyl and thiodicarb	Published: 27 November 2008	Adopted: 26 September 2008
Benfuracarb and carbosulfan	Published: 27 November 2008	Adopted: 26 September 2008
Dimethoate and omethoate		Adopted: 20 October 2008
Azoxystrobin in turnips	Published: 27 November 2008	Adopted: 24 November 2008
Fludioxonil in pomegranates	Published: 27 November 2008	Adopted: 18 November 2008
Azoxystrobin in passion fruit	Published: 18 December 2008	Adopted: 12 December 2008
Teflubenzuron on peppers	Published: 17 December 2008	Adopted: 12 December 2008
Trifloxystrobin in passion fruit	Published: 22 December 2008	Adopted: 18 December 2008
Fluroxypyr in leeks	Published: 22 December 2008	Adopted: 18 December 2008
Thiram in bananas	Published: 22 December 2008	Adopted: 16 December 2008

Scientific or technical report

Evaluation of the European Union Pesticide Safety Review Process Issued by the working group on the review of the efficiency of the pesticide peer-review process on 27 August 2008

Scientific Cooperation (SCO)

Scientific or technical reports

ESCO REPORT. Prepared by the EFSA Scientific Cooperation Working Group on Fostering Harmonised Risk Assessment Approaches in Member States.
Issued on 03 December 2008

Colloquium Reports

EFSA Scientific Colloquium Report 8: Environmental Risk Assessment of Genetically Modified Plants - Challenges and Approaches

EFSA Scientific Colloquium Report 9: Nutrient Profiling For Foods Bearing Nutrition and Health Claims

EFSA Scientific Colloquium Report 10: Pest risk assessment - Science in support of phytosanitary decision making in the European Community

EFSA Scientific Colloquium Report 11: Acrylamide carcinogenicity - New evidence in relation to dietary exposure

Zoonoses Data Collection

Zoonoses Data Collection Reports

Zoonoses country reports 2006
Published: 10 January 08

Report on Evaluation of the Community Reporting system for Food-borne Outbreaks under Directive 2003/99/EC
Endorsed: 01 December 2007 Published: 07 March 2008

Report of the Task Force on Zoonoses Data Collection on the Analysis of the baseline survey on the prevalence of *Salmonella* in turkey flocks, in the EU, 2006-2007 - Part A: *Salmonella* prevalence estimates
Adopted: 28 April 2008 Published: 13 May 2008

Guidance Documents

Report of the Task Force on Zoonoses Data Collection on the Analysis of the baseline survey on the prevalence of *Salmonella* in slaughter pigs, in the EU, 2006-2007 Part A: *Salmonella* prevalence estimates Adopted: 30 May 2008 Published: 09 June 2008
Report of Task Force on Zoonoses Data Collection on proposed technical specifications for a coordinated monitoring programme for *Salmonella* and *Campylobacter* in broiler meats at retail in the EU Adopted: 29 August 2008 Published: 02 September 2008
Report of the Task Force on Zoonoses Data Collection on the Analysis of the baseline survey on the prevalence of *Salmonella* in turkey flocks, in the EU, 2006-2007: Part B: factors related to *Salmonella* flock prevalence and distribution of *Salmonella* serovars Adopted: 10 October 2008 Published: 28 October 2008
Report of the Task Force on analysis of the baseline survey on the prevalence of *Salmonella* in slaughter pigs, in the EU, 2006-2007 - Part B: factors associated with *Salmonella* infection in lymph nodes, *Salmonella* surface contamination of carcasses, and the distribution of *Salmonella* serovars Adopted: 14 November 2008 Published: 22 December 2008
Report from the Task Force on Zoonoses Data Collection including guidance for harmonized monitoring and reporting of antimicrobial resistance in commensal *Escherichia* coli and *Enterococcus* spp. from food animals Adopted: 11 March 2008 Published: 03 April 2008
Report of the Task Force on Zoonoses Data Collection Manual for Reporting on Zoonoses, Zoonotic Agents and Antimicrobial Resistance in the framework of Directive 2003/99/EC and of some other pathogenic microbiological agents for information derived from the reporting year 2007 Adopted: 11 March 2008 Published: 03 April 2008

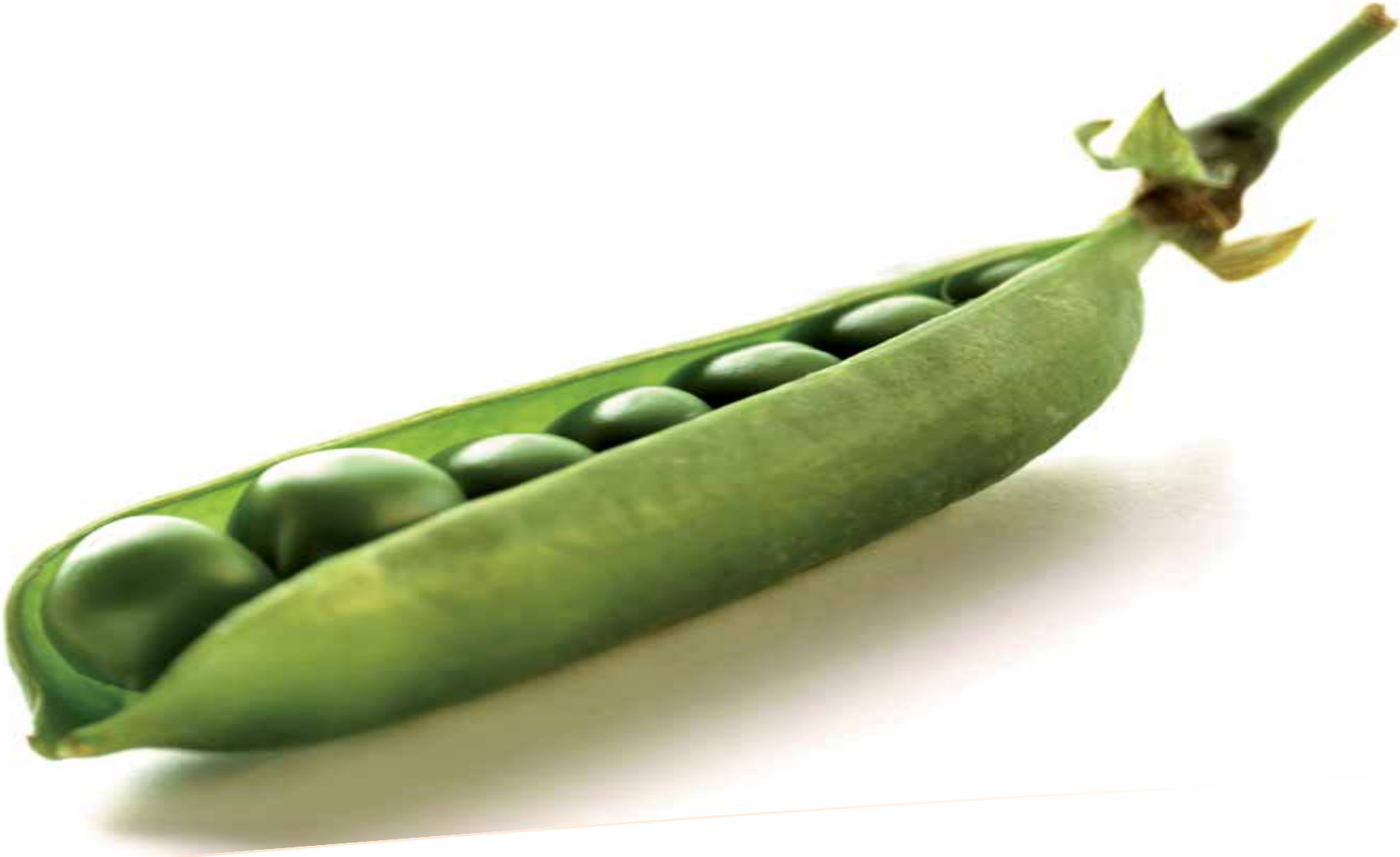

Kompaktdisks ar *EFSA* 2008. gada zinātniskajām publikācijām

European Food Safety Authority

European Food Safety Authority
Largo N. Palli 5/A
43100 Parma
Italy

Tālr. +39 0521036111
Fakss +39 0521036110
www.efsa.europa.eu

ISBN 978-92-9199-162-4

TM-AB-08-002-LV-C

EUROPEAN FOOD SAFETY AUTHORITY 2008. GADA PĀRSKATS